

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

Ανακοίνωση αριθ.

Περιεχόμενα

Σελίδα

I Ανακοινώσεις

.....

II Προπαρασκευαστικές πράξεις

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

90/C 168/01	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την ενδεκάτη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσεως μερικών επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων	1
90/C 168/02	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 87/404/ΕΟΚ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τα απλά δοχεία πίεσης	2
90/C 168/03	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 84/529/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους ηλεκτρονικούς ανεγκυστήρες	3
90/C 168/04	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 79/196/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν το ηλεκτρολογικό υλικό που δύναται να χρησιμοποιηθεί σε εκρήξιμη ατμόσφαιρα που απαιτεί ορισμένους τρόπους προστασίας	4
90/C 168/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες δαπάνες στον κτηνιατρικό τομέα	5
90/C 168/06	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 77/93/ΕΟΚ περί των μέτρων προστασίας κατά της εισαγωγής στα κράτη μέλη οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα	6
90/C 168/07	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τον καθορισμό υγειονομικών κανόνων για την παραγωγή και τη θέση στην αγορά ζωϊκού λίπους που έχει υποστεί τήξη, ινωδών καταλοίπων ξυγκιών και παραπροϊόντων της τήξης, που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση	8

90/C 168/08	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί θεσπίσεως διευρωπαϊκού προγράμματος κινητικότητας για πανεπιστημιακές σπουδές — TEMPUS	10
90/C 168/09	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί τροποποίησης της απόφασης 84/636/ΕΟΚ που καθιερώνει το τρίτο κοινό πρόγραμμα για την ενθάρρυνση της ανταλλαγής εργαζομένων νέων στην Κοινότητα	11
90/C 168/10	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου που αφορά συγκεκριμένο πρόγραμμα για την προπαρασκευή της ανάπτυξης ενός λειτουργικού συστήματος — EUROTRA	12
90/C 168/11	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί συστάσεως ευρωπαϊκού ιδρύματος επαγγελματικής κατάρτισης	13
90/C 168/12	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 89/392/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις μηχανές	15
90/C 168/13	Γνωμοδότηση για το σχέδιο οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 80/836/Ευρατόμ περί καθορισμού των βασικών κανόνων προστασίας της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων από τους κινδύνους που προκύπτουν από τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες, όσον αφορά την προηγούμενη άδεια αποστολής ραδιενεργών αποβλήτων	18
90/C 168/14	Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τη μεσογειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας	22
90/C 168/15	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την εισαγωγή ορισμένων γουνών	32
90/C 168/16	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί επεξεργασίας των αστικών λυμάτων	36

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την ενδεκάτη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσεως μερικών επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων ⁽¹⁾

(90/C 168/01)

Την 1η Φεβρουαρίου 1990, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Απριλίου 1990 με βάση την εισήγηση του κ. Beltrami. Συνεισηγητές ήταν οι κ.κ. Etty και Landaburu de Silva.

Στη 276η σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1. Η εξεταζόμενη πρόταση οδηγίας αποτελεί την ενδέκατη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ, που καθορίζει το νομικό πλαίσιο για την απαγόρευση ή τον περιορισμό της κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσεως ορισμένων επικίνδυνων ουσιών κα παρασκευασμάτων.

Η πρόταση αυτή αποβλέπει στη βελτίωση της προστασίας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος και στην καλύτερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, με την καθιέρωση όμοιων περιορισμών σε όλα τα κράτη μέλη.

1.2. Αντικείμενο της πρότασης οδηγίας είναι ο περιορισμός της χρήσης του Μονομεθυλο τετραχλωρο διφαινυλο-μεθανίου (εμπορική ονομασία Ugilec 141) και η απαγόρευση της κυκλοφορίας στην αγορά και της χρήσης του Μονομεθυλο διχλωρο τετραχλωρο διφαινυλο μεθανίου (εμπορική ονομασία Ugilec 121 ή Ugilec C 21) και του Μονομεθυλο διβρωμο διφαινυλο μεθανίου (εμπορική ονομασία DBBT).

1.3. Πρόκειται για εύχρηστες ενώσεις που αντικαθιστούν τα πολυχλωριωμένα διφαινύλια (PCB), των οποίων η κυκλοφορία στην αγορά απαγορεύθηκε με την οδηγία 85/467/ΕΟΚ ⁽²⁾, από τις 30 Ιουνίου 1986, με ορισμένες, πολύ περιορισμένες, εξαιρέσεις.

1.4. Η Επιτροπή εκτιμά, ωστόσο, με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει ότι οι τρεις ενώσεις που αποτελούν αντικείμενο της εξεταζόμενης οδηγίας εγκυμονούν υψηλό κίνδυνο για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, λόγω:

- της χημικής τους σύνθεσης που είναι ανάλογη με εκείνη των PCB,
- των φυσικοχημικών, τοξικολογικών και οικοτοξικολογικών ιδιοτήτων τους,
- του μικρού βαθμού αποικοδομησιμότητάς τους είτε με βιολογικές είτε με μη βιολογικές διαδικασίες,
- της τάσης συσώρευσής τους στους ζώντες ιστούς.

1.5. Η Επιτροπή, εξάλλου, αναφέρει ότι στις περιπτώσεις που χρησιμοποιείται κανονικά το UGILEC σε υδραυλικά συστήματα στα ανθρακωρυχεία παρατηρείται σημαντική μόλυνση των υδάτων επιφανείας και της ζώνης γύρω από τα ορυχεία.

Εξάλλου, οι συνθήκες εργασίας στα ανθρακωρυχεία καθιστούν σχεδόν αδύνατη την πρόληψη σημαντικών ζημιών στο περιβάλλον.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σημειώνει την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής για ενδέκατη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ.

2.2. Εκτιμά ότι πρόκειται για σημαντικό βήμα της πολιτικής της Επιτροπής που συνίσταται στην αντικατάσταση όχι μόνο των PCB, αλλά και των ενώσεων που εμφανίζουν ιδιότητες παραπλήσιες με των PCB, ιδίως σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις τους επί του περιβάλλοντος, όπως ζητείται στη γνωμοδότηση 426/89 ⁽³⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 24 της 1. 2. 1990, σ. 20.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 104 της 25. 4. 1985, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 139 της 5. 6. 1989.

2.3. Λαμβάνει υπόψη τις ενδεχόμενες εναλλακτικές λύσεις για τη χρήση των εξεταζόμενων προϊόντων και, με την επιφύλαξη των παρακάτω ειδικών παρατηρήσεων, εγκρίνει:

- α) την απαγόρευση της κυκλοφορίας στην αγορά και της χρήσης:
 - του Μονομεθυλο διχλωρο διφαινυλομεθανίου (Ugilec 121, Ugilec C 21) και
 - του Μονομεθυλο διβρωμο διφαινυλο μεθανίου (OBBT)
 - και των παρασκευασμάτων που τα περιέχουν
- β) τους περιορισμούς σχετικά με την κυκλοφορία στην αγορά και τη χρήση του Μονομεθυλο τετραχλωρο διφαινυλο μεθανίου (Ugilec 141) και των παρασκευασμάτων που το περιέχουν, με στόχο την πλήρη απαγόρευση μέσα σε καθορισμένη προθεσμία. Σημειώνει, επίσης, τη σημερινή τάση που παρατηρείται στα ορυχεία όπου ο υπάρχων ελαιοδυναμικός εξοπλισμός έχει αρχίσει ήδη να αντικαθίσταται συστηματικά από εξοπλισμό ηλεκτρομηχανικό.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ θεωρεί λογική την πρόβλεψη μιας μεταβατικής περιόδου για το Μονομεθυλο τετραχλωρο διφαινυλο μεθάνιο (Ugilec 141), προτείνει όμως να

μειωθεί σε ένα έτος από την ημερομηνία έγκρισης της οδηγίας, δεδομένου του μεγάλου κινδύνου που ενέχει η χρήση του για το περιβάλλον.

3.2. Σε ό,τι αφορά τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις για τις εν ενεργεία εγκαταστάσεις και το μηχανολογικό εξοπλισμό, η ΟΚΕ προτείνει να προβλεφθεί περίοδος απόσβεσης και όχι «διάρκεια ζωής» σχετικά με τον παροπλισμό τους. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη θα πρέπει να επεξεργασθούν, από κοινού με την Κοινότητα, κατάλληλα σχέδια απομάκρυνσής τους.

3.3. Σχετικά με την εξάλειψη των εν λόγω ουσιών, το τμήμα προτείνει να συμπεριληφθούν, λόγω των χημικών χαρακτηριστικών τους, στην πρόταση οδηγίας για τα PCB/PCT⁽¹⁾ (πολυχλωροδιφαινύλια/πολυχλωροτριφαινύλια) και υπενθυμίζει τη σχετική γνωμοδότηση, και ειδικότερα τις ανησυχίες που εκφράζονται για τις υφιστάμενες δυνατότητες εξάλειψής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 319 της 12. 12. 1988.

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί τροποποίησης της οδηγίας 87/404/ΕΟΚ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τα απλά δοχεία πίεσης⁽¹⁾

(90/C 168/02)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 15 Ιανουαρίου 1990 να ζητήσει από την ΟΚΕ, σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, γνωμοδότηση για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Απριλίου 1990 βάσει εισηγητικής έκθεσης του μόνου εισηγητή κ. Flum.

Η ΟΚΕ εξέδωσε ομόφωνα κατά την 276η σύνοδο της ολομέλειας (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί την πρόταση οδηγίας υπό την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων:

1. Η οδηγία για τα (Δοχεία πίεσης) του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 1987 αποτελεί την πρώτη περίπτωση εφαρμογής της γνωστής ως «νέας εκκίνησης» στον τομέα της τεχνικής εναρμόνισης. Γι' αυτό η ΟΚΕ είχε επισημάνει τότε στη σχετική της γνωμοδότηση⁽²⁾ (εισηγητής: ο κ. Flum) τον κίνδυνο διακρίσεων που σχετίζονται με τους κανόνες, διότι

ορισμένα κράτη μέλη στηρίζονται σε ρυθμίσεις που εφαρμόζονται οικειοθελώς ενώ άλλα σε νομικά δεσμευτικές διατάξεις. Ελλείψει σαφούς νομικής ταξινόμησης των διατάξεων, προβλέπονταν δυσχέρειες για διάφορα κράτη μέλη. Διότι τα κράτη μέλη αυτά θα ευρίσκονταν, όταν θα άρχιζε να ισχύει η οδηγία, σε ένα «κενό», εφόσον δεν θα είχαν ψηφισθεί οι ευρωπαϊκοί κανόνες.

Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ πρότεινε την εγκατάλειψη της μεταβατικής περιόδου και κάλεσε την Επιτροπή να προωθήσει με όλα τα μέσα την ταχεία επεξεργασία ευρωπαϊκών κανόνων και την υποβολή ενός χρονοδιαγράμματος σε συνεργασία με την

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 13 της 19. 1. 1990, σ. 7.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 328 της 22. 12. 1986.

CEN/CENELEC (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης) για να γνωρίζουν οι ενδιαφερόμενοι, από πότε ισχύουν ευρωπαϊκοί κανόνες.

2. Δεδομένου ότι δεν έχει εκτελεσθεί εμπροθέσμως εκ μέρους της CEN η σύμβαση της τυποποίησης, δηλαδή έως την 1η Ιανουαρίου 1990, η Επιτροπή προτείνει την παρεμβολή μιας μεταβατικής ρύθμισης στην οδηγία, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη έως την 1η Ιουλίου 1992 θα δύνανται να επιτρέπουν τη θέση σε κυκλοφορία ή και τη θέση σε λειτουργία δοχείων, που ανταποκρίνονται στις διατάξεις, οι οποίες ισχύουν πριν από την έναρξη της πρώτης εφαρμογής αυτής της οδηγίας.
3. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για την κατάσταση αυτή, και μάλιστα λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που έχουν τα δοχεία πίεσης για την ασφάλεια και την προστασία της υγείας εκείνων που τα χρησιμοποιούν και των καταναλωτών, και εξακολουθεί να υπογραμμίζει ότι η Κοινότητα έχει συμφέρον όπως τηρηθούν με τρόπο επείγοντα οι σημαντικές για την ασφάλεια προθεσμίες. Εάν η επιβράχυνση της προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 της πρότασης τροποποίησης δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί, τότε πρέπει η Επιτροπή να αναλάβει

την πλήρη ευθύνη και να υποχρεώσει την CEN να αποφύγει κάθε άλλη καθυστέρηση.

4. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει με ανάλογα μέτρα την εκ μέρους της CEN κανονική και εμπρόθεσμη εκτέλεση των έργων που της έχουν ανατεθεί. Εφόσον δεν δοθεί σχετική εγγύηση, η Επιτροπή οφείλει να προβεί στις ανάλογες ενέργειες.
5. Κατά τα λοιπά, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή παραπέμπει στο περιεχόμενο της γνωμοδότησής της από 17 Σεπτεμβρίου 1986, στην οποία περιλαμβάνονται σημαντικές και βοηθητικές, ιδίως για την τυποποιητική δραστηριότητα προτάσεις, που θα πρέπει να ληφθούν λεπτομερώς υπόψη από την Επιτροπή και την CEN.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 84/529/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους ηλεκτρονικούς ανελκυστήρες ⁽¹⁾

(90/C 168/03)

Στις 15 Ιανουαρίου 1990 και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Απριλίου 1990 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Pearson.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 276η σύνοδο ολομέλειας, συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990, υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι η υποβληθείσα πρόταση πρέπει να εξετασθεί επείγοντως, λόγω της κατάστασης ανισορροπίας που έχει δημιουργηθεί στον τομέα λόγω της εξαίρεσης των «... μηχανημάτων που λειτουργούν με χρήση ρευστών (ιδίως των υδραυλικών και ελαιοηλεκτροκίνητων ανελκυστήρων και αναβατορίων)...» ⁽²⁾. Συνεπώς, θεωρεί ορθό να τροποποιηθεί, όπως προτείνεται στην παρούσα πρόταση οδηγίας, η οδηγία του Συμβουλίου 84/529/ΕΟΚ, όπως αυτή τροποποιήθηκε από την οδηγία 86/312/ΕΟΚ ⁽³⁾ της Επιτροπής, ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) δημοσίευσε ένα δεύτερο

μέρος του προτύπου EN 81 που αφορά ειδικότερα τους υδραυλικούς και ηλεκτροκίνητους ανελκυστήρες.

2. Η ΟΚΕ διερωτάται μήπως η Επιτροπή όφειλε να είχε ορίσει σαφώς την έννοια των «μηχανημάτων που λειτουργούν με χρήση ρευστών (ιδίως των υδραυλικών και ελαιοηλεκτροκίνητων ανελκυστήρων και αναβατορίων)», αφού, κατά τη γνώμη του, η απλή διαγραφή ενός είδους ανελκυστήρων από τις εξαιρέσεις μιας προγενέστερης οδηγίας είναι ανεπαρκής. Δεν είναι βέβαια σαφές αν η πρόταση περιλαμβάνει «αναβατόρια που λειτουργούν με υδραυλικά μέσα».

3. Η ΟΚΕ επικροτεί επίσης τις τεχνικές τροποποιήσεις που έγιναν στην αρχική οδηγία 84/529/ΕΟΚ από την οδηγία 86/312/ΕΟΚ. Φαίνεται ότι στην περίπτωση αυτή δεν είχε ζητηθεί η γνωμοδότηση ούτε της ΟΚΕ, ούτε του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, παρά το γεγονός

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 17 της 24. 1. 1990, σ. 9.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 300 της 19. 11. 1984, σσ. 86 έως 94.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 196 της 18. 7. 1986, σ. 56.

ότι οι προτάσεις υπάγονταν στις διατάξεις του άρθρου 100 της συνθήκης της ΕΟΚ.

4.1. Ας σημειωθεί ότι οι παρούσες προτάσεις δεν συμφωνούν με τις οδηγίες της «νέας προσέγγισης» για λόγους που είναι δεκτοί. Ωστόσο, η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να αποδοθεί η ίδια σημασία στον τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας όπως απαιτείται από την αρχή της «νέας προσέγγισης».

4.2. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι οφείλει να επιστήσσει την προσοχή του Συμβουλίου στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ της 26ης Φεβρουαρίου 1976 ⁽¹⁾, ειδικότερα, όσον αφορά την «προαιρετική εναρμόνιση». Στο σημείο 1.1.2 της εν λόγω γνωμοδότησης αναφερόταν ότι «... επιπλέον,

(η ΟΚΕ) κρίνει ότι η οδηγία για τους ανελκυστήρες θα πρέπει να προβλέπει συνολική εναρμόνιση. Αυτό υπαγορεύεται από το συμφέρον της ασφάλειας των εργαζόμενων και των χρηστών, και από οικονομικούς και τεχνικούς λόγους». Η άποψη αυτή εξακολουθεί να ισχύει 14 χρόνια αργότερα, αλλά δεν έχει από τότε ληφθεί υπόψη σε καμία από τις οδηγίες περί τροποποίησης.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 131 της 12. 6. 1976, σσ. 31 έως 33.

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας τους Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 79/196/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν το ηλεκτρολογικό υλικό που δύναται να χρησιμοποιηθεί σε εκρήξιμη ατμόσφαιρα που απαιτεί ορισμένους τρόπους προστασίας

(90/C 168/04)

Στις 27 Φεβρουαρίου 1990 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με βάση το άρθρο 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Απριλίου 1990 με βάση την εισήγηση του κ. Flum.

Στη 276η σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επιδοκιμάζει την πρόταση οδηγίας υπό την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων:

1. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 της συνθήκης ΕΟΚ, το Συμβούλιο εξέδωσε στις 18 Δεκεμβρίου 1975 την οδηγία πλαίσιο 76/117/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με το ηλεκτρολογικό υλικό που δύναται να χρησιμοποιηθεί σε εκρήξιμη ατμόσφαιρα ⁽¹⁾:

- η οδηγία αυτή καθόρισε, ιδίως, τις διαδικασίες εξέτασης που πρέπει να πληροί το υλικό αυτό για να εισάγεται, να τίθεται σε εμπορία και να χρησιμοποιείται ελεύθερα αφού υποστεί ελέγχους και έχει εφοδιασθεί με τα προβλεπόμενα σήματα και σημάνσεις,
- η οδηγία προβλέπει επίσης (άρθρο 4 παράγραφος 4) ότι ειδικές οδηγίες θα προσδιορίσουν τα εναρμονισμένα πρότυπα που ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη για το υλικό αυτό, καθώς και ότι τα πρότυπα αυτά πρέπει να προσαρμόζονται στην τεχνολογική πρόοδο (άρθρο 5).

— η οδηγία 79/196/ΕΟΚ του Συμβουλίου ⁽²⁾, καθιέρωσε την ελεύθερη κυκλοφορία του ηλεκτρολογικού υλικού που απαιτεί τους τρόπους προστασίας οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 1,

— στο παράρτημα Ι των οδηγιών αυτών περιλαμβάνονται τα εναρμονισμένα πρότυπα που έχει καθορίσει η CENELEC στα οποία πρέπει να ανταποκρίνεται κάθε τύπος υλικού ανάλογα με τον τρόπο προστασίας που προσφέρει. Τα πρότυπα αυτά προσαρμόστηκαν στην τεχνολογική πρόοδο με τις οδηγίες 84/47/ΕΟΚ της 16ης Ιανουαρίου 1984 ⁽³⁾ και 88/571/ΕΟΚ της 10ης Νοεμβρίου 1988 ⁽⁴⁾,

— στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 79/196/ΕΟΚ καθορίζεται το σχήμα του κοινοτικού διακριτικού σήματος το οποίο συγκεκριμενοποιήθηκε με την οδηγία 84/47/ΕΟΚ της 16ης Ιανουαρίου 1984.

2. Σκοπός της υπό εξέταση οδηγίας [COM(90) 13 τελικό — SYN 243] ⁽⁵⁾ που τροποποιεί την οδηγία

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 43 της 20. 2. 1979, σ. 20.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 31 της 2. 2. 1984, σ. 19.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 311 της 17. 11. 1988, σ. 46.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 111 της 5. 5. 1990.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 24 της 30. 1. 1976, σ. 45.

- 79/196/ΕΟΚ είναι να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής σε δύο νέους τρόπους προστασίας επειδή ήδη υπάρχουν σχετικές ευρωπαϊκές προδιαγραφές. (ΕΝ 50028 και ΕΝ 50039) δηλαδή ενθυλάκωση — Μ — και ηλεκτρολογικό υλικό εγγενούς ασφάλειας — Ι.
3. Συγχρόνως, θα περιληφθεί στο σχέδιο οδηγίας και ο εξοπλισμός χειρός ηλεκτροστατικής εκτόξευσης (ΕΝ 50050, ΕΝ 50053, μέρη 1-2-3) για τον οποίο υπάρχουν επίσης πρότυπα.
4. Οι τρόποι προστασίας που προσφέρει ο εξοπλισμός χειρός ηλεκτροστατικής εκτόξευσης καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 της οδηγίας 79/116/ΕΟΚ. Σκοπός της πρότασης οδηγίας είναι η προσαρμογή του τομέα στις τεχνολογικές εξελίξεις και η υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων. Δεν υπάρχουν ενδοιασμοί όσον

αφορά τη συμπλήρωση του άρθρου 1 και του παραρτήματος Ι με τα νέα πρότυπα. Επίσης, φαίνεται ρεαλιστική η προθεσμία που έχει τεθεί για την υλοποίηση της οδηγίας έως την 1η Ιουλίου 1992. Η ΟΚΕ λαμβάνει επίσης γνώση του γεγονότος ότι ήδη προετοιμάζεται για γενικότερη αναθεώρηση των διατάξεων για τα ηλεκτρολογικά υλικά, που θα καλύπτει όλους τους τομείς.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας τους Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες δαπάνες στον κτηνιατρικό τομέα ⁽¹⁾

(90/C 168/05)

Στις 14 Φεβρουαρίου 1990, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση απόφασης.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο είχε ανατεθεί η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις ..., με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Storie-Pugh.

Στη 276η σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Γενικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ χαιρετίζει την πρόταση διότι βάσει αυτής παρέχονται τα χρηματοδοτικά μέσα για υλοποίηση της κτηνιατρικής νομοθεσίας και περιορίζεται, συνεπώς, ο κίνδυνος αποτυχίας του κοινοτικού προγράμματος για την υγεία των ζώων· με την πρόταση ανοίγονται επίσης περιθώρια για πραγματοποίηση επιθυμητών δαπανών σε πεδία για τα οποία μέχρι σήμερα δεν προβλέπονταν πιστώσεις. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι οι πόροι θα διατεθούν καταλλήλως ώστε να αποτραπεί ο πειρασμός μιας υπερβολικά ευρείας κατανομής.

Ενώ εκτιμά ότι ολόκληρη η πρόταση χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της προαιρετικότητας σε υψηλό και αναγκαίο βαθμό, προκειμένου για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων η ΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τα μέτρα αποζημίωσης που προτείνονται στο άρθρο 3 παράγραφος 5 διότι θεωρεί ότι είναι άμεσης προτεραιότητας. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να συμβάλουν περισσότερο στην αποζημίωση εξοικονομώντας πόρους από τις δαπάνες για μεθοριακούς ελέγχους έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η αποζημίωση των παραγωγών κατά 100 %. Μια τέτοια αποζημίωση θα είχε το πρόσθετο πλεονέκτημα να προτρέπει τους εκτροφείς

ζώων και άλλους παραγωγούς να δηλώνουν τις ασθένειες αμέσως μόλις εμφανίζονται και υποψίες έστω συμπτωμάτων. Οποσδήποτε, η ταχεία αποζημίωση των παραγωγών αποτελεί επιτακτική ανάγκη.

Ειδικές παρατηρήσεις

Άρθρο 3 παράγραφος 1

Να προστεθεί η ψευδολύσσα των ζώων. Είναι σκόπιμο να εξετασθεί και το ενδεχόμενο να προστεθούν αργότερα και άλλες ασθένειες όπως η λοιμώδης ρινοτραχειίτις των βοοειδών και Maedi-Visna.

Άρθρο 3 παράγραφος 1

Χρειάζεται ένας καλύτερος επιστημονικός ορισμός (στο αγγλικό κείμενο τουλάχιστον) της μεταδοτικής οξώδους δερματίτιδας, με διευκρίνιση ίσως του αντίστοιχου ιού ώστε να γίνει διάκριση από τον ερπητικό ιό που προκαλεί την ψευδοοξώδη δερματίτιδα.

Άρθρο 3 παράγραφος 2

— Πρώτη περίπτωση:

Να προστεθεί: «με τη δέουσα μέριμνα για προστασία του περιβάλλοντος».

(1) ΕΕ αριθ. C 84 της 2. 4. 1990, σ. 1.

— Τρίτη περίπτωση:

Να προστεθεί: «και όλων των υλικών και του εξοπλισμού, καθώς και των μεταφορικών μέσων που είναι επιδεκτικά απολύμανσης».

Άρθρο 7 παράγραφος 1

Να παραλειφθεί η λέξη «άμεσα», αφού, εκτός από τις απειλές λόγω γειτνίασης για τις οποίες γίνεται λόγος εδώ, υπάρχουν και άλλες.

Άρθρο 7 παράγραφος 3

Στη δεύτερη σειρά, η φράση «Σε περίπτωση εμβολιασμού, ...», για λόγους σαφήνειας να γίνει «Σε περίπτωση εμβολιασμού μέσα σε μια ζώνη ασφάλειας, ...».

Στο τέλος της παραγράφου 7.3., να προστεθεί:

«Όλες οι πληρωμές γίνονται το συντομότερο δυνατόν».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Άρθρο 16

Να προστεθούν δύο ακόμη περιπτώσεις:

«—Για την καθιέρωση επιμορφωτικών προγραμμάτων κτηνοτρόφων σχετικά με τρόπους εκτροφής που προβλέπουν προστασία των ζώων και έγκαιρο εντοπισμό ενδεχόμενων προβλημάτων υγείας και ευεξίας αυτών,

— για την καθιέρωση επιμορφωτικών προγραμμάτων οδηγών σχετικά με τα απαιτούμενα για προστασία των ζώων μέτρα και με τον έγκαιρο εντοπισμό ενδεχόμενων προβλημάτων υγείας και ευεξίας αυτών».

Οι δύο αυτές περιπτώσεις σκοπό έχουν να ευθυγραμμίσουν τη γνωμοδότηση με προηγούμενες γνωμοδοτήσεις του τμήματος.

Άρθρο 19

Με δεδομένους τους φόβους των καταναλωτών και λόγω των συνεπειών για την απελευθέρωση του εμπορίου, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για συμμετοχή της Κοινότητας στα εθνικά προγράμματα εξέλιψης της σπογγοειδούς εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών.

Άρθρο 47

— Τελευταία παράγραφος:

Να διαγραφεί η λέξη «ιδιαίτερα» διότι υπονοεί ότι η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις γνώμες της μόνιμης κτηνιατρικής επιτροπής με τρόπο διαβαθμιζόμενο.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 77/93/ΕΟΚ περί των μέτρων προστασίας κατά της εισαγωγής στα κράτη μέλη οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα ⁽¹⁾

(90/C 168/06)

Στις 6 Φεβρουαρίου 1990 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με βάση το άρθρο 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Απριλίου 1990 με βάση την εισήγηση του κ. Rolao Goncalves.

Στη 276η σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1. Η ανάγκη για μεγαλύτερη παραγωγικότητα και καλύτερη ποιότητα των γεωργικών προϊόντων υποχρεώνει τους παραγωγούς στην αγορά ειδών και ποικιλιών από άλλες περιοχές, εις βάρος των τοπικών καλλιεργειών.

1.2. Τα μοσχεύματα — φυτά και σπόροι — που μεταφέρονται με τον τρόπο αυτό από τόπο σε τόπο, είναι

ή διακινούν πολλές φορές επιβλαβείς οργανισμούς, που δεν υπάρχουν στις νέες περιοχές που θα φυτευθούν και μπορεί να προκαλέσουν επιφυτίες με αρνητικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες, που ενδέχεται να επιδεινώνουν τις νέες οικολογικές και καλλιεργητικές συνθήκες.

1.3. Η μέχρι σήμερα εφαρμοσθείσα στρατηγική για τον περιορισμό αυτού του φαινομένου στην κοινοτική επικράτεια βασίσθηκε ουσιαστικά σε προληπτικά μέτρα, κυρίως υπό τη μορφή ελέγχων και απομόνωσης των φυτών κατά την είσοδό τους στα σύνορα των κρατών

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 31 της 9. 2. 1990, σ. 8.

μελών, με την εναρμόνιση των μεθόδων ελέγχου και αμοιβαίας αναγνώρισης των φυτοϋγειονομικών πιστοποιητικών. Νομοθετικό πλαίσιο των ανωτέρω αποτελεί η οδηγία 77/93/ΕΟΚ και οι σχετικές τροποποιήσεις (περίπου 20).

1.4. Η εφαρμογή, το 1993, μιας πραγματικής εσωτερικής αγοράς δεν επιτρέπει πλέον τη συνέχιση του συστήματος των συνοριακών ελέγχων, λόγω της αρχής της κατάρτησης των φυσικών συνόρων και της εξάλειψης των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων. Συνεπώς, είναι αναγκαία η υιοθέτηση μιας νέας στρατηγικής που ουσιαστικά θα συνίσταται στη:

- διατήρηση του σημερινού συστήματος, με προσαρμογή για τις εισαγωγές φυτών ή σπόρων από τις τρίτες χώρες, και των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας ή με τη χρησιμοποίηση των συστημάτων αμοιβαίας αναγνώρισης με διμερείς συμφωνίες,
- καθιέρωση φυτοϋγειονομικών κανόνων σε κοινοτικό επίπεδο για την αντικατάσταση των σημερινών εθνικών συστημάτων εκτίμησης των κινδύνων, που θα εφαρμόζονται γενικά, τόσο στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές όσο και στο εσωτερικό των κρατών μελών.

2. Οι αρχές της πρότασης

2.1. Η εξεταζόμενη πρόταση αποτελεί μέρος μιας δέσμης μέτρων για την προσαρμογή του υπάρχοντος νομικού πλαισίου στη νέα φυτοϋγειονομική στρατηγική, ώστε να αντιμετωπισθούν ενδεχόμενες ανεπιθύμητες επιπτώσεις από μια ανεπαρκή εφαρμογή των γενικών μέτρων που θα υιοθετηθούν στο εσωτερικό της Κοινότητας, και η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα τη μετάδοση επιβλαβών οργανισμών σε φυτά ή οποιοδήποτε άλλο φυτικό οργανισμό κατά τις ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, βάσει του νέου φυτοϋγειονομικού κοινοτικού συστήματος.

2.2. Στο σημερινό νομικό πλαίσιο προστίθενται δύο ουσιαστικά στοιχεία:

- δημιουργείται ένα σύστημα χρηματοδοτικής ενίσχυσης της Κοινότητας υπέρ το κράτους μέλους που θα εισήγαγε φυτικά προϊόντα τα οποία περιέχουν ανεπιθύμητους επιβλαβείς οργανισμούς, ώστε να καταστεί δυνατή η ταχεία επίλυση ή αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων,
- προβλέπεται η καθιέρωση ενός συστήματος επιστροφής των δαπανών που δεν καλύπτονται από την προαναφερόμενη χρηματοδοτική ενίσχυση, επιστροφή που θα πραγματοποιείται από το κράτος μέλος προέλευσης των προϊόντων που είναι φορείς των επιβλαβών οργανισμών.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η πρόταση, επειδή εγγυάται ότι η εισαγωγή του νέου συστήματος δεν μπορεί με κανένα τρόπο να οδηγήσει σε επιδείνωση του υγειονομικού επιπέδου της Κοινότητας, τόσο σε ό,τι αφορά την εισαγωγή νέων επιβλαβών φορέων όσο και τη μετάδοσή τους στο

εσωτερικό της. Συνεπώς, επκροτεί την πρόταση της Επιτροπής, με την επιφύλαξη των παρακάτω σχολίων και συστάσεων.

3.2. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι δεν είναι ορθή η υποβολή της πρότασης βάσει του άρθρου 43 και εκτιμά ότι πρέπει να βασίζεται στο άρθρο 100 Α της συνθήκης ΕΟΚ. Πράγματι, τόσο στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης, όσο και στο αντίστοιχο προοίμιο, ο βασικός λόγος ύπαρξης της επιβεβαιώνεται σαφώς από την ανάγκη θέσπισης νομοθεσίας ενόψει της δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς του 1992. Η έλλειψη της τελευταίας αυτής διαπίστωσης θα καθιστούσε την πρόταση περιττή, δεδομένου ότι δεν είναι αναγκαία για την υλοποίηση της κοινής γεωργικής πολιτικής.

3.3. Η ΟΚΕ εκτιμά επίσης ότι στη σημερινή συγκυρία, που απαιτεί ομοιομορφία κριτηρίων και αποφυγή του κινδύνου ανεπαρκούς ερμηνείας κατά την ένταξη των διατάξεων στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών, θα πρέπει να γίνει προσφύγη σε ρυθμίσεις κανονιστικού χαρακτήρα μάλλον παρά στις οδηγίες.

3.4. Η ΟΚΕ εκπλήσσεται για το γεγονός ότι δεν γίνεται αναφορά στην ανάγκη αποζημίωσης των θιγομένων γεωργών, ενώ όλη η έμφαση δίνεται στις επιπτώσεις επί των κρατών. Προτείνει στην Επιτροπή μια ταχεία αναθεώρηση αυτής της προβληματικής, χωρίς να προδικάζεται η θέση που έχει ληφθεί έναντι των κρατών. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι γεωργοί που θα υποστούν απώλειες ή δαπάνες λόγω των επισήμων μέτρων ελέγχου ή εξάλειψης χρειάζεται να αποζημιωθούν πλήρως για τα αντίστοιχα βάρη που επωμίζονται.

3.5. Η ΟΚΕ επιμένει στην ταχεία δημοσίευση ενός ολοκληρωμένου εγγράφου που θα συγκεντρώνει όλες τις τροποποιήσεις της οδηγίας 77/93/ΕΟΚ μετά την υιοθέτηση της σημερινής δέσμης μέτρων για προσαρμογή της νομοθεσίας στις προαναφερόμενες νέες συνθήκες της εσωτερικής αγοράς και τις μελλοντικές επανεκδόσεις για την προσαρμογή της στην επικαιρότητα, δεδομένου του εξαιρετικά πολυσύνθετου της σημερινής κατάστασης, με τις συνεχείς και συχνά αλληλοεπικαλυπτόμενες τροποποιήσεις.

3.6. Η ΟΚΕ, εξάλλου, θεωρεί ότι είναι σημαντικό η Επιτροπή να μελετήσει στο μέλλον, όπως κάνει για τους παράλληλους τομείς της υγείας των ζώων σχετικά με την εξάλειψη της επιζωοτίας, την καθιέρωση χρηματοδοτικής και τεχνικής συνεργασίας με τις εταιρείες εξάλειψης ορισμένων επιφυτικών, πολύ διαδεδομένων στην Κοινότητα, που προκαλούν επανειλημμένως σημαντικές απώλειες.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Άρθρο 1

Προσθήκη του άρθρου 19 β)

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει καμία επαρκής προηγούμενη εμπειρία για να καταρτισθεί ένας λιτός προϋπολογισμός, το τμήμα εκτιμά ότι είναι επικίνδυνο να αναφέρεται κανείς «στα όρια των διαθέσιμων για το σκοπό αυτό κονδυλίων στον κοινοτικό προϋπολογισμό». Η ΟΚΕ υπήρξε και θα είναι και στο μέλλον υπερασπιστής της

πειθαρχίας του προϋπολογισμού, εκτιμά όμως ότι σε εξαιρετικές ή επίγους περιπτώσεις για την υγεία των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών, δεν θα πρέπει να καθορίζονται εξαρχής τα όρια του προϋπολογισμού. Προτείνεται, συνεπώς, η διαγραφή της φράσης που ακολουθεί τη διατύπωση «των εν λόγω επιβλαβών οργανισμών».

4.2. Άρθρο 1

Προσθήκη του άρθρου 19 γ)

4.2.1. Παράγραφος 1

Στην τρίτη γραμμή μετά τη λέξη «οργανισμών» και πριν από τη λέξη «μέσω» προστίθεται η διατύπωση «ή δεν είναι ενδημική» ή επίσης «όταν έχει εξαλειφθεί ή βρίσκεται στο στάδιο της εξάλειψης από το κράτος μέλος».

4.2.2. Παράγραφος 2 — πρώτη περίπτωση

Είναι προτιμότερο να γίνεται ήδη από αυτή την πρώτη περίπτωση αναφορά στο «υπόστρωμα ανάπτυξης» και ακόμη καλύτερα να μνημονεύονται συγκεκριμένα: «γη και άλλα μέσα ανάπτυξης» αντί να εισάγεται στη δεύτερη περίπτωση, όπως γίνεται σ' αυτή την περίπτωση

ση. Θα πρέπει επίσης, να γίνεται αναφορά στα «υλικά προετοιμασίας και συσκευασίας».

4.2.3. Παράγραφος 2 — δεύτερη περίπτωση

Επίσης, η ΟΚΕ εκτιμά ότι θα προσέδιδε μεγαλύτερη σαφήνεια η ρητή αναφορά σε «εμπορευματοκιβώτια ή άλλα υλικά μεταφοράς».

4.3. Άρθρο 1

Προσθήκη του άρθρου 19 δ) — παράγραφος 2

Στη δεύτερη περίοδο προτείνεται η αντικατάσταση της φράσης μετά από τις λέξεις «να αποδεικνύουν το αντίθετο» με τη διατύπωση «ή η αδικαιολόγητη έλλειψή τους θα θεωρούνται ότι οφείλονται τουλάχιστον σε αμέλεια», καθιστώντας με τον τρόπο αυτό τη σημερινή διατύπωση λιγότερο ακραία.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τον καθορισμό υγειονομικών κανόνων για την παραγωγή και τη θέση στην αγορά ζωϊκού λίπους που έχει υποστεί τήξη, ινωδών καταλοίπων ξυγκιών και παραπροϊόντων της τήξης, που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση

(90/C 168/07)

Στις 27 Φεβρουαρίου 1990, και σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 3 του εσωτερικού κανονισμού, το Προεδρείο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής αποφάσισε να καταρτισθεί γνωμοδότηση για την παραπάνω πρόταση κανονισμού.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 5 Απριλίου 1990, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Cardner.

Στη 276η σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Στη γνωμοδότηση της 20ής Δεκεμβρίου 1989 ⁽¹⁾, η ΟΚΕ επιφυλάχθηκε να καταρτίσει γνωμοδότηση, αφού στο μεταξύ θα είχε εξετάσει τα λοιπά σχέδια θεσπισμάτων που αναφέρονται στην πρόταση της Επιτροπής. Ένα από τα εν λόγω θεσπίσματα είναι το έγγραφο COM(89) 492 τελικό, σχετικά με τους υγειονομικούς κανόνες για προϊόντα γενικής προελεύσεως. Στο έγγραφο αυτό περιλαμβάνεται και ένα κεφάλαιο που αναφέρεται λεπτομερώς στους απαιτούμενους όρους κατασκευής κτιριακών και ψυκτικών εγκαταστάσεων. Οι κανόνες αυτοί αποβλέπουν στη διατήρηση του τελικού προϊόντος σε καλές βακτηριολογικές συνθήκες. Ορισμένοι, λοιπόν, από τους κανόνες αυτούς δεν ισχύουν για την

παραγωγή ζωϊκού λίπους, διότι η διαδικασία εξευγενισμού αποστειρώνει το ζωϊκό λίπος. Από την άλλη πλευρά, το ζωϊκό λίπος πρέπει οπωσδήποτε να διατηρείται καθαρό βακτηριολογικώς μετά τον εξευγενισμό.

Τούτο θα επιτευχθεί κατά τον καλύτερο τρόπο με την προσθήκη του ακόλουθου κεφαλαίου:

Όροι που αφορούν την παρασκευή ζωϊκού λίπους που έχει υποστεί τήξη, ινωδών καταλοίπων ξυγκιών καθώς και παραπροϊόντων που πρόκειται να υποβληθούν σε περαιτέρω εξευγενισμό και που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση.

1. Τα κέντρα συλλογής των πρώτων υλών και περαιτέρω μεταφοράς στις επιχειρήσεις επεξεργασίας πρέπει να πληρούν τους εξής γενικούς όρους: 1, 2α), 2ζ),

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 62 της 12. 3. 1990, σ. 25.

2η), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 όπως καθορίζονται στο παράρτημα κεφάλαιο I του κανονισμού ΕΟΚ αριθ... του Συμβουλίου (Προϊόντα ζωϊκής προέλευσης) και να είναι εξοπλισμένα με ψυκτική αποθήκη για την αποθήκευση των πρώτων υλών σε εσωτερική θερμοκρασία 7° Κελσίου, ή χαμηλότερη, εκτός αν οι πρώτες ύλες συγκεντρώνονται και υφίστανται τήξη εντός των χρονικών ορίων που καθορίζονται στο κεφάλαιο II.

2. Το σύστημα επεξεργασίας πρέπει να είναι ανεξάρτητο, όταν αποτελεί τμήμα επιχείρησης, και να δοθεί τουλάχιστον:

- α) ψυκτική αποθήκη, εκτός αν οι πρώτες ύλες συγκεντρώνονται και υφίστανται τήξη ενός των χρονικών ορίων που καθορίζονται στο κεφάλαιο II σημείο 3·
 - β) χωριστό μέρος ή χώρο για την υποδοχή των πρώτων υλών·
 - γ) εγκατάσταση που διευκολύνει την επιθεώρηση των πρώτων υλών·
 - δ) εφόσον είναι αναγκαία, εγκατάσταση σύνθλιψης των πρώτων υλών·
 - ε) εξοπλισμό για την τήξη των πρώτων υλών με θερμική επεξεργασία, ή πίεση ή με οποιαδήποτε άλλη κατάλληλη μέθοδο·
 - στ) ειδικά δοχεία ή δεξαμενές στις οποίες μπορεί να διατηρηθεί το λίπος σε υγρή κατάσταση·
 - ζ) υδατοστεγή δοχεία για τη διάθεση των πρώτων υλών, οι οποίες δεν είναι κατάλληλες για ανθρώπινη κατανάλωση.
3. Κατά τον εξευγενισμό, το ζωϊκό λίπος πρέπει να υποστεί τήξη σε θερμοκρασία και διάρκεια αποστείρωσεως και αμέσως μετά να αποθηκευθεί σε συνθήκες που δεν επιτρέπουν την εκ νέου μόλυνση.

Τροποποιήσεις στο ολλανδικό κείμενο

Χώρια από το κύριο θέμα της πρόσθετης γνωμοδότησης, η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στα ακόλουθα προβλήματα που παρουσιάζει το ολλανδικό κείμενο της πρότασης της Επιτροπής.

- α) Άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β): ορισμοί των ζωϊκών λιπών που έχουν υποστεί τήξη
Οι αγγλικοί ορισμοί «rendered» και «melted» δεν είναι δυνατόν να αποδοθούν σαφώς στα ολλανδικά με τον ορισμό «gesmolten»·

- β) Άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ): «λίπος πρώτης έκθλιψης»

Η απόδοση στα ολλανδικά του ορισμού «caul» δεν είναι «darmvlies», αλλά «darmnet». Το λίπος το οποίο λαμβάνεται με τον τρόπο αυτό αποκαλείται «peinvet»·

- γ) Παράρτημα κεφάλαιο I: «Εσωτερική θερμοκρασία ψυκτικών αποθηκών»

Μολονότι διάφορα κείμενα, συμπεριλαμβανομένων του γαλλικού και του ολλανδικού αναφέρονται στη θερμοκρασία αποθήκευσης «opslagtemperatuur», στα ολλανδικά) στο αγγλικό κείμενο γίνεται αναφορά στην «εσωτερική θερμοκρασία»·

- δ) Παράρτημα κεφάλαιο I παράγραφος 2 στοιχεία β) και η): μέρη ή χώροι για την υποδοχή των πρώτων υλών και τη διάθεση των τελικών προϊόντων

Στο στοιχείο β) στο αγγλικό κείμενο γίνεται αναφορά σε «a room or a place». Η απόδοση «ruimte», στα ολλανδικά, είναι ανεπαρκής·

- ε) Παράρτημα κεφάλαιο II παράγραφος 3 στοιχεία γ)

Στη δεύτερη παράγραφο του στοιχείου γ), ο όρος «refrigerated» αποδίδεται ως «frozen» στα ολλανδικά. Ο όρος αυτός είναι «gekoeld»·

- στ) Παράρτημα κεφάλαιο II περίπτωση 5

Πρόκειται για μια άλλη περίπτωση μη ορθής απόδοσης. Σύμφωνα με το ολλανδικό κείμενο πρέπει να αφαιρούνται τα ξένα σώματα, όχι όμως τα κρέατα τα οποία είναι ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση!

- ζ) Παράρτημα κεφάλαιο II περίπτωση 7

Η απόδοση στα ολλανδικά δεν είναι ορθή: αντί «de betrokken vetten» να γραφεί «de vetten voor raffinage».

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί θεσπίσεως διευρωπαϊκού προγράμματος κινητικότητας για πανεπιστημιακές σπουδές — TEMPUS ⁽¹⁾

(90/C 168/08)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 12 Φεβρουαρίου 1990, σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας να ζητήσει από την ΟΚΕ γνωμοδότηση για την παραπάνω πρόταση απόφασης.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών υποθέσεων υιοθέτησε τη γνωμοδότηση στις 9 Απριλίου 1990, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Nierhaus.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέδωσε ομόφωνα κατά την 276η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ίδρυση ενός ευρωπαϊκού ιδρύματος επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και το διευρωπαϊκό πρόγραμμα κινητικότητας για πανεπιστημιακές σπουδές (TEMPUS) αποτελούν δύο σχέδια, για την επιδίωξη ενός ενιαίου στόχου: την ενίσχυση της οικονομίας των χωρών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης διαμέσου προγραμμάτων ανταλλαγής και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στον τομέα της επαγγελματικής βασικής και συνεχούς κατάρτισης. Τα σχέδια αυτά της Κοινότητας, την εφαρμογή των οποίων ζήτησε το Συμβούλιο των Υπουργών κατά τη συνεδρίασή του της 8ης και 9ης Δεκεμβρίου 1989 στο Στρασβούργο, αποτελούν μέρος της γενικής πολιτικής της Κοινότητας, η οποία έχει θέσει τελευταία ως στόχο να μειώσει και μακροπρόθεσμα να απαλείψει τη διαφορά που υφίσταται στο βιοτικό επίπεδο μεταξύ της δυτικής Ευρώπης από τη μια πλευρά και της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης από την άλλη προς το συμφέρον μιας ειρηνικής συνύπαρξης των λαών στην Ευρώπη.

1.2. Η ΟΚΕ υποστηρίζει το πρόγραμμα TEMPUS εξίσου ένθερμα όπως και την ίδρυση ενός ευρωπαϊκού ιδρύματος για την επαγγελματική κατάρτιση (βλέπε χωριστή γνωμοδότηση), διότι στο πρόγραμμα αυτό διαβλέπει μια αποτελεσματική προσπάθεια, για να υποστηριχθεί ο πολιτικός στόχος που έχει τεθεί, και διαμέσου της βασικής και συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης. Παράλληλα οι δραστηριότητες του TEMPUS κατά κανένα τρόπο δεν πρέπει να βλάψουν ήδη εφαρμοζόμενα ή προγραμματιζόμενα ανάλογα διμερή μέτρα των χωρών της Κοινότητας.

1.3. Το πρόγραμμα TEMPUS, του οποίου οι δράσεις αφορούν τα πανεπιστήμια και τους εκεί διδάσκοντες και διδασκόμενους, μπορεί να επωφεληθεί από τις πλούσιες εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί κατά την εφαρμογή διακοινοτικών προγραμμάτων απευθυνόμενων σε ίδιες και παρόμοιες ομάδες στόχους (ERASMUS, COMETT, LINGUA, SPES, SCIENCE κ.λπ.). Το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του προγράμματος θα πρέπει λοιπόν να τηρηθεί όσο το δυνατόν περισσότερο.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Οι παρατηρήσεις, τις οποίες έχει διατυπώσει η ΟΚΕ, για την ίδρυση του ευρωπαϊκού ιδρύματος

κατάρτισης, ισχύουν σε μεγάλο βαθμό και ως προς το πρόγραμμα TEMPUS και, συνεπώς, δεν χρειάζεται να επαναληφθούν εδώ. Θα πρέπει όμως να υποδειχθούν οι ακόλουθες ανάγκες:

— πρέπει να εξασφαλισθεί να συγκεκριμενοποιηθεί η δέουσα συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στις ενέργειες για το πρόγραμμα TEMPUS,

— επιβάλλεται επίσης για να είναι αποτελεσματικό το πρόγραμμα TEMPUS μια επαρκής ροή πληροφοριών π.χ. για τις εθνικές συντονιστικές υπηρεσίες,

— επίσης είναι απαραίτητο, όπως οι αποκτηθείσες εμπειρίες και τα αποτελέσματα του προγράμματος TEMPUS καταγράφουν με τη μορφή τεκμηρίωσης και να εξασφαλισθεί η δυνατότητα στις αρμόδιες υπηρεσίες να έχουν πρόσβαση σ' αυτές,

— τέλος είναι απαραίτητο όπως ο κατάλογος των αποκαλούμενων δύσκολων σημείων στο έγγραφο της Επιτροπής εμπλουτισθεί και με τα προβλήματα της πολιτικής για την βασική και συνεχή εκπαίδευση, της κοινωνικής ασφάλισης και της πολιτικής απασχόλησης.

2.2. Τέλος, στις δράσεις στα πλαίσια του TEMPUS θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί η πραγματοποίηση, μεσοπροθέσμως, αλλαγών στη διάθρωση των πανεπιστημίων και στην πολιτική πανεπιστημιακής εκπαίδευσης των χωρών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης διαμέσου επαφών με τα πανεπιστήμια των κοινοτικών κρατών.

2.3. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την τήρηση της αρχής της αμοιβαιότητας στο πρόγραμμα ανταλλαγής ως προς την ειδική ομάδα στόχο. Όπως προβλέπεται και στις πιστώσεις του προϋπολογισμού, μια σημαντικά μικρότερη ομάδα ατόμων θα μετακινηθεί από την δυτική προς την ανατολική Ευρώπη για εκπαιδευτικούς σκοπούς απ' ό,τι αντιστρόφως. Για τους δυτικοευρωπαίους φοιτητές φαίνεται καταρχήν να παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η δυνατότητα τελειοποίησης της γνώσης της γλώσσας της χώρας υποδοχής. Σε μεταγενέστερο στάδιο θα πρέπει να αναπτυχθεί σταδιακά η δυνατότητα απόκτησης γνώσεων σχετικά με τις κοινωνικές και οικονομικές δομές της εν λόγω

(¹) ΕΕ αριθ. C 85 της 3. 4. 1990, σ. 9.

χώρας, ως δυνητικού εμπορικού εταίρου στην περίπτωση των φοιτητών οικονομικών επιστημών.

2.4. Ουσιαστικής σημασίας για την αποτελεσματικότητα των μέτρων ανταλλαγής είναι να εξασφαλισθεί επαρκής εξοικείωση με τις γλωσσικές, πολιτιστικές και κοινωνικές συνθήκες στις αντίστοιχες χώρες υποδοχής.

2.5. Θα πρέπει να εξετασθεί, στο πρώτο στάδιο της Ενέργειας I κατά πόσο θα μπορούσε να προωθηθεί επίσης η συνεργασία πανεπιστημίων — κάθε φορά ενός από την δυτική και του άλλου από την ανατολική Ευρώπη. Ως «άλλοι οργανισμοί» είναι σκόπιμο επίσης

να συμπεριληφθούν ιδρύματα βασικής και συνεχούς κατάρτισης, ιδίως εκείνα των εργοδοτών, των συνδικαλιστικών οργανώσεων, και άλλων που συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί τροποποίησης της απόφασης 84/636/ΕΟΚ που καθιερώνει το τρίτο κοινό πρόγραμμα για την ενθάρρυνση της ανταλλαγής εργαζομένων νέων στην Κοινότητα

(90/C 168/09)

Στις 30 Μαρτίου 1990, και σύμφωνα με το άρθρο 235 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση απόφασης.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 9 Απριλίου 1990, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Ντάση.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 276η σύνοδο ολομέλειάς της, συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990 υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής και συμφωνεί ότι μια συγχρονισμένη προσέγγιση στη σταδιακή εφαρμογή του προγράμματος παράλληλα με το πρόγραμμα «Νέοι για την Ευρώπη» εξασφαλίζει μια πιο συνεκτική και αποτελεσματική σειρά ρυθμίσεων.

2. Η ΟΚΕ εγκρίνει, συνεπώς, την παράταση κατά ένα έτος της περιόδου ισχύος του παρόντος προγράμματος, έτσι ώστε να γίνει δυνατό στη συνέχεια να υποβληθεί ένα τέταρτο πρόγραμμα ανταλλαγής παράλληλα με το ανανεωμένο πρόγραμμα «Νέοι για την Ευρώπη» και υπό το φως των αξιολογήσεων της Επιτροπής.

3. Η ΟΚΕ προτρέπει επίσης την Επιτροπή να προβλέψει μέτρα για να αντιστρέψει την πτωτική τάση στις μακροπρόθεσμες ανταλλαγές εργαζομένων νέων και να ενθαρρύνει μια μεγαλύτερη συμμετοχή από

περιφερειακές ή μειονεκτικές περιοχές. Χρειάζεται ίσως να δοθεί περισσότερο προσοχή στις ειδικές ανάγκες εργαζομένων νέων στις μεθοριακές περιοχές.

4. Είναι σαφές ότι μια επιτάχυνση της εφαρμογής κοινοτικών μέτρων για την προώθηση αμοιβαίας αναγνώρισης των προσόντων επαγγελματικής κατάρτισης, επαγγελματικής εμπειρίας και τίτλων σπουδών θα είχε ουσιαστική συμβολή σε μια επιτυχημένη συμμετοχή στο πρόγραμμα ανταλλαγής.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου που αφορά συγκεκριμένο πρόγραμμα για την προπαρασκευή της ανάπτυξης ενός λειτουργικού συστήματος — EUROTRA

(90/C 168/10)

Στις 5 Ιανουαρίου 1990, και σύμφωνα με το άρθρο 130 Ο παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση απόφασης.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 10 Απριλίου 1990, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Proumens.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 276η σύνοδο ολομέλειάς της, (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) υιοθέτησε με μεγάλη πλειοψηφία (μία αποδοχή) την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι η παρούσα πρόταση αποτελεί τη λογική συνέπεια προηγούμενων αποφάσεων του Συμβουλίου που αποσκοπούσε στη δημιουργία ενός προηγμένου συστήματος αυτόματης μετάφρασης που να καλύπτει όλες τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας, και ευρίσκεται σε συμφωνία με τους αρχικούς στόχους του προγράμματος EUROTRA που ξεκίνησε το 1982⁽¹⁾.

1.2. Αν και η ΟΚΕ επανειλημμένα, σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, έχει επιδείξει ενδιαφέρον για το πρόγραμμα EUROTRA, και έχει υποστηρίξει τις διάφορες προτάσεις για την υλοποίησή του για τις οποίες ζητήθηκε η γνωμοδότησή της, εντούτοις ήδη από την αρχή είχε διατυπώσει ορισμένες αμφιβολίες σχετικά με την ολοκλήρωσή του, και ιδιαίτερα μέσα στις προβλεπόμενες ημερομηνίες. Για λόγους συνοχής, αλλά επίσης λαμβανομένων υπόψη των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζει, η ΟΚΕ εγκρίνει την παρούσα πρόταση απόφασης.

1.3. Η ΟΚΕ διευκρινίζει, εντούτοις, ότι με την έκθεση αξιολόγησης του προγράμματος EUROTRA εδραιώνονται οι αμφιβολίες της. Πράγματι, η υλοποίηση του προγράμματος προσκρούει σε προβλήματα.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Από τα στοιχεία που δόθηκαν στην ΟΚΕ προκύπτει ότι η εξέλιξη των εργασιών θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με το ακόλουθο σχήμα:

- α) διατήρηση ενός λεξιλογίου 20 000 λέξεων (όπως προβλεπόταν αρχικά)
- β) περιορισμός των εργασιών σε όρους επιστημονικούς ή τεχνικούς
- γ) συμπερίληψη αυτών των όρων σε ένα «λεξικό»
- δ) ο συνδυασμός των γλωσσών, δηλαδή η ταυτόχρονη μετάφραση εννέα γλωσσών στις οκτώ άλλες γλώσσες (72 ζεύγη) θα εγκαταλειφθεί
- ε) στα πλαίσια του συστήματος η εργασία θα γίνεται κατά μονογλωσσικά ζεύγη

στ) προβλέπεται, λοιπόν, η μετάβαση από ένα μονογλωσσικό ζεύγος σε μια άλλη γλώσσα μόνο.

2.2. Είναι, συνεπώς, σαφές ότι οι αρχικοί στόχοι του προγράμματος μειώνονται σημαντικά λόγω, αφενός, των δυσκολιών τεχνολογικού χαρακτήρα, και, αφετέρου, χωρίς αμφιβολία, της έλλειψης ειδικευμένων μηχανικών για την εφαρμογή της πληροφορικής στο γλωσσικό τομέα.

2.3. Η ΟΚΕ εκφράζει, εξάλλου, ανησυχία για την εξέλιξη ενός συστήματος που θα μπορούσε να οδηγήσει σε πραγματική γλωσσική πενία με την εξάλειψη των ιδιαιτεροτήτων, κυρίως λεξιλογικών, που χαρακτηρίζουν κάθε γλώσσα.

2.4. Ενώ είναι βέβαιο ότι η γλωσσική πολυφωνία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κοινωνικής και πολιτικής εξέλιξης των κρατών μελών, υπάρχουν, εντούτοις, φόβοι ότι η προβλεπόμενη αυτή αυτοματοποίηση θα μπορούσε να οδηγήσει στην καταστροφή του πολιτιστικού αγαθού που αποτελεί κάθε εθνική γλώσσα.

2.4.1. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει σχετικά ότι έχει ήδη υπογραμμίσει το βασικό ρόλο που θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν οι μεταφραστές για τη διατήρηση αυτών των ιδιαιτεροτήτων και αποχρώσεων, εννοιολογικών ή γραμματικών, που αποτελούν τον πλούτο των γλωσσών. Πράγματι, με την εκτέλεση του έργου αυτού, ο ρόλος των μεταφραστών θα αναβαθμιστεί.

2.5. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει, επίσης, ότι η ποικιλία και ο γλωσσικός πλούτος της Κοινότητας δεν προέρχεται αποκλειστικά από τις εννέα επίσημες γλώσσες που καλύπτονται από το πρόγραμμα EUROTRA, αλλά, εξίσου, και από τις περιφερειακές γλώσσες και διάλεκτους (γαελική, γασκωνική, φρισσική, κ.λπ.), στη διατήρηση των οποίων η ΟΚΕ αποδίδει μεγάλη σημασία.

2.6. Η εξέλιξη του προγράμματος EUROTRA προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης μέσων για τις μονογλωσσικές εφαρμογές θα πρέπει, κατά την άποψη της ΟΚΕ, να επιτρέψει να υπάρξει πιο εύκολα ανταπόκριση στο ενδιαφέρον που έχουν εκδηλώσει οι χώρες ΕΖΕΣ για το εν λόγω πρόγραμμα. Θα πρέπει, πράγματι, να είναι πιο εύκολο να ενσωματωθούν νέες γλώσσες, όπως τα σουηδικά και φινλανδικά, απ' ό,τι στην περίπτωση ενός συστήματος που θα απέβλεπε σε πολυγλωσσικές εφαρμογές πράγμα που θα οδηγούσε σε υπερβολική

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 317 της 13. 11. 1982, σ. 19.

αύξηση του αριθμού των προς επεξεργασία ζευγών (πάνω από 100 συνδυασμοί με δύο πρόσθετες γλώσσες).

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται τις δυσκολίες πρόσληψης κατάλληλα ειδικευμένου προσωπικού και υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να διατεθεί το 10 % του προϋπολογισμού που έχει εγκριθεί στα πλαίσια του προγράμματος για δραστηριότητες κατάρτισης.

3.2. Η ΟΚΕ καλεί επίσης την Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα προσφυγής για το σκοπό αυτό στα προγράμματα COMETT II⁽¹⁾ EUROTECNET⁽²⁾ και συνεπώς, σε μικρότερο βαθμό στο πρόγραμμα ERASMUS⁽³⁾, κυρίως για την κατάρτιση και πρόσληψη μηχανικών και τεχνικών υψηλού επιπέδου.

3.3. Η ΟΚΕ σημειώνει, επίσης, ότι έχουν ήδη απευθυνθεί και θα απευθυνθούν προσκλήσεις εδήλωσης ενδιαφέροντος προς ειδικευμένες επιχειρήσεις, δεδομένου ότι η συμμετοχή της βιομηχανίας κρίνεται απαραίτητη για την επίλυση των ποικίλων τεχνικών δυσκολιών που συνδέονται με την υλοποίηση του προγράμματος.

3.4. Ως προς αυτό το θέμα, θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι ορισμένες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν ήδη

αναπτύξει προγράμματα για μονογλωσσικές μεταφραστικές πράξεις, που θα παρείχαν ίσως στην Επιτροπή πολύ χρήσιμες πληροφορίες τις οποίες θα μπορούσε να αξιοποιήσει στα πλαίσια του παρόντος προγράμματος.

3.5. Τέλος, η ΟΚΕ έχει πληροφορηθεί ότι υπάρχει πρόταση με στόχο τη δημιουργία ενός «ευρωπαϊκού ιδρύματος τεχνολογιών γλωσσικής επεξεργασίας», στα πλαίσια μιας προσπάθειας ορθολογικής προσέγγισης και μεγαλύτερου εξέγχου των εξελίξεων στον τομέα της αυτόματης μετάφρασης και των συνδεδεμένων προβλημάτων.

3.6. Ως έχουν τα πράγματα, η ΟΚΕ δεν είναι ακόμη σε θέση να εκτιμήσει τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της σύστασης ενός παρόμοιου ιδρύματος. Όποια και αν είναι αυτά, θα πρέπει να ζητηθεί από την ΟΚΕ να γνωμοδοτήσει για οποιαδήποτε πρόταση προς αυτή την κατεύθυνση, η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται από λεπτομερείς δημοσιονομικό δελτίο που να καθιστά δυνατή την εκτίμηση του κόστους σε σύγκριση με τον ήδη προβλεπόμενο προϋπολογισμό για την υλοποίηση των επόμενων φάσεων του προγράμματος EUROTRA.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 13 της 17. 1. 1989, σ. 28.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 29.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 166 της 25. 6. 1987, σ. 20.

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί συστάσεως ευρωπαϊκού ιδρύματος επαγγελματικής κατάρτισης⁽¹⁾

(90/C 168/11)

Στις 12 Φεβρουαρίου 1990 το Συμβούλιο ζήτησε, σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης ΕΟΚ, τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την παραπάνω πρόταση κανονισμού.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Απριλίου 1990, με βάση την εισήγηση του κ. Nierhaus.

Η ΟΚΕ υιοθέτησε κατά την 276η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) με πλειοψηφία και δύο αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου αποτελεί μια αποτελεσματική αφετηρία για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης των χωρών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης — ιδιαίτερα στην Πολωνία και την Ουγγαρία — και την ανύψωσή τους στο επίπεδο της δυτικής Ευρώπης. Συνεπώς, η βοήθεια που παρέχεται για τη βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης στις χώρες αυτές αποτελεί καλή και χρήσιμη επένδυση που ωφελεί την οικονομία σε ολόκληρη την Ευρώπη και εκτείνει την οικονομική συνεργασία υπέρ των πολιτών. Επομένως, η ΟΚΕ

επιδοκιμάζει και υποστηρίζει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού ιδρύματος επαγγελματικής κατάρτισης, με το οποίο επιδιώκεται ακριβώς αυτός ο σκοπός. Επειδή η βοήθεια και η ενίσχυση αυτή επείγουν, πρέπει να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα σύμφωνα με το οποίο η δημιουργία του ιδρύματος θα έχει ολοκληρωθεί έως τα μέσα του 1990, και για να διασφαλισθεί η χρηματοδότηση του ιδρύματος επίσης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η ΟΚΕ θεωρεί δεδομένο ότι οι απαραίτητες προεργασίες, όπως η επεξεργασία των προγραμμάτων ενίσχυσης και η δημιουργία δικτύων παροχής συμβουλών και συμβουλευτικών οργάνων έχουν ήδη αρχίσει και συνεχίζονται με ταχύ ρυθμό.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 86 της 4. 4. 1990, σ. 12.

1.2. Αναμφισβήτητη η ανάγκη ενίσχυσης των συστημάτων κατάρτισης που ισχύουν στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, είναι επείγουσα: ενώ αναγνωρίζεται η ανάγκη ελαστικότητας σε ό,τι αφορά τη διάρθρωση του ιδρύματος και τη λειτουργία του, η πρωτοβουλία αυτή φαίνεται να είναι μάλλον αόριστη και όχι σαφώς προσδιορισμένη. Συνεπώς, η επεξεργασία και η ανακοίνωση συγκεκριμένων αντιλήψεων της Επιτροπής είναι επειγόντως απαραίτητες.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Επειδή ο κεντρικός σκοπός του ιδρύματος είναι ο συντονισμός, χρειάζεται να εξετασθεί αν η σύσταση εθνικών αρχών συντονισμού στις χώρες που χορηγούν την ενίσχυση, ενδέχεται να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών.

2.2. Οι δραστηριότητες αυτές καθ' αυτές θα αναπτύσσονται από τα ιδρύματα που έχουν σαν σκοπό την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση. Οι αρμόδιες εθνικές αρχές παρεμβαίνουν απλώς είτε με την παροχή οικονομικής βοήθειας είτε με την παροχή συμβουλών. Η βοήθεια αυτή θα παρέχεται βέβαια με όσο το δυνατό λιγότερο γραφειοκρατικό τρόπο ώστε να διευκολύνεται η ανεμπόδιστη πρόσβαση όλων των ενδιαφερόμενων εργαζομένων και εργοδοτών στις δράσεις για την επαγγελματική εκπαίδευση. Πάντως, σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται το σύστημα που προβλέπεται για τον έλεγχο και την αξιολόγηση των μέτρων ενίσχυσης να οδηγήσει στην αναχαίτιση ή στην καθυστέρηση διμερών προγραμμάτων.

2.3. Κατά την κατάρτιση σχεδίων χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στα προγράμματα με τα οποία προσφέρεται σε νέους και ενήλικες, στα πλαίσια της επαγγελματικής τους κατάρτισης και επιμόρφωσης, η δυνατότητα διαμονής σε μια χώρα με το αντίστοιχο διαφορετικό σύστημα κατάρτισης και επιμόρφωσης, και αφετέρου με σκοπό την εθάρρυνση των επαφών μεταξύ των ανθρώπων από τις χώρες της ανατολικής και της δυτικής Ευρώπης.

Αυτό ισχύει, κυρίως, στις περιπτώσεις στις οποίες δεν προβλέπεται διαμονή στο εξωτερικό όπως προβλέπεται, αντίθετα, στα πλαίσια του προγράμματος TEMPUS, δηλαδή κυρίως για την μη ακαδημαϊκή νεολαία.

2.4. Η επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα πραγματοποιείται — σε κάθε κράτος μέλος με διαφορετικό κέντρο βάρους — στα σχολεία, στις επιχειρήσεις ή σε εξωεπιχειρησιακούς ή διεπιχειρησιακούς οργανισμούς. Επομένως, εκτός από τη συμμετοχή των διοικητικών αρχών του τομέα της παιδείας, χρειάζεται και η συμμετοχή των ενώσεων των εργοδοτών και των εργαζομένων και άλλων που συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση κατά την κατάρτιση προγραμμάτων. Αυτό δεν θίγει τη δυνατότητα συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 του σχεδίου κανονισμού και η οποία συμμετοχή κρίνεται, εξάλλου, αναγκαία. Θα πρέπει, ωστόσο, να ορισθεί από την Επιτροπή με σαφήνεια.

Χρειάζεται επίσης και για το λόγο ότι στις οργανωτικές μορφές της οικονομίας που θα προκύψουν μελλοντικά στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης

πρέπει να είναι εξασφαλισμένες οι απαραίτητες δυνατότητες συμμετοχής των εργαζομένων στη θέσπιση, στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης.

Η ΟΚΕ θεωρεί ως βάση την αρχή ότι ανάλογες οργανωτικές μορφές των κοινωνικοοικονομικών ομάδων θα αναπτυχθούν με ταχύτητα.

2.5. Η ΟΚΕ θεωρεί ορθή και χρήσιμη τη σύνδεση με το CEDEFOP. Η αξιοποίηση της υφιστάμενης υποδομής σε ό,τι αφορά το χώρο και τον λοιπό τεχνικό εξοπλισμό του CEDEFOP συμβάλλει στη συντόμευση της αρχικής φάσης και στην εξοικονόμηση χρημάτων. Πλεονέκτημα αποτελεί και η γεωγραφική θέση του Βερολίνου επειδή βρίσκεται κοντά στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Η μορφή και το περιεχόμενο της συνεργασίας μεταξύ του νέου ιδρύματος και του CEDEFOP θα πρέπει να συγκεκριμενοποιηθούν και να αποτελέσουν αντικείμενο συμβατικής ρύθμισης, μόλις προκύψουν οι πρώτες εμπειρίες. Πάντως, είναι αναγκαία η αμοιβαία υποστήριξη των δύο ιδρυμάτων σε ό,τι αφορά την εργασία σχετικά με το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους. Αυτό αφορά π.χ. την κατάρτιση των κύκλων μαθημάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης, την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού και του υλικού μάθησης ή ακόμη και σχετικά με τα μέσα ελέγχου της αντιστοιχίας του περιεχομένου και των τυχιών επαγγελματικής κατάρτισης. Ο στόχος αυτός μπορεί να διασφαλισθεί με τη λήψη μέτρων οργανωτικού χαρακτήρα, όπως π.χ μέσω της σύστασης ενός ισομερούς συντονιστικού οργάνου στο οποίο θα εκπροσωπούνται τα προεδρεία και των δύο ιδρυμάτων.

Κατά κύριο λόγο πρέπει όμως να επιτευχθεί η εφαρμογή και στο ίδρυμα που πρόκειται να συσταθεί, του ίδιου καταστατικού που ισχύει για το CEDEFOP και με το οποίο θα ρυθμίζεται μεταξύ άλλων:

- η σύνθεση της διευθύνουσας Επιτροπής,
- η ρύθμιση για την άσκηση της προεδρίας,
- ο διορισμός του διευθυντή,
- η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

2.6. Η διασφάλιση της ροής της πληροφόρησης, ενδεχομένως μέσω εθνικών συντονιστικών υπηρεσιών, από το ίδρυμα προς τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς επαγγελματικής κατάρτισης έχει ιδιαίτερη σημασία για την αποτελεσματικότητα των εργασιών. Για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι αναγκαίο να δημοσιεύονται οι προγραμματισμοί και τα αποτελέσματα των σχεδίων τόσο στη γλώσσα της χώρας που χορηγεί την ενίσχυση όσο και στη γλώσσα της χώρας που λαμβάνει την ενίσχυση. Επίσης είναι αναγκαίο να διευρυνθούν οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή οργανισμών και επιχειρήσεων στην υλοποίηση κοινοτικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης οργανισμών που επιθυμούν να συνεργασθούν.

2.7. Είναι επίσης αναγκαίο να εξετασθεί, με τρόπο εμπειριστωμένο, ποιες εμπειρίες και ποια αποτελέσματα που προέκυψαν από κοινοτικά προγράμματα θα μπορούσαν να προσαρμοσθούν στις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης.

2.8. Για να δημιουργηθούν με ταχύτητα διαρθρώσεις του τύπου της οικονομίας αγοράς, χρειάζεται επίσης να καταρτισθούν επειγόντως προγράμματα για τη βελτίωση των μεθόδων διοίκησης επιχειρήσεων. Επίσης χρειάζεται να καταρτισθούν και να δοκιμασθούν επειγόντως πρότυπα προγράμματα επιμορφωτικών σεμιναρίων και προγραμμάτων ταχείας εκπαίδευσης σε τομείς όπως η λογιστική, η διοίκηση επιχειρήσεων, το εξωτερικό εμπόριο και η οργάνωση επιχειρήσεων. Τα προγράμματα αυτά θα ήταν σκόπιμο να στηριχθούν σε σχετικές εμπειρίες που έχουν αποκτήσει δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί ή οργανώσεις που ασχολούνται με την επαγγελματική κατάρτιση.

2.9. Σύντομα θα χρειασθεί να επεκταθούν οι δραστηριότητες του ιδρύματος πέρα από τη συνεργασία με την Πολωνία και την Ουγγαρία, σύμφωνα με την επιθυμία που εξέφρασαν και άλλες χώρες της ανατολικής Ευρώπης, αλλά και τις ανάγκες των χωρών αυτών, που θα χρειασθεί να εξασφαλισθεί η σχετική χρηματοδότηση είτε από επιμέρους κράτη είτε από την Κοινότητα.

2.10. Ενόψει της μελλοντικής περαιτέρω προσέγγισης της Ευρώπης, πέρα από τις χώρες της σημερινής Κοινότητας, επιδοκιμάζεται διαρκώς η προβλεπόμενη στο άρθρο 15 συμμετοχή τρίτων χωρών ως δωρητών.

Επιπλέον, η ΟΚΕ θεωρεί πολύτιμο όπως το ίδρυμα διατηρεί επαφές με όλες τις διεθνείς οργανώσεις που ασχολούνται με ανάλογα αναπτυξιακά προγράμματα.

2.11. Το ίδρυμα θα πρέπει να βοηθείται από μια συμβουλευτική επιτροπή η οποία θα εξετάζει σε τακτικά χρονικά διαστήματα, περίπου κάθε έξι μήνες τη δραστηριότητά του.

Για να εξασφαλισθεί σύντομα η λειτουργία του ιδρύματος, προτείνεται να αναλάβει η ΟΚΕ και συγκεκριμένα το τμήμα «κοινωνικών υποθέσεων» το ρόλο αυτό.

2.12. Η ΟΚΕ ζητεί να υποβάλλονται και σε αυτήν τα πορίσματα της αξιολόγησης των εμπειριών που προβλέπεται στο άρθρο 16 του εγγράφου της Επιτροπής.

2.13. Τέλος, η ΟΚΕ αναμένει όπως αποτραπεί κάθε ζημία σε βάρος των άλλων καθηκόντων της Επιτροπής εξαιτίας των μελλοντικών δραστηριοτήτων του ιδρύματος επαγγελματικής κατάρτισης, ιδίως σε σχέση με περιφέρειες της Κοινότητας όπου οι δομές είναι ασθενείς.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 89/392/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις μηχανές ⁽¹⁾

(90/C 168/12)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 22 Ιανουαρίου 1990, σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδότηση για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Απριλίου 1990 βάσει εισηγητικής έκθεσης του κ. Flum.

Η ΟΚΕ εξέδωσε κατά την 276η σύνοδο της ολομέλειας (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990 με μεγάλη πλειοψηφία και μία ψήφο κατά) την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επιδοκιμάζει την πρόταση οδηγίας με την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων:

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Σχετικά με το αντικείμενο

Η πρόταση της Επιτροπής έχει ως στόχο να διασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία «κινητών» μηχανών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της με εναρμόνιση των

διαφόρων κρατικών ρυθμίσεων όσον αφορά το σχεδιασμό και την κατασκευή τους.

Από την «κινητικότητα» των μηχανών απορρέουν ιδιαίτεροι τυπικοί κίνδυνοι που δικαιολογούν τη θέσπιση ιδίας ρυθμίσεως για την εν ελόγω κατηγορία μηχανών, ως μέρος μιας οδηγίας γενικής φύσεως περί μηχανών.

Περαιτέρω, επιδιώκεται και η έκδοση μιας «οδηγίας χρήσεως» για κινητές μηχανές, εκτός από τις εδώ εξεταζόμενες διατάξεις (που κυρίως απευθύνεται προς τον κατασκευαστή).

Οι διαφορετικοί τομείς και αποδέκτες ποικίλων οδηγιών για μηχανές που καλύπτονται μπορεί, κατά την

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 37 της 17. 2. 1990, σ. 5.

μεταγενέστερη εφαρμογή, να οδηγήσουν σε παρανοήσεις. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει, συνεπώς, τη σημασία της πρότασης που αποβλέπει, σε αντίθεση προς την αρχικά προβλεφθείσα ειδική οδηγία, στην κατάρτιση μιας πλήρους ρυθμίσεως στην οποία θα λαμβάνεται υπόψη:

- ο συμπληρωματικός χαρακτήρας και η μεγάλη συνοχή των διατάξεων, και η μεταγενέστερη κατάρτιση μιας οδηγίας για τους χρήστες,
- η διανυγής, ευκολονόητη, λογική παρουσίαση των τομέων εφαρμογής (καθορισμός ορίων) και των βασικών απαιτήσεων⁽¹⁾.

1.2. Οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις

Μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν συντονισμένες κοινοτικές στατιστικές για τον αριθμό και τη σοβαρότητα των ατυχημάτων κατά τη χρησιμοποίηση κινητών μηχανών. Τούτο όμως φαίνεται να είναι πολύ απαραίτητο για την προβλεπόμενη τυποποιητική και διοικητική εξουσία. Η διαπίστωση βασικών σημείων και αιτίων ατυχημάτων προϋποθέτει, επίσης, σαφείς διατάξεις σε οδηγίες και κανόνες. Συνιστάται να ελέγχονται οι διατάξεις οδηγιών και από αυτή την άποψη και να γίνεται ενημέρωση περί του τρόπου και των προσώπων που θα καταρτίζει μελλοντικές κοινοτικές στατιστικές ατυχημάτων.

1.3. Σχετικά με τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Επικροτείται το γεγονός ότι κατά τις προεργασίες για την παρούσα πρόταση της Επιτροπής συμμετέσχον πολλοί ενδιαφερόμενοι. Κρίνεται απαραίτητο να διασφαλισθεί η πληροφόρηση και η συμμετοχή και κατά την προβλεπόμενη εργασία τυποποίησης από μια μόνιμη ειδική επιτροπή με συνεργασία των κοινωνικών εταίρων είτε των εμπειρογνομόνων που θα ορίζουν οι ίδιοι.

1.4. Η μεταβατική περίοδος

Η Επιτροπή λαμβάνει ως βάση μια σχετικά μακρά μεταβατική περίοδο ως την εφαρμογή της οδηγίας με εναρμονισμένα πρότυπα. Διαφορετικές ερμηνείες των βασικών απαιτήσεων ασφάλειας και υγείας μπορεί κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο να οδηγήσουν σε συχνότερη εφαρμογή της ρήτρας προστασίας. Επικροτείται η άποψη της Επιτροπής, να ευρεθούν κοινές πτυχές διαμέσου της εξέτασης ειδικών περιπτώσεων κατά την εφαρμογή για την εκτίμηση τεχνικών λύσεων. Επειδή τέτοιες διαδικασίες και αποφάσεις μπορεί να είναι μεγάλης εμβέλειας και να δημιουργούν προηγούμενο, πρέπει να διασφαλισθεί ότι οι κοινωνικοί εταίροι θα συμμετάσχουν με τον κατάλληλο τρόπο. Στη «Μόνιμη ειδική επιτροπή» θα μπορούσε να συμφωνηθεί μια διαδικασία για την διεκπεραίωση τέτοιων περιπτώσεων (σημείο 1.3).

Επιβάλλεται να θεσπισθούν ρυθμίσεις για το συντονισμό των διαφόρων μεμονωμένων μεταβατικών οδηγιών (π.χ. εξοπλισμός ατομικών προστασίας). Η ανάγκη για μεταβατικές περιόδους χρειάζεται να αιτιολογείται με

τρόπο εμπεριστατωμένο και δεν επιτρέπεται να έχει σαν συνέπεια τον υποβιβασμό του επιπέδου προστασίας.

1.5. Σχετικά με το ρόλο της τυποποίησης

Το μελλοντικό επίπεδο ασφάλειας ορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τα εναρμονισμένα και νέα ευρωπαϊκά πρότυπα. Επικροτείται η πρωτοβουλία της CEN (Ευρωπαϊκής επιτροπής τυποποίησης), για:

- την κατάρτιση καταλόγων υφισταμένων διεθνών και εθνικών προτύπων,
- την καταγραφή των αναγκών τυποποίησης,
- την κατάρτιση προγράμματος τυποποίησης με προτεραιότητες.

Ως βάση λαμβάνεται ότι στη διαδικασία αυτή θα χρησιμοποιηθεί κατάλληλα, με συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων:

- η μόνιμη ειδική επιτροπή που αναφέρεται στο σημείο 1.3, όσον αφορά τις διάφορες κατηγορίες μηχανών και
- η μόνιμη επιτροπή που αναφέρεται στην οδηγία 83/189/ΕΟΚ, όσον αφορά το σύνολο των σχεδίων τυποποίησης.

2. Πρόταση για τροποποιημένη οδηγία

2.1. Πεδίο εφαρμογής

Το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται με έναν ευρύτατο ορισμό. Αποκλείονται μερικά ρητώς κατονομαζόμενα είδη μηχανών καθώς και μηχανές, τις οποίες καλύπτει ο ορισμός για κινητές μηχανές αλλά οι οποίες καλύπτονται από μια ειδική κοινοτική οδηγία που θέτει βασικές απαιτήσεις ασφάλειας και υγείας. Ειδικά ο τελευταίος αυτός περιορισμός έχει μεγάλη σημασία για την πρακτική εφαρμογή και πρέπει να προσδιορισθεί επαρκώς προκειμένου, ιδίως, για οριακές περιπτώσεις. Πρέπει να διασφαλισθεί ότι μεταφορικά μέσα, δηλαδή οχήματα με συσκευές (οχήματα δημόσιας χρήσης) ανταποκρίνονται τόσο στις οδηγίες περί προστασίας της εργασίας όσο και στις οδηγίες περί προστασίας των μεταφορών και στις οδηγίες για την ασφάλεια των μεταφορών (γενική άδεια λειτουργίας — οδηγία 70/156/ΕΟΚ).

Κατά τη θέσπιση των εξαιρέσεων επιβάλλεται επίσης να προσδιορίζεται επαρκώς αν η κινητή μηχανή μπορεί να εμπίπτει ως σύνολο ή και μόνο ως τμήμα σ' αυτή την περίπτωση. Το δοχείο πίεσης που είναι ενσωματωμένο σε μια κινητή μηχανή δεν επιφέρει γενική εξαίρεση της κινητής αυτής μηχανής, αλλά εκτίμηση των απαιτήσεων για δοχεία πίεσης, βάσει της υφιστάμενης σχετικής οδηγίας. Χρειάζεται να θεσπισθούν ρυθμίσεις για αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση και μίσθωση μεταχειρισμένων μηχανών καθώς και για όσες βρίσκονται ήδη στο εμπόριο.

2.2. Η διαπίστωση του συμβατού

2.2.1. Στην οδηγία περιγράφονται οι διαδικασίες έκδοσης πιστοποιητικού. Στη συνέχεια, είναι αρμόδιος και ένας πληρεξούσιος του κατασκευαστή για την έκδοση μιας δήλωσης συμβατότητας. Πρέπει να διευκρινισθεί ποιος μπορεί να είναι πληρεξούσιος του

(1) Σχετικά, η ΟΚΕ υπενθυμίζει στο ψήφισμά της της 7ης Ιουλίου 1988 την ανάγκη όπως τα κοινοτικά όργανα εκφράζονται με τρόπο διανυγής και κατανοητό.

κατασκευαστή. Είναι ανάγκη να θεσπισθεί ποιος μπορεί να είναι πληρεξούσιος του κατασκευαστή και σε ποιο βαθμό η ευθύνη ανήκει και στον πληρεξούσιο σε περίπτωση σύνταξης μιας δήλωσης συμβατότητας από τον τελευταίο.

Επιβάλλεται να θεσπισθεί η εις ολοκλήρου ευθύνη του κατασκευαστή. Οποσδήποτε πρόκειται για μια πολύ σημαντική θεμελιώδη υποχρέωση, που δεν μεταβιβάζεται, ανεξάρτητα από τη νομική ευθύνη.

2.2.2. Για τις δηλώσεις συμβατότητας (σύμφωνα με το παράρτημα V) και τους κοινοτικούς ελέγχους δομικών προτύπων πρέπει ο κατασκευαστής να παρέχει στοιχεία και αιτήσεις, στις οποίες θα περιέχεται επίσης μια «Περιγραφή των λύσεων για την πρόληψη των κινδύνων που προκαλεί η κινητή μηχανή». Συνιστάται μια μικρή συμπλήρωση που έχει βασική σημασία: της έρευνας και της υλοποίησης λύσεων, είναι ανάγκη να προηγείται μια ανάλυση δηλαδή μια αναγνώριση των κινδύνων. Η ένδειξη, πέραν από ό,τι προβλέπεται, των αναλυθέντων κινδύνων και των αντίστοιχων μέτρων ασφαλείας (ένδειξη των λύσεων ως προς τους κινδύνους και την ασφάλεια) δεν απαιτεί μεγάλη δαπάνη. Η σύσταση αυτή συνδέεται με την πραγματοποίηση αναλύσεων για την ασφάλεια στην επιχείρηση αρχής γενομένης από διάφορα μέρη των μηχανών.

2.3. Γενικές παρατηρήσεις για τις βασικές απαιτήσεις ασφαλείας και υγείας

2.3.1. Η Επιτροπή περιγράφει πολύ εύστοχα, πόση σημασία έχει η υλοποίηση της αρχής της ολοκλήρωσης. Στόχος είναι να διαμορφωθούν οι διάφοροι τομείς λειτουργίας μιας μηχανής έτσι ώστε η εφαρμογή μέσω των τεχνικής ασφαλείας να περιττεύει κατά το δυνατόν. Κατόπιν των όσων αναφέρονται στο σημείο 1.1 θα πρέπει τέτοιες απαιτήσεις για την ολοκληρωμένη ασφάλεια κατά τη διαμόρφωση των λειτουργικών ιδιοτήτων μιας μηχανής να συγκεντρωθούν με πολύ συνέπεια σε μία παράγραφο, όπως τούτο προβλέπεται στο παράρτημα I της οδηγίας και στο σημείο 1.1.2.

2.3.2. Λείπουν μερικές θεμελιώδεις απαιτήσεις κατά τη σύλληψη κινητών μηχανών. Παραδείγματα: «Κλίμα», υπερπίεση και υποπίεση του χώρου, υδραυλικά συστήματα και συστήματα πεπιεσμένου αέρα, διαμόρφωση κατάλληλη για μεταφορά, απαιτήσεις από τη διαμόρφωση προστατευτικών συστημάτων, φυσική και ψυχική καταπόνηση.

2.3.3. Δεν δημιουργείται, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, απόλυτη ασφάλεια.

Ο εγγενής σε μια μηχανή κίνδυνος επιβάλλεται, συνεπώς, να μειωθεί· δηλαδή σε όλους τους τομείς πρέπει να καταβληθεί η προσπάθεια και να δημιουργηθεί ένα πρότυπο σύμφωνα με τις πλέον προηγούμενες γνώσεις από πλευράς τεχνικής της ασφαλείας.

2.3.4 Σχετικά με το διαχωρισμό οδηγίων και προτύπων

Σύμφωνα με το νέο σχεδιασμό συνίσταται ο σαφής διαχωρισμός μεταξύ βασικών απαιτήσεων, που προσδιορίζουν στόχους (στόχους προστασίας) και περιέχονται σε οδηγίες και αφετέρου της έρευνας και της υλοποίησης λύσεων που αναφέρονται σε κατασκευές και πρέπει να προσδιορισθούν βάσει προτύπων.

Αν ληφθεί υπόψη αυτός ο κανόνας, θα χρειασθούν μερικές μικρές αλλαγές. (π.χ. σημείο 3.5.3 — Παράρτημα I: «Τα αναφερόμενα προϊόντα εξουδετερώνονται με ψεκασμούς με νερό»).

2.3.5. Σχετικά με την προτεραιότητα της προστασίας έναντι ατυχήματος και της υγείας

Η έγκαιρη, προγραμματισμένη προστασία της υγείας και κατά ατυχημάτων διασφαλίζει ότι κίνδυνοι σε σχέση με το χειρισμό και με τη χρήση μηχανών, κατά βάση, προλαμβάνονται. Στο σημείο αυτό χρησιμοποιείται η νεότερη, προληπτική τεχνική.

Είναι όμως ανάγκη, όπως διαμέσου ανάλογης εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και πληροφόρησης, οι εργαζόμενοι και οι χρήστες αποκτήσουν εμπιστοσύνη με τον δεξιολογικό χειρισμό μηχανών.

Στην αρχή της προστασίας σύμφωνα με την οποία μέτρα προστασίας προβλέπονται τότε όταν παρά ταύτα παραμένουν ακόμη κίνδυνοι, δεν υπάρχει εναλλακτική λύση.

Οι βασικές απαιτήσεις ασφαλείας και υγείας δεν είναι δυνατό να επιτρέπουν όπως μια κινητή μηχανή εξοπλίζεται με σύστημα ασφαλείας παρά μόνο «αν οι διαδικασίες το επιτρέπουν» (σημεία 3.2.1 ή 3.4.5 του παραρτήματος 1, ιδιαίτερα).

Η αιτιολογία πρέπει να διατυπωθεί αντίστροφα ως εξής: Εάν προκύπτουν ορισμένοι κίνδυνοι ή τεκμαίρεται η εμφάνισή τους, οι διαστάσεις πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα (και εκ των υστέρων) εγκατάστασης ενός προστατευτικού συστήματος ή ενός θαλάμου.

2.3.6. Τεχνικές παρατηρήσεις

Η Επιτροπή επιβάλλεται να εξετάσει σε ποιο βαθμό οι μηχανισμοί ανύψωσης για τη μεταφορά του θαλάμου του χειριστή γερανών εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Η ακόλουθη τροπολογία που υπεβλήθη σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό, απερρίφθη από την ΟΚΕ κατά τη διάρκεια των συζητήσεων:

Σελίδα 2 — Σημείο 1.4

Μετά τη δεύτερη παράγραφο προστίθεται:

«Οπωσδήποτε, για να καταστεί αποτελεσματική και χρήσιμη η μεταβατική περίοδος, σύμφωνα με το πνεύμα της τέταρτης αιτιολογικής σκέψης της πρότασης οδηγίας, το σημείο 8 του άρθρου 1 θα έπρεπε να αρχίζει ως εξής: Εξάλλου, τα κράτη μέλη οφείλουν να δεχτούν τη διάθεση στην αγορά ... “Η απλή δυνατότητα” — που αφήνεται στα κράτη μέλη — θα μπορούσε να έχει αντιφατικές συνέπειες και να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία εμποδίων στο εσωτερικό της Κοινότητας και όχι για να διευκολύνει την πραγματική υλοποίηση του “μεταβατικού καθεστώτος”.»

Αιτιολογία

Βρίσκεται στο ίδιο κείμενο της τροπολογίας.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 21

Ψήφοι κατά: 56

Αποχές: 3

Γνωμοδότηση για το σχέδιο οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 80/836/Ευρατόμ περί καθορισμού των βασικών κανόνων προστασίας της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων από τους κινδύνους που προκύπτουν από τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες, όσον αφορά την προηγούμενη άδεια αποστολής ραδιενεργών αποβλήτων ⁽¹⁾

(90/C 168/13)

Στις 30 Νοεμβρίου 1989 η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει, σύμφωνα με το άρθρο 31 της συνθήκης ΕΚΑΕ τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για το παραπάνω σχέδιο οδηγίας.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Απριλίου 1990 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Flum.

Κατά την 276η σύνοδο ολομελείας (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990) η ΟΚΕ υιοθέτησε με πολύ μεγάλη πλειοψηφία (επτά αποχές) την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Γενική εκτίμηση

1.1. Οι γενικές διατάξεις που ισχύουν σήμερα έχουν θεσπισθεί με την οδηγία 80/836/ΕΚΑΕ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 84/467/ΕΚΑΕ. Στο παρόν έγγραφο καθορίζονται οι γενικοί όροι τους οποίους πρέπει να πληρούν οι μεταφορές γενικά. Για να επιτευχθεί πλήρης διοικητικός έλεγχος της τύχης των ραδιενεργών αποβλήτων, χρειάζεται να προσδιορισθεί η αποστολή παρόμοιων αποβλήτων. Αυτός ακριβώς είναι και ο σκοπός του εγγράφου της Επιτροπής.

1.2. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει να συμπληρωθεί το άρθρο 5 της οδηγίας 84/467/ΕΚΑΕ και να προστεθεί ένα νέο παράρτημα Ι Α, στο οποίο να περιγράφεται η διοικητική διαδικασία της μεταφοράς.

1.3. Η Επιτροπή περιγράφει με τρόπο πειστικό πόσο αναγκαία είναι η διοικητική εποπτεία της μεταφοράς ραδιενεργών αποβλήτων.

1.4. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει γενικά με έμφαση την πρόταση της Επιτροπής.

2. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με τη διοικητική επιτήρηση της αποστολής ραδιενεργών αποβλήτων

2.1. Το παράρτημα Ι Α περιγράφει αναλυτικά τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται σχετικά με την προειδοποίηση των ενδιαφερόμενων αρχών, την έκδοση άδειας και την έγγραφη τεκμηρίωση της αποστολής.

2.2. Επειδή ενδέχεται να θίγονται από μια μεταφορά, άμεσα ή έμμεσα, περισσότερα από ένα κράτος μέλος ή τρίτο κράτος, επιδιώχθηκε η κάλυψη όλων των πτυχών της αποστολής, γεγονός που δυσχεραίνει οπωσδήποτε την επίτευξη μιας απλής ρύθμισης δυνάμενης να ελεγχθεί.

(1) ΕΕ αριθ. C 5 της 10. 1. 1990, σ. 7.

2.3. Η κοινή γνώμη έχει αναστατωθεί επανειλημμένα από ειδήσεις σύμφωνα με τις οποίες παρουσιάστηκαν ανωμαλίες κατά τη μεταφορά ραδιενεργών αποβλήτων. Αφορμή για την έκδοση της οδηγίας αποτέλεσε εξάλλου ένα συγκεκριμένο περιστατικό, όπου παρουσιάστηκαν ανωμαλίες κατά τη μεταφορά ραδιενεργών αποβλήτων. Όπως έχει διαπιστωθεί συχνά σε παρόμοια περιστατικά, η περίπτωση αυτή δεν προέκυψε από έλλειψη διοικητικής καταγραφής της μεταφοράς αλλά λόγω λανθασμένης δήλωσης, δηλαδή το περιεχόμενο των δοχείων ήταν διαφορετικό από αυτό που είχε ανακοινωθεί στη δήλωση.

2.4. Η διοικητική παρακολούθηση των αποβλήτων θεωρείται εξαιρετικά σημαντική. Επειδή όμως η τήρηση των προδιαγραφών αποτελεί προϋπόθεση απαραίτητη για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του πληθυσμού, είναι αναγκαίο να τονίζεται πάντα η ευθύνη που φέρουν όλοι όσοι συμμετέχουν στην «αλυσίδα» της μεταφοράς, από τον παραγωγό έως τον αποδέκτη των αποβλήτων. Οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν λοιπόν να θεσπίσουν κατάλληλες διαδικασίες ώστε να είναι σε θέση να επιβλέπουν την τήρηση των διατάξεων στους ευαίσθητους κρίκους της αλυσίδας αυτής και να προλαμβάνουν αμέσως κάθε έλλειψη.

2.5. Όπως επισημαίνεται ορθά στην οδηγία, ο παραγωγός και ο αποδέκτης πρέπει να είναι «αναγνωρισμένοι». Αυτό ισχύει για όλους τους ενδιαφερόμενους που συμμετέχουν στην «αλυσίδα» της μεταφοράς, και ιδιαίτερα για την επιχείρηση μεταφορών. Οι αρμόδιες υπηρεσίες δεν θα πρέπει, επομένως, να διστάζουν ακόμη και να αφαιρούν την άδεια λειτουργίας μιας επιχείρησης.

3. Παρατηρήσεις σχετικά με το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής

3.1. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι ρυθμιζόμενες στην οδηγία 80/836/Ευρατόμ μεταφορές δεν θίγονται από την παρούσα οδηγία. Η οδηγία για την μεταφορά ραδιενεργών αποβλήτων αποβλέπει στην κάλυψη ενός μέχρι τώρα κενού στον τομέα αυτό.

3.2. Στην οδηγία δεν εξετάζονται θέματα όπως η μέτρηση, η εξακρίβωση, η συσκευασία, η συγκεκριμένη επιτήρηση ή ο κίνδυνος. Τα θέματα αυτά καλύπτονται από άλλες οδηγίες και συμφωνίες (σχετικά με την αστική ευθύνη, την πρόληψη, τη μέτρηση, την εξακρίβωση, την ανάμειξη) οι οποίες χρειάζεται να αναφερθούν στο παράρτημα.

3.3. Η ΟΚΕ κρίνει ότι θα ήταν χρησιμότερο αν η Επιτροπή δεν είχε υποβάλλει απλώς μια οδηγία συμπληρωματική της οδηγίας του Συμβουλίου αλλά είχε συμπεριλάβει όλα τα ζητήματα και τις διατάξεις που συνδέονται με το πρόβλημα αυτό σε μια νέα οδηγία. Κατ' αυτό τον τρόπο η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στον τομέα θα είχε καταστεί απλούστερη και ασφαλέστερη για τους ενδιαφερόμενους.

3.4. Ωστόσο, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής επειδή αποτελεί ουσιαστικό βήμα προς τη βελτίωση της ασφάλειας στον τομέα αυτό. Θεωρεί όμως δεδομένο ότι η Επιτροπή θα λάβει υπόψη στην οριστική οδηγία τις συστάσεις του.

3.5. Επίσης δεν έχει διευκρινισθεί το θέμα της μεταφοράς αποβλήτων στρατιωτικής προέλευσης (σε ό,τι αφορά την ποσότητα και τον κίνδυνο που εγκυμονούν). Η Επιτροπή χρειάζεται να φροντίσει ώστε να συμπεριληφθεί και αυτός ο τομέας στην οδηγία.

3.6. Επίσης είναι αναγκαίο να επισημανθούν στην οδηγία ο κίνδυνος που εγκυμονεί η μεταφορά τοξικών χημικών ουσιών. Είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα ώστε να καταστεί αδύνατο να κατατάσσονται απόβλητα στην κατηγορία των ελαφρώς ραδιενεργών αποβλήτων, με σκοπό να αποφευχθεί η αναγκαία ταξινόμησή τους στις τοξικές ουσίες, με αποτέλεσμα να υπομονεύονται τα μέτρα ασφαλείας.

3.7. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εξασφαλίσει την ταχεία εφαρμογή των διατάξεων ασφαλείας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Άρθρο 1

4.1.1. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1, θεσπίζεται η προηγούμενη έγκριση για την αποστολή μόνο ραδιενεργών υλών, για τις οποίες δεν προβλέπεται καμία περαιτέρω χρήση και οι οποίες, συνεπώς, προορίζονται για τελική εναπόθεση. Επομένως, εξαιρούνται από την υποχρέωση παροχής έγκρισης ραδιενεργοί ύλες και υλικά, τα οποία φέρονται στον παραγωγικό κύκλο ή υφίστανται επανεπεξεργασία ώστε, αργότερα — συχνά ύστερα από πολυετή αποθήκευση — να χρησιμοποιηθούν και πάλι.

4.1.2. Η ΟΚΕ δεν έχει καθόλου πεισθεί ότι παρόμοιος περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας στηρίζεται σε αδρή βάση, επειδή δεν είναι καθόλου βέβαιο αν η αποστολή των σχετικών ραδιενεργών υλών και υλικών εμπίπτει στις διατάξεις της οδηγίας 80/836/Ευρατόμ ή στις διατάξεις άλλων πρόσφορων νομοθετικών κειμένων της Κοινότητας.

4.1.3. Ελλείψει παρόμοιων εγγυήσεων, η πρόταση οδηγίας εμφανίζει, κατά τη γνώμη του τμήματος, σοβαρό κενό το οποίο βρίσκεται σε αντίθεση προς το δηλωθέντα στόχο, δηλαδή την καλύτερη προστασία του πληθυσμού, των εργαζομένων και του περιβάλλοντος κατά των κινδύνων από ιονίζουσες ακτινοβολίες. Η Επιτροπή επιβάλλεται, συνεπώς, να εξετάσει αμέσως όλες τις δυνατότητες επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας σε όλες τις ραδιενεργές ύλες, ανεξάρτητα από τον προορισμό ή την τελική χρησιμοποίησή τους, ή να εισαγάγει μια ανάλογη ρύθμιση.

4.2. Παράρτημα I Α

4.2.1. Μέρος I: Ορισμοί και γενικές υποδείξεις

4.2.1.1. Σημείο 1

α) σχετικά με τον ορισμό των ραδιενεργών αποβλήτων, κατά την έννοια της πρότασης οδηγίας, ισχύουν οι παρατηρήσεις που περιέχονται στο σημείο 4.1·

- β) η Επιτροπή καλείται να ζητήσει από τις χώρες μέλη, να της γνωστοποιήσουν τις αρμόδιες αρχές·
- γ) η έννοια του παραγωγού ραδιενεργών αποβλήτων θεωρείται υπερβολικά στενή επειδή δεν συμπεριλαμβάνεται π.χ. ο χρήστης πηγών ραδιενέργειας με σκοπό τη διεξαγωγή ακτινοβολίας ή ελέγχου υλικών. Εν μέρει επιστρέφονται πηγές ραδιενέργειας από το χρήστη απευθείας στον κατασκευαστή και αυτός φροντίζει για την απόρριψή τους ή την περαιτέρω επεξεργασία τους·
- δ) η έννοια του κατόχου δεν καλύπτει επαρκώς νομικά πρότυπα όπως τους αποστολείς, τους μεταφορείς και τους ενδεχόμενους υπεργολάβους του. Οι έννοιες αυτές χρειάζονται σαφέστερη διευκρίνιση.

4.2.1.2. Σημείο 2

Στο σημείο αυτό χρειάζεται να προστεθούν τόσο ο μεταφορέας που αναλαμβάνει τη μεταφορά όσο και ο «κάτοχος» που ζήτησε την εξάλειψη.

4.2.2. Μέρος III

Σημείο 10

Ύστερα από το σημείο 10 πρώτη πρόταση: Το χρονικό διάστημα μεταξύ της αποστολής και της απόδειξης της παραλαβής της κοινοποίησης δεν πρέπει να υπερβαίνει ένα μήνα. Αυτό σημαίνει ότι η μεταφορά πραγματοποιείται χωρίς να δοθεί ευκαιρία στο κράτος διαμετακόμισης να κάνει χρήση του δικαιώματός του.

Συνεπώς, η διαδικασία αυτή εγκυμονεί πολλούς κινδύνους επειδή αφενός δεν εμποδίζει την έκδοση εικονικών αδειών και αφετέρου δεν αποκλείει την ύπαρξη χαμηλού επιπέδου κατάρτισης στο κράτος παραλαβής· εξάλλου, αυτοί ήταν οι λόγοι που οδήγησαν στην τροποποίηση της οδηγίας.

Με βάση το σημείο 10 δ) δεύτερη παράγραφος, οι αρχές του τελευταίου κράτους μέλους διέλευσης, το οποίο συνορεύει με τις τρίτες χώρες προορισμού, έχουν το δικαίωμα να παραδίδουν αποδείξεις παραλαβής ή να εγείρουν οποιεσδήποτε αντιρρήσεις αντί του κράτους μέλους αποστολής. Το δικαίωμα αυτό, ωστόσο, μπορεί να ασκηθεί από το κράτος μέλος μετά από περίοδο τριών τουλάχιστον μηνών από την προειδοποίηση προς την Επιτροπή και τα κράτη μέλη ότι προτίθεται να ασκηθεί το εν λόγω δικαίωμα.

Η ΟΚΕ εκτιμά ότι μια τέτοια προθεσμία, που θα μπορούσε να φθάσει συνολικά τους τέσσερις μήνες, ενδέχεται να δημιουργήσει όχι μόνο λειτουργικά εμπόδια που οδηγούν σε πρόσθετα οικονομικά βάρη, λόγω κυρίως των αναγκών αποθήκευσης, αλλά και να αυξήσει τους κινδύνους σε ό,τι αφορά την προστασία του πληθυσμού, των εργαζομένων και του περιβάλλοντος, πράγμα που θή ήταν αντίθετο προς το στόχο που επιδιώκει η οδηγία αυτή.

Η ΟΚΕ προτείνει, συνεπώς, να προσαρμοσθεί το κείμενο της διάταξης προς το άρθρο 6 εδάφιο 4 της σύμβασης της Βασιλείας για τον «Έλεγχο των διασυ-

νοριακών κινήσεων επικίνδυνων αποβλήτων και την εξάλειψή τους» και να τροποποιηθεί ως εξής:

«Το κράτος μέλος διέλευσης (...) πληροφορεί αμέσως την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη. Μπορεί κατόπιν να ασκήσει αυτό το δικαίωμα σε προθεσμία 60 ημερών από τη στιγμή της ενημέρωσης.»

Σημείο 14

Η διατύπωση του σημείου αυτού επιτρέπει την ύπαρξη διαφορετικών επιπέδων σε ό,τι αφορά την ασφάλεια. Επομένως, καλείται η Επιτροπή να διατυπώσει το κείμενο έτσι ώστε να εξασφαλισθεί εξίσου υψηλό επίπεδο ασφαλείας τόσο στα κράτη μέλη αποστολής όσο και στα κράτη μέλη διαμετακόμισης.

4.2.3. Μέρος VI

Σημείο 22

Θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να μην απαλλάσσεται ο δημιουργός ραδιενεργών αποβλήτων από τις ευθύνες του έως ότου εναποτεθούν οριστικά ή αξιοποιηθούν εκ νέου τα απόβλητα. Τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να διατηρούνται τουλάχιστον δέκα χρόνια.

Αυτό ισχύει και για το μέρος VII σημείο 26. Δεν θα πρέπει να υπάρχουν κενά σε ό,τι αφορά την ευθύνη καθόλη τη διαδικασία τη μεταφοράς.

4.2.4. Μέρος VIII

Η Επιτροπή, είναι ανάγκη να αναφέρει σχετικά με τα στοιχεία που μεταδίδουν οι αρμόδιες αρχές και τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας όπως π.χ. τηλεφάξ και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Σε ό,τι αφορά την αρμοδιότητα των αρχών, καλείται η Επιτροπή να εξασφαλίσει ότι η αλληλογραφία που διεξάγεται μεταξύ του κατόχου και των αρμόδιων αρχών σχετικά με την πορεία της μεταφοράς ραδιενεργών αποβλήτων, θα απευθύνεται αποκλειστικά προς την αρμόδια υπηρεσία του κράτους αποστολής. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι αρμόδιες υπηρεσίες θα είναι σε θέση να ελέγχουν πλήρως όλη τη διαδικασία, θα είναι ενημερωμένες σε περίπτωση ανωμαλιών και θα μπορούν να συντονίζουν τη λήψη κατάλληλων μέτρων.

4.2.5. Μέρος IX

Σημείο 30

Πρώτη περίπτωση: Να διαγραφεί η λέξη «σημαντικός».

Δεύτερη και τρίτη περίπτωση:

Οι έννοιες «ποσότητα και τύπος» θα πρέπει να συμπληρωθούν και ως προς την ιδιότητα των ραδιενεργών αποβλήτων ώστε να λαμβάνονται καλύτερα υπόψη τα προβλήματα που δημιουργούν οι στερεές, αιωρούμενες ουσίες, τα κονιάματα κ.λπ. Επίσης δεν λαμβάνεται υπόψη το είδος ακτινοβολίας που εκπέμπουν οι διάφορες ουσίες (ακτίνες άλφα, βήτα ή γάμμα).

4 2 6 Μέρος Χ

Η ΟΚΕ χαιρετίζει την κατάρτιση μιας εκθέσης η οποία θα υποβάλλεται κάθε δυο χρόνια μεταξύ άλλων και σ' αυτών και η οποία θα παρουσιάζει με τη συμμετοχή των οικείων οργανώσεων των εργαζομένων, με τρόπο κατανοητό και αναγλυφό τις εμπειρίες σχετικά με την οδηγία και ενδεχομένως θα εξαγει τα αναγκαία συμπεράσματα

οθονη, διότι όπως έχει αποδειχθεί, τα άτομα που συμπληρώνουν τα εντυπα αυτά δεν λαμβάνουν ή λαμβάνουν μόνο μερικώς υπόψη τα στοιχεία που υπερβαίνουν μια σελίδα οθονής. Η Επιτροπή θα πρέπει επομένως, να περιοριστεί στα κυριότερα στοιχεία και μόνον

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990

4 2 7 Μέρος ΧΙΙ

Όπως έχει αποδειχθεί στην πράξη, η επιτήρηση θα είναι δυνατή μόνο με τη χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών μέσων. Για το λόγο αυτό, κανένα δελτίο αποστολής δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το μέγεθος μιας σελίδας σε

Ο Προεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ακολουθία τροπολογία απορριφθηκε κατά τη διάρκεια των συζητήσεων

Σελίδα 3 σημείο 4.1.1

Στο τέλος του σημείου να προστεθεί το εξής κείμενο

«Συνεπώς είναι σημαντικό τα αποβλήτα να επισημειώνονται με ευδιακρίτο τρόπο στο σημείο προέλευσής τους και να μην μπορούν να εισέρχονται εκ νέου στον κύκλο των καυσίμων και η να υφίστανται επανεξέταση »

Τα σημεία 4.1.2 και 4.1.3

Απαλείφονται

Αιτιολογία

Η προσθήκη αυτή στο σημείο 4.1.1 τονίζει την ειδική τελική φάση των αποβλήτων

Η απαλείψιση προτείνεται για να εξασφαλισθεί ότι η σπουδαιότητα των λόγων που οδήγησαν στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας δεν αμβλύνεται με την ευρύτερη εφαρμογή της

Σαφώς η οδηγία στοχο έχει να καταστουν αυστηρότεροι οι κανονισμοί που διέπουν τη μεταφορά αποβλήτων που έχουν επισημανθεί σ' ένα τομέα όπου η εμπειρία καταδεικνύει ότι οι υπάρχοντες κανονισμοί είναι ανεπαρκείς

Θα ήταν σημαντικό λάθος και θα προκαλείτο μεγάλη σύγχυση, αν ο σαφής αυτός κανόνας εφαρμόζοταν ευρέως σε όλες τις ραδιενεργές ουσίες. Θα μειωνόταν η προσοχή η οποία επικεντρώνεται κατά τη μεταφορά αποβλήτων και θα αποτελούσε αιτία σύγκρουσης με τους κανόνες της επιτροπής ατομικής ενέργειας διατάξεις της σύμβασης του Λομε και εθνικές ρυθμίσεις όσον αφορά τη μεταφορά υλικών στον κύκλο των καυσίμων ή την επανεπεξεργασία που έχουν αποδειχθεί ως επαρκείς και εφαρμοσμένες

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψηφοί υπέρ 27

Ψηφοί κατά 61

Αποχές 9

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τη μεσογειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

(90/C 168/14)

Στις 30 Ιανουαρίου 1990, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 εδάφιο 4 του εσωτερικού κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση για τη μεσογειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Δεδομένης της προθεσμίας που τάχθηκε για την έκδοση αυτής της γνωμοδότησης, η ΟΚΕ ανέθεσε στον κ. Amato να προετοιμάσει τις σχετικές εργασίες ως γενικός εισηγητής.

Κατά την 276η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 26ης Απριλίου 1990) η ΟΚΕ υιοθέτησε με πλειοψηφία και 15 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

Στις 12 Ιουλίου 1989 η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας (συνοδευόμενη από έκθεση του τμήματος εξωτερικών σχέσεων, εμπορικής πολιτικής και ανάπτυξης), στην οποία εκφραζόταν η ανάγκη και διατυπώνονταν προτάσεις για μια νέα μεσογειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Με την ευκαιρία της ομιλίας του στο τμήμα εξωτερικών σχέσεων της ΟΚΕ της 13ης Οκτωβρίου 1989 ο επίτροπος κ. Abel Matutes εδήλωσε ότι ουσιαστικά συμφωνεί με τους προσανατολισμούς της γνωμοδότησης της ΟΚΕ και υποσχέθηκε ότι θα τους υιοθετήσει κατά την επεξεργασία προτάσεων της Επιτροπής για τη μεταρρύθμιση της μεσογειακής πολιτικής της Κοινότητας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου επιβεβαίωσε έπειτα το ενδιαφέρον για τη συνέχιση και εμβάθυνση της μεσογειακής πολιτικής.

Κατόπιν, η Επιτροπή παρουσίασε το Συμβούλιο ανακοίνωση με τον τίτλο «Ένα καινούργιο σχήμα για τη μεσογειακή πολιτική».

Στις 5 Φεβρουαρίου 1990 το Συμβούλιο προέβη σε μια συζήτηση προσανατολισμού προς τις γραμμές δράσης που συνέστησε η Επιτροπή, και την εκάλεσε να υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις υπό το φως της συζήτησης.

Η παρούσα γνωμοδότηση προτίθεται να εκφράσει τις εκτιμήσεις του τμήματος εξωτερικών σχέσεων για την ανακοίνωση της Επιτροπής — ενώ ταυτόχρονα εκφράζεται λύπη για το γεγονός ότι η ΟΚΕ δεν κλήθηκε να γνωμοδοτήσει επί του θέματος — καθώς και για τα συμπεράσματα του Συμβουλίου.

2. Γενικές παρατηρήσεις επί της ανακοινώσεως της Επιτροπής

2.1. Η Επιτροπή προτείνει μια νέα μεσογειακή πολιτική

2.1.1. Η αναθέρμανση της μεσογειακής πολιτικής που πρότεινε η Επιτροπή εντάσσεται στη «νέα πολιτική γειτνίασης» που τείνει να επιβεβαιώσει το γεγονός ότι η Κοινότητα υιοθετεί περισσότερες δεσμεύσεις έναντι των γειτονικών περιοχών: ΕΖΕΣ, κεντρική και ανατολική Ευρώπη, μεσογειακή λεκάνη.

Η ΟΚΕ εκφράζοντας την απόλυτη συμφωνία της με την πολιτική αυτή, υπενθυμίζει ότι ήδη στη γνωμοδότηση της 12ης Ιουλίου 1989 υποστηρίζονταν ότι η πολιτική της Κοινότητας έναντι των περιοχών αυτών πρέπει να διαφέρει τόσο από εκείνη που αναπτύσσεται στις περιοχές όπου υπερिσχύει το εμπορικό ενδιαφέρον, όσο και από εκείνη, κύρια επιδίωξη της οποίας είναι η ενίσχυση και η συνεργασία στην ανάπτυξη. Αντίθετα, πρέπει να χαρακτηρίζεται από την αναζήτηση και τη δημιουργία της συμπληρωματικότητας, των συνεργιών και, μακροπρόθεσμα, της οικονομικής ολοκλήρωσης.

2.1.2. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ παρουσίασε το στόχο της δημιουργίας ενός στρατηγικού ευρωμεσογειακού (πολιτικού, οικονομικού και αγοράς) χώρου (που θα περιλαμβάνει το σύνολο των χώρων τους οποίους αφορά η «πολιτική της γειτνίασης»), ικανού να συναγωνίζεται και να διεξάγει διάλογο με τους άλλους δύο μεγάλους στρατηγικούς χώρους στον κόσμο, δηλαδή τον αμερικάνικο και τον ασιατικό.

Οι πρόσφατες αναστατώσεις στο διεθνές πολιτικό σκηνικό, μετά τις τρέχουσες δημοκρατικές επαναστάσεις στην κεντρική και στην ανατολική Ευρώπη, επιβεβαιώνουν, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, την ανάγκη, να επιδιωχθεί ο στόχος αυτός. Πράγματι, η δυνατότητα όπως το σύνολο της ευρωπαϊκής περιοχής αχθεί σε μία και μόνο οικονομική και πολιτική κατεύθυνση αποτελεί τη μόνη λύση, για να προστατευθεί η ευρωπαϊκή ήπειρος από τους δύο σημαντικότερους κινδύνους που ήδη διαγράφονται καθαρά: τους εθνικισμούς και την εξτρεμιστική ισλαμική κίνηση.

Η δημιουργία ενός στρατηγικού ευρωμεσογειακού χώρου δεν σημαίνει ότι θα τεθεί σήμερα το πρόβλημα των θεσμικών δεσμών που πρέπει να εξασφαλίζουν τη συνοχή του, αλλά αντίθετα ότι θα διαμορφώνει μια πολιτική σύγκλισης και ολοκλήρωσης μεταξύ των διαφόρων χωρών και κυρίως ολοκλήρωσης στο εσωτερικό κάθε χώρου. Μια προοπτική αυτού του είδους θα βοηθούσε, μεταξύ άλλων, στη θετική αντιμετώπιση της συζήτησης για τα σύνορα της Μεγάλης Ευρώπης.

2.1.3. Ο κινητήριος ρόλος που καλείται να αναπτύξει, αντικειμενικά, η Κοινότητα στο έργο αυτό συνεπάγεται δύο προϋποθέσεις:

— την πλήρη πολιτική κινητικότητα της Κοινότητας κα, συνεπώς, την επιτάχυνση της πολιτικής της ενοποίησης διαμέσου της δημιουργίας της ομοσπονδίας των δώδεκα.

— την ανάγκη, όπως η Κοινότητα αναπτύξει τον ρόλο της στο σύνολο του ευρωμεσογειακού χώρου, έχοντας πάντα υπόψη τις αλληλεξαρτήσεις και την κοινή στρατηγική προοπτική, χωρίς να υποτιμάται τίποτε. Φυσικά η πολιτική της στην έρευνα της συμπληρωματικότητας και της ολοκλήρωσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη το βαθμό εξέλιξης και την ιδιομορφία καθενός από τους εν λόγω χώρους: ΕΖΕΣ, κεντρική και ανατολική Ευρώπη, μεσογειακή λεκάνη.

2.1.4. Για τους λόγους αυτούς, η ΟΚΕ συμμερίζεται τα κίνητρα πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα, που η ανακοίνωση της Επιτροπής προβάλλει για το ανανεωμένο ενδιαφέρον της Κοινότητας όσον αφορά την ανάπτυξη των τρίτων χωρών της Μεσογείου, «σε μια στιγμή, όπου οι επιδιώξεις των τρίτων χωρών της Μεσογείου επηρεάζονται φανερά από τη νέα τρέχουσα δυναμική στην Κοινότητα».

2.1.5. Ειδικότερα, η ΟΚΕ υπογραμμίζει την απόλυτη σύμπτωση με τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ της 12ης Ιουλίου 1989, της ανησυχητικής ανάλυσης, στην οποία προβαίνει η Επιτροπή για την επιδείνωση της δημογραφικής δυναμικής, την επιδείνωση των κοινωνικών ανισορροπιών, την περιβαλλοντική καταστροφή της εσωτερικής λεκάνης της Μεσογείου, την εξακολουθητική ύπαρξη παραγόντων σημαντικής πολιτικής αστάθειας.

2.1.6. Η ΟΚΕ συμφωνεί επίσης με την εκ μέρους της Επιτροπής υπογράμμιση των φόβων που προκαλεί η ολοκλήρωση της κοινοτικής εσωτερικής αγοράς, τόσο από εμπορικής (50 % των εξαγωγών των τρίτων χωρών της Μεσογείου προορίζονται για την Κοινότητα), όσο και από κοινωνικής πλευράς, «ιδίως ενόψει μιας κοινής πολιτικής των ελέγχων». Δέχεται ότι οι φόβοι αυτοί επιτείνονται από την προοπτική μιας ενίσχυσης της οικονομικής ολοκλήρωσης μεταξύ της Κοινότητας του 1992 και των χωρών ΕΖΕΣ καθώς και από τις δυνατότητες που δημιουργούν προνομιούχες εμπορικές σχέσεις με ορισμένες ανατολικές χώρες. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι αρχίζει αντικειμενικά να διαγράφεται ο κίνδυνος ότι παρά τις δηλώσεις περί «πολιτικής γειτνίασης», η Κοινότητα τελικά υποτιμά τη σημασία της μεσογειακής λεκάνης. Οι λόγοι για τους οποίους η Κοινότητα πρέπει να αποφύγει αυτόν τον κίνδυνο εξηγούνται ικανοποιητικά στα συμπεράσματα της ανακοίνωσης της Επιτροπής:

«Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εξελίξεις στην Κοινότητα και τις τρίτες χώρες της Μεσογείου θα καθιστούσαν, βραχυπρόθεσμα, μάλλον δυσχερή την επιδείνωση της οικονομικής και κοινωνικής διαφοράς μεταξύ των δύο περιοχών.

Δεδομένης της γεωγραφικής γειτνίασης και της έντασης των συναλλαγών μεταξύ της μιας και της άλλης, η σταθερότητα και η ευημερία της Μεσογείου αποτελούν θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την σταθερότητα και την ευημερία της Κοινότητας. Από ευρύτερη άποψη διακυβεύεται η ίδια η ασφάλεια της Κοινότητας (τοπικές ή περιφερειακές συγκρούσεις, πολιτική αστάθεια, τρομοκρατία, ναρκωτικά περιβάλλον).»

Η ΟΚΕ συμμερίζεται πλήρως την επιχειρηματολογία αυτή, διότι ακριβώς βρίσκεται στον πυρήνα της γνωμοδότησης της 12ης Ιουλίου 1989. Θεωρεί, εξάλλου, ότι μόνο η προοπτική της δημιουργίας μιας στρατηγικής ευρωμεσογειακής περιοχής με την ανωτέρω έννοια μπορεί να αποτρέψει για την Κοινότητα, τον κίνδυνο μιας ανισόρροπης «πολιτικής γειτνίασης» στο νότο.

2.1.7. Η ΟΚΕ συμφωνεί, ωστόσο, με το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι «στις σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και των τρίτων μεσογειακών χωρών επιβάλλεται σήμερα ένα ποσοτικό και ποιοτικό άλμα κατάλληλο για τα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα που διακυβεύονται στην περιοχή για τις προσδοκίες όσον αφορά την Κοινότητα και για την ευθύνη της στο μέρος αυτού του κόσμου.»

2.1.8. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι η Επιτροπή, υιοθετούσα ουσιαστικά την ανάλυση που περιέχεται στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ, υπογραμμίζει την ακαταλληλότητα, όχι μόνο των χρησιμοποιούμενων μέσων αλλά και των πολιτικών στα πλαίσια των γενικών συμφωνιών που συνάφθηκαν με τις τρίτες χώρες της Μεσογείου στη δεκαετία του '70.

2.1.9. Θεωρεί σχετικά ότι το Συμβούλιο οφείλει να εξετάσει με όλη τη βαρύτητά της την καταγγελία — που υπάρχει ήδη στην έκθεση του τμήματος της 26ης Ιουλίου 1989 — στην οποία προβαίνει η Επιτροπή για τον περιορισμό της σημασίας της Κοινότητας και των κρατών μελών στις συνολικές δημόσιες ενισχύσεις προς τις τρίτες χώρες της Μεσογείου (δημόσιες ενισχύσεις για την ανάπτυξη και άλλες δημόσιες παρεμβάσεις) που μειώθηκαν στα 17 % του συνόλου, ενώ οι χώρες αυτές αντιπροσωπεύουν για την Κοινότητα την τρίτη αγορά και το 48 % των εισαγωγών τους προέρχεται από την Κοινότητα.

2.1.10. Συμφωνεί, τέλος, απόλυτα με την Επιτροπή για την ανάγκη «επείγουσας δράσης» και για την πρόταση που προωθήθηκε στο Συμβούλιο «για οργάνωση της στρατηγικής της Κοινότητας γύρω από μια νέα μεσογειακή πολιτική», από τη στιγμή που η ίδια αυτή πρόταση είχε ήδη προωθηθεί στη γνωμοδότησή της.

2.2. *Οι γενικές γραμμές της νέας μεσογειακής πολιτικής που προτείνει η Επιτροπή*

2.2.1. Η Επιτροπή επισημαίνει σε έξι σημεία (ή πεδία δράσης) το περιεχόμενο μιας νέας μεσογειακής πολιτικής: υποστήριξη της διαδικασίας αποκατάστασης της οικονομικής ισορροπίας· ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας· αύξηση των διμερών και κοινοτικών χρηματοδοτήσεων· διατήρηση ή βελτίωση της πρόσβασης στην κοινοτική αγορά· καλύτερη πορεία στην εξέλιξη της Κοινότητας προς την ενιαία αγορά· εντατικοποίηση του οικονομικού και πολιτικού διαλόγου.

2.2.2. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει, προπάντων, ότι από την ανακοίνωση της Επιτροπής δεν προκύπτουν οι βασικές μεταβολές που πρέπει να επέλθουν στη μεσογειακή

πολιτική, στους στόχους και στις γενικές κατευθύνσεις. Είναι ανάγκη να ορισθεί το νέο γενικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο εγγράφονται τα έξι σημεία που προτείνει η Επιτροπή. Εάν, ωστόσο, όπως αφήνει να εννοηθεί το έγγραφο της Επιτροπής, οι έξι αυτοί τομείς πολιτικής — που σε γενικές γραμμές μπορεί κανείς να τους συμμαρτυρήσει, αν τους εξετάσει ξεχωριστά — εντάσσονται στη σημερινή μεσογειακή πολιτική, προορίζονται να καταντήσουν αναποτελεσματικοί και ίσως αντιπαραγωγικοί.

2.2.3. Η ΟΚΕ στη γνωμοδότησή της της 12ης Ιουλίου 1989 πρότεινε μια αλλαγή των γενικών γραμμών της μεσογειακής πολιτικής, θεμελιωμένη στον ενιαίο χαρακτήρα του μεσογειακού προβλήματος και στην ανάγκη αντιμετώπισης με μια ενιαία στρατηγική προοπτική των προβλημάτων της μεσογειακής λεκάνης, αρχίζοντας από την κοινοτική προστασία. Γι' αυτό, η ΟΚΕ καθιέρωσε την έννοια της κοινής ανάπτυξης προς την κατεύθυνση της συμπληρωματικότητας και με την προοπτική της ολοκλήρωσης.

2.2.4. Το έγγραφο της Επιτροπής, μολονότι επιβεβαιώνει και πάλι το σφαιρικό χαρακτήρα της μεσογειακής πολιτικής — και όταν ακόμη δεν υφίστανται όλες οι συνέπειες στο επίπεδο της υλοποίησης και των οργάνων, εκτός από τον ορισμό των στόχων και των τύπων παρέμβασης — δεν θέτει σε επικαιρότητα την έννοια της «σφαιρικότητας» που συνεπάγεται η δέσμευση με τα προβλήματα των μεσογειακών περιοχών της Κοινότητας και η ανάγκη των συναφών μεταρρυθμίσεων των κοινοτικών πολιτικών.

2.2.5. Συνεπώς, μόνο στο εσωτερικό μιας πολιτικής κοινής ανάπτυξης μπορεί να έχουν αποτελεσματικότητα τα έξι σημεία που προτείνει η Επιτροπή. Για παράδειγμα, ο στόχος της βελτίωσης της πρόσβασης των προϊόντων των τρίτων χωρών της Μεσογείου στην κοινοτική αγορά μπορεί να τεθεί μόνον αν ταυτόχρονα υλοποιηθούν συγκεκριμένα μέτρα οικονομικής και παραγωγικής αναπροσαρμογής των μεσογειακών περιοχών της Κοινότητας στο πλαίσιο της οικονομικής και πολιτικής συνοχής. Η επιδίωξη της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής, καθώς και η θετική κατάληξη των διαπραγματεύσεων στους κόλπους της GATT θα συμβάλουν στον περιορισμό της επισιτιστικής εξάρτησης της ΤΜΧ. Συνεπώς, τα προγράμματα οικονομικής συνεργασίας (επενδύσεις, έρευνα και ανάπτυξη κ.λπ.) για τις τρίτες χώρες μπορεί να καταστούν παράγοντες συνεκτικής ανάπτυξης της εσωτερικής λεκάνης της Μεσογείου, μόνον εάν σ' αυτές επισημανθεί ο προωθητικός και βοηθητικός ρόλος των μεσογειακών περιοχών της Κοινότητας.

2.2.6. Άλλωστε, μόνο στο εσωτερικό μιας πολιτικής κοινής ανάπτυξης είναι δυνατό να κληθούν οι κυβερνήσεις των τρίτων χωρών της Μεσογείου να αναλάβουν τις ευθύνες τους, είτε στο επίπεδο της οικονομικής πολιτικής είτε της κοινωνικής και δημογραφικής πολιτικής. Διαφορετικά, η ίδια απαίτηση μιας ανοικτής οικονομίας, που υπογραμμίζεται από το έγγραφο της Επιτροπής, κινδυνεύει να καταστεί μια ιδεολογική έκκληση (έναν στόχο καθ'αυτό έγκυρος σε απόλυτους

όρους) και όχι ένα συγκεκριμένο μέσο για την ανάπτυξη των τρίτων χωρών της Μεσογείου.

2.3. Τα πρώτα στάδια μιας νέας σφαιρικής μεσογειακής πολιτικής

2.3.1. Η ΟΚΕ σημειώνει τη σύνεση με την οποία η ανακοίνωση της Επιτροπής δεν προβλέπει «στο στάδιο αυτό νέες θεσμικές διευθετήσεις». Αν δεν είναι δυνατό, ωστόσο, να δοθεί σήμερα ο καθορισμός των θεσμικών διευθετήσεων, συναφών προς τη σφαιρική πολιτική — όπως η συμφωνία της συνεξέλιξης μεταξύ Κοινότητας και τρίτων χωρών, που διαθέτει δικούς της θεσμούς, όπως προτείνει η ΟΚΕ — αυτό δεν θα πρέπει να σημαίνει εγκατάλειψη του καθορισμού ενδιάμεσων στόχων προς αυτή την κατεύθυνση.

2.3.2. Στην γνωμοδότησή της, η ΟΚΕ πρότεινε μια πορεία τεσσάρων φάσεων. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι στο χρονικό διάστημα που καθορίστηκε από την Επιτροπή για την υλοποίηση των προτάσεων που περιέχονται στην ανακοίνωση, μπορεί να περιλαμβάνονται τα στάδια που προβλέπονται στις δύο πρώτες φάσεις που επισημαίνει η ίδια.

2.3.3. Προπάντων η δημιουργία του συμβουλίου μεσογειακής συνεργασίας (που πρότεινε η διάσκεψη σφαιρικής συνεργασίας στη Μεσόγειο και προωθήθηκε το 1989 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), καθώς και ενός φόρουμ για τη Μεσόγειο (όπως προτάθηκε από τον ΟΗΕ), θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν τους χώρους για συζήτηση και επεξεργασία των προσανατολισμών για τις τομεακές πολιτικές κοινής ανάπτυξης που πρέπει να χρησιμεύουν ως κατεύθυνση στην υλοποίηση των έξι σημείων που προτείνει η Επιτροπή. Σχετικά μπορεί να ληφθούν υπόψη και άλλες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα η σύσταση ενός ευρωμεσογειακού ΟΟΣΑ.

2.3.4. Κατά δεύτερο λόγο, η ΟΚΕ επιμένει στην ανάγκη σύναψης ορισμένων σημαντικών προτύπων συμφωνιών για ανάπτυξη. Παραπέμποντας στη γνωμοδότηση της 12ης Ιουλίου (παράγραφος 4) για ένα πληρέστερο ορισμό του χαρακτήρα και των στόχων της συμφωνίας ανάπτυξης, η ΟΚΕ προτίθενται να επιβεβαιώσει τον κατεξοχήν επιχειρησιακό χαρακτήρα του. Μπορεί να εφαρμοσθεί και σε μερικούς τομείς ή πτυχές της μεσογειακής πολιτικής, αλλά το γεγονός της διαπραγματεύσεως των δεσμεύσεων μεταξύ αναπτυξιακών σχεδίων προς υλοποίηση είτε στις τρίτες χώρες της Μεσογείου είτε στην Κοινότητα, συμβασιακών δεσμεύσεων εμπορικού τύπου και οικονομικών δεσμεύσεων, αποτελεί το πιο καινοτόμο μέσο της μεσογειακής πολιτικής και επίσης το πιο κατάλληλο για τη συγκεκριμένη υλοποίηση των έξι σημείων που προτείνει η Επιτροπή.

2.3.5. Ένας άλλος ρεαλιστικός τρόπος για τη σύναψη σφαιρικής συμφωνίας μπορεί να είναι να αντιμετωπισθεί, έστω και όχι εξ' ολοκλήρου, η διμερής συνεργασία στο πλαίσιο σχέσεων με τις υποπεριφερειακές ομάδες που έχουν συσταθεί: Ένωση του αραβικού MAGHREB (UMA) και συμβούλιο αραβικής συνεργασίας (CCA).

Η ΟΚΕ, ωστόσο, εκφράζει ικανοποίηση διότι η Επιτροπή διακρίνει στην ενίσχυση αυτών των περιφερειακών ολοκληρώσεων «ένα προνομιούχο πεδίο δράσης της Κοινότητας», και προτείνει, όπως τα επόμενα χρηματοδοτικά πρωτόκολλα συναφθούν, αντί με τις αντίστοιχες χώρες, με την UMA και το CCA.

3. Ειδικές παρατηρήσεις για τους τομείς δράσης που προτείνει η Επιτροπή

3.1. Ένα προκαταρκτικό θέμα: το εξωτερικό χρέος των ΤΜΧ

3.1.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ως προς το ότι η αύξηση των εξωτερικών χρηματοδοτικών ροών αποτελεί για τις ΤΜΧ «απαραίτητο όρο» σε ό,τι αφορά την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων στις διαδικασίες μεταρρύθμισης και οικονομικής προσαρμογής και στην επιδίωξη της αναπτυξιακής ανάκαμψης.

Όλα αυτά όμως θα αποδειχθούν αποτελεσματικά εάν προηγουμένως δεν αντιμετωπισθεί το θέμα του χρέους των ΤΜΧ. Πράγματι, η διάσταση που έλαβε το πρόβλημα του εξωτερικού χρέους των ΤΜΧ είναι ανησυχητική: ο συντελεστής χρέους (σχέση χρέους/ΑΕΠ) πολλών ΤΜΧ υπερβαίνει το συντελεστή χρέους των καλούμενων υπερχρεωμένων χωρών και για μερικές χώρες εκείνου των χωρών της υποσαχάρειας Αφρικής⁽¹⁾· η εξυπηρέτηση του χρέους γίνεται όλο και περισσότερο επαχθής⁽²⁾ και σε ορισμένες ΤΜΧ παρουσιάζει ένα έντονα αυξητικό ρυθμό⁽³⁾, ενώ το δημόσιο εξωτερικό χρέος αποτελεί το συνεχώς αυξανόμενο τμήμα των κρατικών προϋπολογισμών⁽⁴⁾.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, οι νέες χρηματοδοτήσεις θα χρησιμοποιούνταν για την εξυπηρέτηση του χρέους, και θα τροφοδοτούσαν το φαύλο κύκλο. Εξάλλου, και με βάση τις πλέον αισιόδοξες προβλέψεις για την

αύξηση του ΑΕΠ και των εξαγωγών των ΤΜΧ, το βάρος του χρέους παραμένει δυσβάστακτο⁽⁵⁾.

Οι εξωτερικές επενδύσεις που προτίθεται να πραγματοποιήσει η Επιτροπή και η εισροή κεφαλαίων (ή τουλάχιστον η αποθάρρυνση της εκροής) θα συνεχίσουν να παρεμποδίζονται από την έλλειψη ενδιαφέροντος που προκαλεί το χρέος και η προοπτική της αφερεγγυότητας. Δεν πρέπει επίσης να υποτιμώνται οι κίνδυνοι που διατρέχουν, λόγω του χρέους, οι δημοκρατικοί θεσμοί των ΤΜΧ, των οποίων η ανάπτυξη θεωρείται από την Επιτροπή ως ένας από τους κύριους στόχους των μεσογειακών πολιτικών.

3.1.2. Για τους λόγους αυτούς πρέπει να σταματήσει ο φαύλος κύκλος του χρέους των ΤΜΧ, με μια δραστηκή παρέμβαση μείωσής του, που θα είναι ανάλογη με τις δυνατότητες ανάπτυξης και εξόφλησης των διαφόρων κρατών. Η παρέμβαση αυτή θεωρείται αναγκαία για να υπάρξουν δυνατότητες ανάπτυξης στις περισσότερες ΤΜΧ.

3.1.3. Στην πρόταση της Επιτροπής προβλέπεται η «συνέχιση των σημερινών πρωτοβουλιών για τη μείωση της εξυπηρέτησης του χρέους ορισμένων υπερχρεωμένων χωρών», ενώ εκφράζεται η ευχή για «τη διατήρηση ή τη συνέχιση των εμπορικών τραπεζικών χρηματοδοτήσεων σε χώρες μέσου εισοδήματος που μπόρεσαν, χωρίς ανακλιμάκωση, να ανταποκριθούν στην εξυπηρέτηση του χρέους».

Η ΟΚΕ διατυπώνει σχετικά τις παρακάτω παρατηρήσεις:

- η μείωση δεν πρέπει να αφορά μόνο το ποσό της εξυπηρέτησης του χρέους, αλλά και το ίδιο το κεφάλαιο. Στο σχέδιο Brady λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη ταυτόχρονης δράσης και στις δύο πτυχές,
- η ανάγκη μείωσης υπάρχει και για τις χώρες που κατέβαλαν το χρέος τους χωρίς να προσφύγουν στην ακακλιμάκωση. Μάλιστα για ορισμένες από τις χώρες αυτές, αυτό οδήγησε σε μεγαλύτερη αύξηση της εξυπηρέτησης του χρέους, σε σύγκριση με όσα

(1) Συντελεστές χρέους το 1988: Αίγυπτος 142 %, Ιορδανία 110 %, Τυνησία 70 %, Μαρόκο 106 %, Ισραήλ 79 %, Τουρκία 58 %, Γιουγκοσλαβία 35 %, Αλγερία και Κύπρος 48 %, Συρία 33 %, Μάλτα 20 %, 15 υπερχρεωμένες χώρες 59 %, υποσαχάρειος Αφρική 99 % (δεδομένα της Διεθνούς Τράπεζας)

(2) Συντελεστής εξυπηρέτησης χρέους (σχέση εξυπηρέτησης χρέους/εξαγωγών) το 1988: Αλγερία 96 %, (σύμφωνα με τη Διεθνή Τράπεζα, 75 % σύμφωνα με την Τράπεζα Αλγερίας) Τουρκία 43 %, Μαρόκο 29 %, Συρία 24 %, Τυνησία 23 %, Ισραήλ 18 %, Ιορδανία 28 %, Αίγυπτος 16 %, Γιουγκοσλαβία 20 %, Κύπρος 14 %, Λίβανος 3 %, Μάλτα 2 %, 15 υπερχρεωμένες χώρες 37 %, υποσαχάρειος Αφρική 27 %.

(3) Η εξυπηρέτηση του χρέους του Μαρόκου, αυξήθηκε από το 1988 στο 1989 κατά 15 %. Στην Αλγερία η ετήσια αύξηση ήταν 22 % το 1988 και 17 % το 1989.

(4) Το εξωτερικό δημόσιο χρέος του Μαρόκου αποτελούσε το 1989 το 1/3 του κρατικού προϋπολογισμού.

(5) Για να λάβει το χρέος εκρηκτικές διαστάσεις και για να απορροφηθεί έγκαιρα, το ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ πρέπει να είναι σταθερά μεγαλύτερο από τη σχέση μεταξύ εξυπηρέτησης χρέους και ΑΕΠ. Το 1988 η σχέση αυτή ήταν στις περισσότερες ΤΜΧ μεταξύ 7 και 12 % ενώ οι πλέον αισιόδοξες προβλέψεις για την αύξηση του ΑΕΠ είναι πολύ μικρότερες. Σε περίπτωση που η σχέση αυτή παραμείνει στα σημερινά επίπεδα, θα υπάρξει έκρηξη του χρέους. Για να καταστεί δυνατή η εξυπηρέτηση του χρέους, ο συντελεστής αύξησης των εξαγωγών πρέπει να είναι μεγαλύτερος από το συντελεστή εξυπηρέτησης του χρέους (σχέση εξυπηρέτησης χρέους/εξαγωγών). Όπως αναφέρεται στην υποσημείωση⁽³⁾ οι συντελεστές αυτοί το 1988 ήταν για τις περισσότερες ΤΜΧ μεταξύ 21 και 75 ή 90 %. Ακόμη και αν υπήρχαν οι καλύτερες εσωτερικές και εξωτερικές συνθήκες για την αύξηση των εξαγωγών των ΤΜΧ (αρχής γενομένης από την εξάλειψη του προστατευτισμού της Κοινότητας και των βιομηχανικών χωρών) θα χρειαζόταν πάρα πολύς χρόνος για να επανέλθει η σχέση χρέους/εξαγωγών (που σήμερα φθάνει από 160 έως 400 %) σε ανεκτά επίπεδα (κατώτερα του 100 %).

επέτυχαν οι ΤΜΧ που προσέφυγαν στην ανακλιμάκωση ⁽¹⁾.

3.1.4. Η μεσογειακή πολιτική της Κοινότητας δεν μπορεί να παραμείνει στο περιθώριο των παρεμβάσεων για τη μείωση του εξωτερικού χρέους των ΤΜΧ. Ακόμη και αν η Κοινότητα, με την ιδιότητά της αυτή, δεν διαθέτει πραγματική ισχύ στο θέμα αυτό και είναι τελείως οριακός πιστωτής, μπορεί, ωστόσο, να διαδραματίσει ένα ρόλο τον οποίο δεν πρέπει να αρνηθεί.

Κατά πρώτον εξασφαλίζοντας το συντονισμό των κρατών μελών της. Μερικά από αυτά αποτελούν σημαντικούς πιστωτές των ΤΜΧ και ακολουθούν διμερή πολιτική της οποίας η ανομοιογένεια είχε συχνά αρνητικά αποτελέσματα. Ο συντονισμός εκ μέρους της Κοινότητας αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία στο εσωτερικό των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών [Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), Διεθνής Τράπεζα, Λέσχη των Παρισίων], των οποίων τα κράτη της Κοινότητας αποτελούν επίλεκτα μέλη.

Αντί να αναμένει τις αποφάσεις του ΔΝΤ, όπως κάνει σήμερα η Κοινότητα, είναι καλύτερο να τις προωθεί και να τις κατευθύνει. Ιδίως τη στιγμή που είναι δύσκολο να εφαρμοσθούν στις ΤΜΧ οι νέες κατευθυντήριες που ενέκρινε στις 23 Μαΐου 1989 η εκτελεστική επιτροπή του ΔΝΤ, οι οποίες προβλέπουν ότι το Ταμείο θα στηρίξει δράσεις για τη μείωση του χρέους και της εξυπηρέτησης του χρέους, συνδέοντας αυτή τη στήριξη με μεσοπρόθεσμα προγράμματα προσαρμογής που προσανατολίζονται, κυρίως, προς τη διαρθρωτική μεταρρύθμιση ⁽²⁾.

(1) Αυτή είναι η περίπτωση της Αλγερίας η οποία δεν έχει μόνο τον υψηλότερο συντελεστή εξυπηρέτησης του χρέους (75 % της αξίας των εξαγωγών καταβάλλεται για την πληρωμή του χρέους) αλλά παρουσιάζει και επιδείνωση της διάρθρωσης του χρέους: το χρέος με μεταβλητό επιτόκιο (53 % του συνόλου το 1988) αυξήθηκε, ενώ σε πολύ μεγάλο βαθμό αυξήθηκε η βραχυπρόθεσμη πίστωση (που αποτελεί το 25 % της εξυπηρέτησης του χρέους), ενώ από το 1985 έως το 1987 μειώθηκε ακτά το ήμισυ περίπου η μέση διάρκεια του χρέους (από 7 σε 3,5 έτη περίπου). Επίσης επιδεινώθηκε η συμβατική ικανότητα της Αλγερίας στις διεθνείς χρηματαγορές.

(2) Η πρώτη υλοποίηση των νέων προσανατολισμών του ΔΝΤ πραγματοποιήθηκε με το πρόγραμμα για το Μεξικό που εγκρίθηκε το Μάιο του 1989. Τα νέα στοιχεία του προγράμματος είναι: α) πρόκειται για ένα πρόγραμμα προσανατολισμένο προς την οικονομική αύξηση, που ανατρέπει τη μέθοδο που ακολουθούσε ως σήμερα το ΔΝΤ στα προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής (δηλαδή αρχίζει από τη θέση των αναπτυξιακών στόχων και φθάνει στον καθορισμό της εξωτερικής χρηματοδότησης και όχι αντίθετα)· β) για πρώτη φορά αναγνωρίζεται σαφώς η ύπαρξη ενός πλεονάσματος του χρέους και τα προβλήματα που προκύπτουν, τόσο για την υλοποίηση της οικονομικής πολιτικής, όσο και για την αποκατάσταση της ανάπτυξης· γ) για πρώτη φορά, στην περίπτωση μιας υπερχρεωμένης χώρας, οι εμπορικές πιστωτικές τράπεζες ενέκριναν το πρόγραμμα χωρίς χρηματοοικονομικές εγγυήσεις. Τίθεται τέλος, επομένως, στο δικαίωμα αρνησικυρίας των τραπεζών επί των προγραμμάτων του ΔΝΤ και στο συνακόλουθο ρόλο του φοροεισπράκτορα των τραπεζών που εκ των πραγμάτων διαδραμάτιζε το Ταμείο· δ) η διάρθρωση του προγράμματος είναι μεσοπρόθεσμη και καθορίζει ότι η χρηματοδότηση πρέπει να παρέχεται σε πολυετή βάση για να μειωθεί η αμεβαιότητα που προκαλούν οι ετήσιες διαπραγματεύσεις· ε) το ΔΝΤ έχει δεσμεύσει ίδιους πόρους για τη μείωση του χρέους.

3.1.5. Η Κοινότητα οφείλει να αναλάβει την προώθηση ενός διεθνούς σχεδίου για το διακονοισμό του χρέους και τη διαρθρωτική προσαρμογή των ΤΜΧ που θα αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεων στις διάφορες διεθνείς έδρες (περιλαμβανομένης της ομάδας των επτά). Κεντρικό άξονα του σχεδίου αυτού χρειάζεται να αποτελέσει ένα πρόγραμμα του ΔΝΤ (ανάλογο με εκείνο του Μεξικού) διαρθρωμένο σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας, αλλά το οποίο να προκύπτει από σφαιρική θεώρηση για το σύνολο των ΤΜΧ. Το σχέδιο αυτό θα έπρεπε να έχει τις παρακάτω κατευθυντήριες γραμμές:

1. Ουσιαστική μείωση και αναδιάρθρωση του χρέους με τρόπο διαφοροποιημένο ανάλογα με τις ποικιλόμορφες οικονομικές συνθήκες και ικανότητες πληρωμής κάθε ΤΜΧ.
2. Οικονομικές και χρηματοοικονομικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προς εφαρμογή εκ μέρους των ΤΜΧ.
3. Διεύρυνση των εξαγωγικών δυνατοτήτων των ΤΜΧ για να μειωθεί το βάρος της εξυπηρέτησης του χρέους επί του ισοζυγίου πληρωμών τους.
4. Στήριξη της οικονομικής αύξησης ώστε η επιβάρυνση του (κατάλληλα μειωμένου) χρέους να μετατραπεί σε ανεκτό ποσοστό των εθνικών οικονομικών και δημοσιονομικών πόρων.

3.1.6. Σε ό,τι αφορά το σημείο I (παρέμβαση επί του χρέους) πρέπει να προβλεφθεί:

α) μείωση των επίσημων πιστώσεων, αρχής γενομένης από τις πιστώσεις των κρατών μελών, μέσω μιας σύντονης δράσης της Κοινότητας. Το τμήμα που θα αφαιρεθεί θα μπορούσε να μετατραπεί σε κοινωνικές, περιβαλλοντικές δαπάνες ή σε δαπάνες για το ανθρώπινο κεφάλαιο και σε αντισταθμιστικά κεφάλαια σε εγχώριο νόμισμα. Το υπόλοιπο θα μπορούσε να αναδιαρθρωθεί κατάλληλα σε ό,τι αφορά τις προθεσμίες και τα επιτόκια·

β) ένα σύστημα για τις τραπεζικές πιστώσεις ⁽³⁾ στο οποίο να εμπλέκονται όλες οι πιστωτικές τράπεζες. Το σύστημα αυτό θα πρέπει να προβλέπει:

- την παραγραφή του πλεονάσματος του χρέους, δηλαδή εκείνου του τμήματος του χρέους το οποίο αν παραγραφεί θα έχει ως αποτέλεσμα το χρέος που απομένει να μπορεί να ανταλλαγεί σχεδόν με τους ίδιους όρους στις δευτερεύουσες αγορές,
- τη μετατροπή του εναπομείναντος χρέους σε ομολογίες με μακροπρόθεσμη λήξη και με επιτόκιο χαμηλότερο από το αγοραίο,
- την παροχή επίσημων εγγυήσεων για την καταβολή των κατ' αυτό τον τρόπο μειωμένων τόκων. Οι εγγυήσεις αυτές θα πρέπει να εξασφαλισθούν από το ΔΝΤ ή από την Κοινότητα για να ενθαρρυνθούν άλλες χώρες και οι εμπορικές τράπεζες να χορηγήσουν δάνεια στις ΤΜΧ.

(3) Τις τελευταίες ημέρες το Μαρόκο συνήψε συμφωνία με την Επιτροπή συντονισμού των ιδιωτικών τραπεζών (Λέσχη του Λονδίνου). Πρόκειται πάντοτε για μια συμφωνία αρχής για την αναμόρφωση και την ανακλιμάκωση των χρεών που ανέρχονται σε 3,2 δισεκατομμύρια δολάρια (19 % του συνολικού χρέους του Μαρόκου).

— την παροχή νέων δανείων τα οποία θα αντιπροσωπεύουν πλέον νέα πραγματική χρηματοδότηση. Θα έπρεπε, ωστόσο, να επινοηθούν και να εφαρμοσθούν μηχανισμοί που να εγγυώνται ότι τα νέα δάνεια δεν θα επιστρέψουν στις χρηματοοικονομικές αγορές των πιστωτικών χωρών.

Θα έπρεπε, αντιθέτως, να αποκλεισθούν οι πράξεις μετατροπής των πιστώσεων σε μετοχές (Debit-Equity Swaps) λόγω των γνωστών πληθωριστικών αποτελεσμάτων.

- γ) στήριξη της μείωσης του χρέους, μέσω της χρηματοδότησης εκ μέρους του ΔΝΤ πράξεων που οδηγούν στη μείωση της κεφαλαιακής αξίας του χρέους (επαναγορά ή ανταλλαγή) καθώς και τη στήριξη των τόκων (εγγύηση), σύμφωνα με τους ήδη εκτεθέντες νέους προσανατολισμούς του ΔΝΤ. Για το σκοπό αυτό, η Κοινότητα πρέπει να αναλάβει θετικό ρόλο για το διπλασιασμό των πόρων του ΔΝΤ, συντονίζοντας τις θέσεις των κρατών μελών. Εξάλλου, η Κοινότητα είναι ανάγκη να προσπαθήσει αποφασιστικά να πείσει και να συντονίσει τα κράτη μέλη για την απόκτηση ποσοστών των χρεών των ΤΜΧ με τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών σχεδίων σ' αυτές.

3.1.7. Κατ' αναλογία με όσα ήδη προβλέπονται στη σύμβαση ΕΟΚ-ΑΚΕ, η Κοινότητα θα πρέπει να παρέχει τη στήριξη και τη συνδρομή της, μετά από αίτηση μιας ΤΜΧ, για να:

- συμβάλει στη μελέτη και στην εξεύρεση συγκεκριμένων λύσεων για τα προβλήματα του χρέους, τις δυσκολίες για την εξυπηρέτηση του χρέους και τα προβλήματα του ισοζυγίου πληρωμών,
- ενισχύσει τις πρωτοβουλίες για την απόκτηση κατάρτισης σε θέματα διαχείρισης του εξωτερικού χρέους και διεθνών χρηματοπιστωτικών διαπραγματεύσεων,
- συνεισφέρει στην εξεύρεση ευέλικτων τεχνικών και μέσων διαχείρισης του χρέους για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων διακυμάνσεων των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

3.2. Συνοδευτικά μέτρα της διεργασίας για την οικονομική επανεξισορρόπηση

3.2.1. Η ΟΚΕ τάσσεται υπέρ της πρότασης της Επιτροπής σχετικά με μια κοινοτική παρέμβαση στον εν λόγω προβλεπόμενο ακόμη τομέα της μεσογειακής πολιτικής. Αλλά και στην περίπτωση αυτή, η Κοινότητα δεν είναι δυνατό να περιοριστεί στην ενίσχυση και μόνο της λειτουργίας των διεθνών οικονομικών οργανισμών και να διαδραματίσει απλά ένα ρόλο συμπλήρωσης και αντιστάθμισης των προβλημάτων που δημιουργούνται από τα προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής (ΠΑΠ) του ΔΝΤ.

Υπάρχει, πλέον, μια διάχυτη επίγνωση σχετικά με την ανεπάρκεια των αποτελεσμάτων και την υπερβολικά επιβάρυνση από τις συνέπειες των ΠΑΠ που εκδηλώθηκαν μέχρι τώρα στις μεσογειακές χώρες. Αφετέρου, διαπιστώνεται ορισμένη αντίσταση των αρχών του ΔΝΤ για την εφαρμογή επί των ΤΜΧ των νέων προσανατολισμών (εν μέρει αλλά αποφασιστικά διορθωτικών) που εφαρμόζονται στο πρόγραμμα για το Μεξικό (βλέπε υποσημείωση στη σελίδα 26).

3.2.2. Το πρώτο πράγμα που η Κοινότητα οφείλει να πράξει είναι να λάβει θέση (όπως έπραξε ο ΟΗΕ) με την οποία θα εκφράσει μια καθαρή κρίση για τις προσδοκίες που επαληθεύθηκαν μέχρι τώρα από τα ΠΑΠ στις ΤΜΧ και γενικά στις PVS.

Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, η κρίση αυτή δεν μπορεί να είναι αρνητική. Πράγματι, αν ληφθούν υπόψη οι διαρθρωτικές συνθήκες των εν λόγω χωρών και ο τύπος των εξωτερικών ανισορροπιών που είναι εγγενείς, μια στρατηγική που βασίζεται σε περιοριστικές νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές, συνοδευόμενες υπό υποτίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, προκαλεί υπερβολικές δαπάνες τόσο από την άποψη της αύξησης του ΑΕΠ όσο από την πλευρά της ανάπτυξης. Δεν πρόκειται μόνο για τις τεράστιες κοινωνικές συνέπειες, λόγω της μείωσης της εσωτερικής ζήτησης και των δημοσίων δαπανών, πράγματα που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη διατροφή, στην υγεία, στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στην απασχόληση και στις κοινωνικές υπηρεσίες, στο εσωτερικό των οποίων οι μεταβλητές αυτές είναι ήδη αφ' εαυτών πολύ ασταθείς. Πρόκειται για το γεγονός ότι η κατάσταση οξείας ύφεσης που περιγράφηκε, αφενός, αποθαρρύνει τις εξωτερικές επενδύσεις και, αφετέρου, θέτει μια βαρεία υποθήκη στη δυνατότητα αναθέρμανσης. Επίσης, πολύ συχνά τα ΠΑΠ δεν προεσεγγίζουν καθόλου τους περιορισμένους σκοπούς οι οποίοι, κατά την φιλοσοφία του ΔΝΤ, επιβάλλεται να συνιστούν τις προϋποθέσεις για την ανάκαμψη, όπως η επανεξισορρόπηση του ισοζυγίου πληρωμών. Ακόμη λιγότερο αποτελεσματικά (τα ΠΑΠ) φαίνεται να είναι έναντι του πληθωρισμού και των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ενώ τα ουσιαστικά προβλήματα της οικονομίας, όπως η διαρθρωτική αδυναμία και η χρέωση παραμένουν αμετάβλητα ή χειροτερεύουν ⁽¹⁾.

Λόγω αυτών των αποτυχιών, υπάρχει μια άποψη που αποδίδει δευτερεύουσα σημασία στους εσωγενείς

(1) Το παράδειγμα της Τυνησίας είναι διαφωτιστικό. Σύμφωνα με την ανάλυση του οικονομολόγου Mahmoud Bel Romdhane (1990), επιτεύχθηκαν ορισμένα αποτελέσματα μετά τη σύναψη του ΠΑΠ με το ΔΝΤ το 1986. Χάρη στη συμπίεση της εσωτερικής ζήτησης, την υποτίμηση του δηναρίου (31 % μεταξύ του 1986 και 1989) και τα μέτρα που ελήφθησαν υπέρ των εξαγωγών, οι τελευταίες εσημείωσαν ετήσια αύξηση ύψους 9 % και το έλλειμμα των τρεχουσών συναλλαγών που αντιπροσωπεύει περί το 8 % του ΑΕΠ, μεταξύ 1984 και 1986, περιορίστηκε στο 1 % του ΑΕΠ μεταξύ 1987 και 1988 και 4 % το 1989. Τα συναλλαγματικά αποθέματα αυξήθηκαν και πάλι και η οικονομία της Τυνησίας φιλελευθεροποιήθηκε. Οπωσδήποτε, τα δύο ενδημικά προβλήματα της οικονομίας της χώρας — υπερβολική εξάρτηση από τις εισαγωγές και χρέωση — δεν εχειραγωγήθηκαν από το ΠΑΠ. Η σχέση εισαγωγές/ΑΕΠ χειροτέρευσε ακόμη και έφθασε από 38 % το 1985 και 1986 στο 39 % το 1988 και στο 42 % το 1989. Η κατάσταση δεν υπήρξε καλύτερη για το ύψος της χρέωσης. Το τίμημα που η Τυνησία όφειλε να καταβάλει στο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο για να επιτύχει το αποτέλεσμα αυτό, κάθε άλλο παρά θετικό, ήταν αληθινά υψηλό = μείωση της κατανάλωσης (-1 % το χρόνο) και των επενδύσεων (-30 % μεταξύ 1983 και 1984), ανεργία (50 %), μείωση κατά 60 %, περίπου, σε σχέση με το 1983, των πραγματικών μισθών πέρα από τις κατώτερες αποδοχές (που αντίθετα μειώθηκαν, πάντοτε σε πραγματικούς όρους, κατά 30 %) και γενικός υποβιβισμός της ποιότητας των βασικών κοινωνικών υπηρεσιών.

παράγοντες των ανισορροπιών του ισοζυγίου πληρωμών και αποδίδει μικρή προσοχή στις συνέπειες της υπέρβασης τους χρέους κατά τη διεργασία της προσαρμογής. Τα ενάντια αποτελέσματα του ΠΔΠ διευρύνονται, πάντως, στις χώρες με έντονη χρέωση λόγω της επίπτωσης που έχουν κατά την κατονομή του εισοδήματος, επίπτωση που δημιουργεί νέους παράγοντες οικονομικής αστάθειας. Τούτο απαιτεί να μεταβληθεί πλήρως η φιλοσοφία των ΠΔΠ.

3.2.3. Η Κοινότητα οφείλει, συνεπώς, να επιλέξει μια πολιτική προσαρμογής και μετασχηματισμού διαρθρωτικού χαρακτήρα που:

- προϋποθέτει πάνω από όλα τη μείωση του χρέους. Δηλαδή οπωσδήποτε να απαιτήσει λιγότερη λιτότητα εκ μέρους του ΔΝΤ,
- προσανατολίζεται προς την αύξηση, την ανάπτυξη και την απασχόληση,
- έστω και για μέτρα που βραχυπροθέσμως επηρεάζουν τους παράγοντες της ζήτησης, ενεργεί περισσότερο στην προσφορά σε μακροοικονομικό επίπεδο, π.χ., με την προτίμηση στις δημόσιες επενδύσεις ή στις σχέσεις μεταξύ γεωργικών και άλλων τιμών,
- εξατομικεύει τις απαραίτητες διαρθρωτικές, οικονομικές, δημοσιονομικές και χρηματοπιστωτικές μεταρρυθμίσεις,
- αυξάνει το ύψος της παραγωγικότητας στους βασικούς τομείς της οικονομίας,
- διαφοροποιεί την οικονομία για να μειωθούν οι εσωτερικές και εξωτερικές ανισορροπίες ενώ θα διατηρείται η αύξηση του ΑΕΠ,
- βελτιώνει την κατάσταση του ισοζυγίου πληρωμών,
- επιδιώκει στόχους κοινωνικής ευημερίας με τον προσδιορισμό των ελαχίστων επιπέδων κοινωνικής συμβατότητας και πολιτικής προσαρμογής.

Πρόκειται, επομένως, για μεσοπρόθεσμα προγράμματα που συνδυάζουν προσαρμογή και μετασχηματισμό των δομών και δεν δύνανται να εφαρμοσθούν χωρίς τη συμφωνία όλων των ενδιαφερομένων μερών.

Η θέση ως σκοπού στις μεσογειακές χώρες μιας διαρθρωτικής προσαρμογής παρόμοιου περιεχομένου συνεπάγεται μια συνεκτική δράση προσαρμογής και εκ μέρους της Κοινότητας στο εσωτερικό ενός πλαισίου κοινής ανάπτυξης.

3.2.4. Η Κοινότητα πρέπει, να δράσει με ενεργητικότητα αναλαμβάνοντας τον απαραίτητο ρόλο του συντονισμού μεταξύ κρατών μελών, για να αποφευχθεί όπως οι ΤΜΧ θιγούν από ΠΔΠ που έχουν επινοηθεί σύμφωνα με την παραδοσιακή αντίληψη ⁽¹⁾ και όπως η ιδέα της διαρθρωτικής προσαρμογής, που προσδιορίζεται εδώ, αναληφθεί από το ΔΝΤ (στο εσωτερικό του διεθνούς πλαισίου για τις ΤΜΧ που προτείνεται στο σημείο

3.1.5) και από τις διμερείς πρωτοβουλίες των κρατών μελών.

3.2.5. Μόνο υπ' αυτούς τους όρους η ΟΚΕ μπορεί να συμφωνήσει με τις προτάσεις της Επιτροπής για την υποστήριξη των ΤΜΧ με σκοπό να πραγματοποιηθούν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προς υποστήριξη των παρεμβάσεων των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

3.2.6. Υπό το πρίσμα της προσαρμογής και του μετασχηματισμού που μνημονεύθηκαν ανωτέρω, οι παρεμβάσεις της Κοινότητας στον κοινωνικό τομέα, περισσότερο και από την ιδέα «του περιορισμού των κοινωνικών δαπανών, συχνά πολύ αυξημένων, της διεργασίας της προσαρμογής, επιβάλλεται να έχουν σαν κατεύθυνση τη χρηματοδότηση προγραμμάτων νέας και υποκαταστατικής απασχόλησης, ενεργητικής πολιτικής εργασίας, κοινωνικής πολιτικής και συντονισμού με τα μέτρα προσαρμογής και οικονομικού μετασχηματισμού.

3.2.7. Οι ίδιες βοήθειες για τον επισιτιστικό εφοδιασμό πρέπει, κατά το δυνατό, να διέπονται από μια λογική «ανάγκης» και να διαδραματίζουν ρόλο ολοκλήρωσης και «ερεθίσματος», των πολυετών προγραμμάτων γεωργικής ανάπτυξης, όπως προτείνεται στη γνωμοδότηση της 12ης Ιουλίου 1989 (σημείο 9.10).

3.2.8. Η διάσταση και το κοινωνικό συμβατό των προγραμμάτων προσαρμογής και μετασχηματισμού προσδιορίζεται με έντονο τρόπο στις ΤΜΧ από τον αυξημένο δείκτη γεννητικότητας. Είναι, όμως, συναφές με την λογική της πολιτικής της κοινής ανάπτυξης — όταν η διάσταση μεταξύ δεικτών γεννητικότητας και προεκτάσεων της ανάπτυξης αποκτά διαστάσεις ανυποχρητικές για την εσωτερική λεκάνη της Μεσογείου — να ζητηθεί από τις ΤΜΧ να πραγματοποιήσουν αποτελεσματικές παρεμβάσεις για τον προγραμματισμό των γεννήσεων για τις οποίες η Κοινότητα οφείλει να παράσχει επαρκή τεχνική και οικονομική υποστήριξη.

3.2.9. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι, όπου δεν υφίστανται οι όροι για να πραγματοποιηθούν συνδυασμένες ή συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις με τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, η Κοινότητα χρειάζεται να εξασφαλίσει τη χρηματοδοτική υποστήριξη της προσαρμογής και του δομικού μετασχηματισμού, ανάλογα με ό,τι προβλέπεται στην τέταρτη σύμβαση ΕΟΚ-ΑΚΕ.

3.3. *Ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων*

3.3.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί ως προς τη σημασία της εν λόγω παρέμβασης και την ανάγκη «ενθάρρυνσης στις μεσογειακές χώρες, διαμέσου περιορισμένων χρηματοδοτικών μέσων, ενός σταθερού όγκου παρεμβάσεων ιδιωτικού χαρακτήρα που θα βασίζονται στην κινητοποίηση των τοπικών αποταμιεύσεων και σε άμεσες ευρωπαϊκές επενδύσεις».

3.3.2. Το θέμα αυτό εξετάστηκε ευρύτατα στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ του 1989 και στην έκθεση του τμήματος. Υπενθυμίζονται εδώ ορισμένοι προσανατολισμοί που θα αναληφθούν από την Επιτροπή με βάση εκκινήσεως ορισμένες ενδείξεις που περιέχονται στο έγγραφό της, ενδείξεις που συμμερίζεται πλήρως η ΟΚΕ.

(1) Ενδεχόμενο που δεν είναι καθόλου αφηρημένο αν ληφθεί η φύση των όρων που τίθενται τώρα από το ΔΝΤ στην αιγυπτιακή κυβέρνηση για την παρέμβασή του: αύξηση των τραπεζικών επιτοκίων, που τώρα κυμαίνονται στο 20 % (ο δείκτης του πληθωρισμού στο 25 %), υποτίμηση του νομίσματος κατά 25 %, επανευθυγράμμιση των συναλλαγματικών ισοτιμιών και αύξηση των τιμών πετρελαιοειδών.

3.3.3. Η ποιότητα των επενδύσεων αυτών, το επίπεδο των τεχνολογιών, το γεγονός ότι δύναται να εξατομικευθεί ο ακριβής ρόλος τους στο εσωτερικό των αναπτυξιακών προγραμμάτων, η σχέση τους με τους τοπικούς πόρους και τις αγορές, η ένταξή τους στην επικράτεια και στον προϋφιστάμενο παραγωγικό ιστό αποτελούν, όλα, στοιχεία που θα καθοδηγήσουν την επιλογή των προς υποστήριξη ιδιωτικών επενδύσεων.

3.3.4. Όσον αφορά τις άμεσες ευρωπαϊκές επενδύσεις, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στις κοινές τολμηματικές επιχειρήσεις.

3.3.5. Οι εθνικές προϋποθέσεις που μπορεί να διευκολύνουν τις άμεσες επενδύσεις έχουν βελτιωθεί στις μεσογειακές χώρες, αλλά πολλά απομένει ακόμη να γίνουν στο νομοθετικό, διοικητικό και χρηματοδοτικό τομέα, αρχής γενομένης από την ελευθερία επαναπαρισμού των κερδών.

3.3.6. Γενικά, η ΟΚΕ συμφωνεί για τις μορφές υποστήριξης που υιοθετήθηκαν μέχρι τώρα από την Κοινότητα: δάνεια ΕΤΕ, συμβολή στο σχηματισμό επικίνδυνων κεφαλαίων (για τα οποία η ΟΚΕ είχε συστήσει τη σύσταση ταμείου με εναλλασσόμενες μορφές, καθώς και την προσφυγή σε δάνεια ΕΤΕ) και η αποκαλούμενη «ευκολία Cheysson». Είναι σκόπιμο όπως κατά τη χρήση των μέσων αυτών βάσει των χρηματοδοτικών πρωτοκόλλων ΕΟΚ/Μεσογειακών χωρών, η Επιτροπή διενεργήσει πλήρη ποιοτική και ποσοτική ανάλυση (ιδίως όσον αφορά τις κοινές τολμηματικές επιχειρήσεις).

3.3.7. Όσον αφορά την κοινοτική ενίσχυση επενδύσεων που διενεργούνται από επιχειρηματίες των μεσογειακών χωρών (περιλαμβανομένων των κοινών τολμηματικών επιχειρήσεων) χρειάζεται να υπάρξει επιδότηση επιτοκίων στο βαθμό και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην τέταρτη σύμβαση ΕΟΚ-ΑΚΕ.

3.3.8. Βασικό ζήτημα για τις άμεσες επενδύσεις αποτελούν οι εγγυήσεις. Οι νομοθεσίες των κρατών μελών είναι ανομοιογενείς και εν μέρει ελλειπείς. Η ΟΚΕ εισηγείται στην Επιτροπή να καταρτίσει προτάσεις για ένα σύστημα κοινωνικών εγγυήσεων και για το συντονισμό και εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων.

3.4. *Αύξηση των διμερών και κοινοτικών χρηματοδοτήσεων*

3.4.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η επιδείνωση των ανισορροπιών Βορρά-Νότου και η νέα πολιτική κατάσταση που επικρατεί στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη απαιτούν από τις χώρες της Κοινότητας μια χρηματοδοτική δέσμευση, χωρίς προηγούμενο, για την πολιτική συνεργασία. Τούτο, βέβαια, συμβαδίζει με την πρόσφατα διατυπωθείσα πρόταση σε πολιτικό επίπεδο, που έχει σαν σκοπό να αυξήσει το ύψος της υποχρέωσης αυτής (χώρες μέλη στην Κοινότητα) από το σημερινό 0,4 % του κοινοτικού ΑΕΠ — από το οποίο 35 % ανήκει στις χώρες της μεσογειακής λεκάνης — στο 1 % του ΑΕΠ, από το οποίο 25 % για τη Μεσόγειο.

3.4.2. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει λύπη για τις αποφάσεις του Συμβουλίου οικονομικών υποθέσεων της 13ης Μαρτίου 1990, το οποίο, ενώ αύξησε τις θέσεις του προϋπολογισμού για τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, δεν αύξησε τη χρηματοδότηση για τη συνεργασία στις άλλες περιοχές του κόσμου,

περιλαμβανομένης της Μεσογείου, στο βαθμό (καίτοι περιορισμένο) που επρότεινε η Επιτροπή. Έτσι, εδραιώνεται η ανησυχία ότι η χρηματοδοτική προσπάθεια που η Κοινότητα αρχίζει να αναλαμβάνει στην ανατολική Ευρώπη θα βλάψει την αλληλεγγύη με άλλες περιοχές.

3.4.3. Η ΟΚΕ συμφωνεί ως προς την ανάγκη «χρηματοδότησης των παρεμβάσεων σε υψηλότερη κλίμακα και με τρόπο που σχετίζεται περισσότερο με τα οικονομικά και χρηματοδοτικά προβλήματα της περιοχής». Όσον αφορά τις άλλες ουσιαστικές πτυχές του θέματος, αυτές έχουν θιγεί από την προαναφερθείσα γνωμοδότηση και έκθεση. Υπογραμμίζεται, για μια φορά ακόμη, η ανάγκη όπως παρόμοια προγράμματα επενδύσεων ενταχθούν στις αναπτυξιακές συμφωνίες που προτείνει η ΟΚΕ.

3.4.4. Η ΟΚΕ συμμερίζεται την επιλογή των κατά προτεραιότητα τομέων που αναφέρει η Επιτροπή (επισιτιστική αυτάρκεια, ΜΜΕ, περιβάλλον, σχέδια περιφερειακής ολοκλήρωσης, αρχής γενομένης από τις επικοινωνίες). Θα ολοκληρωθούν, όμως, με τους παράγοντες τοπικού μετασχηματισμού των πετρελαιοειδών, των ορυκτών και των γεωργικών προϊόντων, και με τα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης.

Δεν χρειάζεται να υπομνησθεί ότι παρόμοια επενδυτικά προγράμματα θα είναι τόσο περισσότερο κατάλληλα για τους γενικούς στόχους μιας πολιτικής κοινής ανάπτυξης όσο θα εντάσσονται σε παρεμβάσεις και μέτρα αλληλοσυμπληρούμενα και ολοκληρωμένα που θα υλοποιηθούν από την Κοινότητα και, κατά πρώτο λόγο, στις μεσογειακές της περιοχές.

3.4.5. Όσον αφορά το κατάλληλο χρηματοδοτικό μέσο για ένα τόσο τεράστιο έργο, η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση που έγινε σε πολιτικό επίπεδο για τη σύσταση μιας τράπεζας ανάπτυξης της Μεσογείου.

Σχετικά, θεωρεί ότι παρόμοια τράπεζα δεν πρέπει να έχει σαν πρότυπο την παγκόσμια τράπεζα. Αφετέρου, η χρηματοδότηση προγραμμάτων που έχουν ενταχθεί σε αναπτυξιακές συμφωνίες, όπως εκείνα που προτείνονται από την ΟΚΕ, αποκλείει τη μέθοδο παροχής βοήθειας σχέδιο προς σχέδιο της παγκόσμιας τράπεζας. Από την τράπεζα αναμένεται το έργο της εκτίμησης και της τεχνικής καθοδήγησης για τα σχέδια, ενώ η απόφαση για τη χρηματοδότηση ανήκει στις πολιτικές και διοικητικές αρχές.

3.5. *Διατήρηση ή βελτίωση της πρόσβασης στην κοινοτική αγορά*

3.5.1. Οι προαναφερόμενες γνωμοδοτήσεις (βλέπε παράγραφο 2) και η έκθεση (παράγραφος 9) του 1989 έδειξαν αδιαμφισβήτητα ότι ο στόχος της βελτίωσης της πρόσβασης των προϊόντων των ΤΜΧ στην κοινοτική αγορά δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς διαφορετική ανάπτυξη του κοινοτικού νότου και χωρίς μια πολιτική κοινής ανάπτυξης με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνει δυνατή η μετάβαση από την παρούσα κατάσταση ανταγωνισμού στην αλληλοσυμπλήρωση και στη συνέργεια.

3.5.2. Τούτο ισχύει, ιδίως, για τα γεωργικά προϊόντα, όπου η σημερινή κατάσταση δεν είναι ικανοποιητική, τόσο για τις ΤΜΧ όσο και τις κοινοτικές μεσογειακές περιοχές. Η διατήρηση των παραδοσιακών εξαγωγικών ρευμάτων, μολονότι δεν έχει εξασφαλισθεί από τα

πρόσθετα πρωτόκολλα του 1987-1989, συντηρεί τις υφιστάμενες ανισορροπίες και δεν επιτρέπει καμία ανάπτυξη για τις ΤΜΧ (βλέπε έκθεση 1989 — παράγραφος 5). Εξάλλου, όπως έχει φανεί, οι ΤΜΧ έχουν εξαιρετικά μεγάλη ανάγκη ανάπτυξης των εξαγωγών τους, αρχίζοντας από τις γεωργικές. Η λύση στην αντίφαση αυτή δεν μπορεί παρά να έγκειται σε ένα πρόγραμμα που θα συμφωνηθεί μεταξύ Κοινότητας και ΤΜΧ, και θα καθιερώνει έναν αναπροσανατολισμό της γεωργικής παραγωγής και των προϊόντων διατροφής της εσωτερικής λεκάκης της Μεσογείου, σύμφωνα με τα κριτήρια που υπέδειξε η ΟΚΕ στην προαναφερθείσα γνωμοδότηση (σημεία 6.7 παράγραφος 10).

3.5.3. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το στόχο που υποδεικνύει η Επιτροπή για τη βελτίωση της ελεύθερης πρόσβασης στην Κοινότητα, των βιομηχανικών προϊόντων των ΤΜΧ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων του τομέα κλωστοϋφαντουργίας. Η ΟΚΕ ήδη εκφράστηκε για την υπέρβαση των συμφωνιών αυτοπεριορισμού υπό τον όρο ότι η Κοινότητα θα συνάψει με τις ΤΜΧ (εν αναμονή ή λόγω έλλειψης καταλλήλου κανονιστικού πλαισίου στο εσωτερικό της ΓΣΔΕ) συμφωνία που θα ορίζει υποχρεώσεις και εγγυήσεις για την ελεύθερη πρόσβαση σε σχέση με: ντάμπινγκ, πιστώσεις για τις εξαγωγές, αντιποίηση σημάτων, κοινωνικό ντάμπινγκ, κ.λπ. (βλέπε γνωμοδότηση 1989, σημείο 9.13).

3.5.4. Η σημερινή επιτακτική αξίωση των ΤΜΧ για είσπραξη συναλλάγματος διαμέσου εξαγωγών προς την Κοινότητα και τις άλλες βιομηχανικές χώρες θα μπορούσε να μειωθεί, αν σε υποπεριφερειακό επίπεδο δημιουργούνταν κοινές αγορές. Η Κοινότητα θα μπορούσε να εξαρτήσει από την υλοποίηση του στόχου αυτού μεταγενέστερες χορηγήσεις στις εξαγωγές των ΤΜΧ.

3.5.5. Η ΟΚΕ συμμερίζεται την αξίωση ενίσχυσης της τεχνικής υποστήριξης για τη βελτίωση των εξαγωγικών διαρθρώσεων των ΤΜΧ. Σχετικά, επιβεβαιώνει την πρόταση περί συστάσεως ενός γραφείου, το οποίο θα συνδιοικούν η Κοινότητα και οι ΤΜΧ, για την εμπορική προώθηση των μεσογειακών προϊόντων.

3.5.6. Εξάλλου, η Κοινότητα θα μπορούσε να αναπτύξει σημαντικό ρόλο έναντι των χωρών της ΕΖΕΣ για να ανοίξει περισσότερο τα σύνορά τους στα προϊόντα των ΤΜΧ. Ανάλογα θα πρέπει να ερευνηθούν οι δυνατότητες τριμερών εμπορικών συμφωνιών Κοινότητας — ΤΜΧ — χωρών της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, προς την κατεύθυνση μιας ευρύτερης συμπληρωματικότητας.

3.6. *Μεγαλύτερη συμμετοχή των ΤΜΧ στην ανάπτυξη της Κοινότητας*

3.6.1. Η ΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση, διότι η Επιτροπή επαναλαμβάνει την πρόταση που υπέβαλε στη γνωμοδότησή της του 1989 (σημείο 9.17) σχετικά με την πληροφόρηση των ΤΜΧ για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς. Υπενθυμίζει, εντούτοις, ότι η πρόταση αυτή συμπεριελάμβανε εκτός από την πληροφόρηση και τεχνική βοήθεια σε ορισμένους σημαντικούς τομείς (τυποποίηση των προϊόντων, ευρεσιτεχνίες, κυκλοφορία των προϊόντων, μεταφορές, τράπεζες, ασφάλειες κ.λπ.).

3.6.2. Ένα πρόγραμμα παροχής ενημέρωσης και τεχνικής βοήθειας προς αυτή την κατεύθυνση χρειάζεται μια διάρθρωση *ad hoc*, που θα μπορούσε να είναι το κέντρο που πρότεινε η ΟΚΕ για την τεχνική ενίσχυση των συμφωνιών ανάπτυξης και για τη μεταφορά τεχνολογίας.

3.6.3. Αποδέκτες του προγράμματος αυτού πρέπει να είναι, εκτός από τις δημόσιες διοικήσεις, οι επιχειρήσεις και οι οικονομικές και κοινωνικές δυνάμεις. Η Επιτροπή θα μπορούσε σχετικά, ιδίως όσον αφορά την πληροφόρηση, να αναθέσει ειδικά καθήκοντα στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

3.6.4. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι ως σήμερα δεν υπάρχει μια επιστημονική εκτίμηση των επιπτώσεων της υλοποίησης της ενιαίας αγοράς στις ΤΜΧ και γενικότερα στη μεσογειακή οικονομία. Καλεί, ωστόσο, την Επιτροπή να συντάξει για το θέμα αυτό έκθεση βάσει μελέτης που θα ανατεθεί σε ομάδα έρευνας, η οποία θα περιλαμβάνει και εμπειρογνώμονες των ΤΜΧ.

3.6.5. Η ΟΚΕ θεωρεί εξαιρετικής σημασίας την πρόταση της Επιτροπής για ένα πρόγραμμα συμμετοχής των ΤΜΧ στις κοινοτικές πολιτικές και προγράμματα.

3.6.6. Η πρώτη πολιτική, στην οποία θα προβλεφθεί συμμετοχή των ΤΜΧ πρέπει να είναι μόνον η περιφερειακή και ιδίως οι παρεμβάσεις που ενδιαφέρουν τις μεσογειακές περιοχές της Κοινότητας, αρχίζοντας από εκείνες των διαρθρωτικών ταμείων. Σχετικά, πρέπει να προβλεφθούν νέα προγράμματα πολυπεριφερειακού χαρακτήρα, που θα περιλαμβάνουν και τις ΤΜΧ. Τα προγράμματα αυτά — η αποτελεσματικότητα των οποίων θα ενισχυθεί, ιδίως, από τον πολυπεριφερειακό χαρακτήρα και τις ταυτόχρονες συνεργειακές και σχετικές παρεμβάσεις που θα πραγματοποιηθούν στις διάφορες περιοχές της Μεσογείου — είναι ανάγκη να έχουν μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο χαρακτήρα, με πρόβλεψη διαρθρωτικών παρεμβάσεων και προτεραιότητα στους τομείς σε σχέση με τους οποίους υπάρχουν μεγαλύτερη σκοπιμότητα και αφετέτου κίνδυνοι από την ενιαία αγορά. Μέσω των προγραμμάτων αυτών θα επιτευχθεί ένας κρίσιμος αριθμός παρεμβάσεων, που θα εξασφαλίζει σημαντικά και μόνιμα αποτελέσματα. Αυτά θα ενισχύσουν νέες μορφές διαμεσογειακής περιφερειακής συνεργασίας, ευνοώντας την ανάπτυξη των συναλλαγών, τη διαφοροποίηση των παραγωγών και τη μείωση της εξάρτησης από πιο ανεπτυγμένες περιοχές.

Βασικό σημείο των προγραμμάτων επιβάλλεται να είναι η συνεργασία μεταξύ περιφερειακών κυβερνήσεων και τοπικών κοινοτήτων, κέντρων έρευνας, πανεπιστημίων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων, οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων. Με σταθερό τον ενιαίο χαρακτήρα των προγραμμάτων, για το μέρος που θα υλοποιηθεί στις μεσογειακές περιοχές της Κοινότητας, αυτά θα πρέπει να είναι προγράμματα κοινοτικής πρωτοβουλίας, ενώ το μέρος που θα υλοποιηθεί στις ΤΜΧ θα πρέπει να παρεμβληθεί στις συμφωνίες ανάπτυξης που πρότεινε η ΟΚΕ.

Τα προγράμματα στο σύνολό τους επιβάλλεται να καταρτισθούν από την Επιτροπή με τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των διοικήσεων των μεσογειακών περιοχών της Κοινότητας, των κυβερνήσεων, των ΤΜΧ

και των ενδιαφερομένων οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων.

Η χρηματοδότηση των προγραμμάτων που προστίθεται σ' εκείνη είτε έναντι των διαρθρωτικών ταμείων είτε των χρηματοδοτικών πρωτοκόλλων με τις ΤΜΧ, είναι σκόπιμο να εξασφαλισθεί από ένα ή περισσότερα κονδύλια του κοινοτικού προϋπολογισμού.

Η ΟΚΕ συνιστά σχετικά την άμεση έναρξη, έστω και με περιορισμένους πόρους, της χρηματοδότησης προτύπων σχεδίων, συγκεντρωμένων σε καθορισμένες περιοχές, που πειραματίζονται και με μορφές συντονισμού και διαβουλεύσεων μεταξύ των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων.

3.6.7. Σε συμφωνία με τις προτάσεις της Επιτροπής, η ΟΚΕ θεωρεί εξαιρετικής σημασίας την πρόσβαση των ΤΜΧ στο σύνολο των κοινοτικών προγραμμάτων και των πολιτικών ενίσχυσης της υλοποίησης της ενιαίας αγοράς, με ιδιαίτερη αναφορά α) στην έρευνα και καινοτομία (βλέπε γνωμοδότηση 1989 σημεία 9.5 και 9.6), ΟΠΜ (βλέπε γνωμοδότηση 1981 σημείο 9.17) πολιτιστικές ανταλλαγές, περιβάλλον, τουρισμός, αγορά εργασίας, δημιουργία θέσεων εργασίας. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, αρχίζοντας από την κατάρτιση και την κοινωνικοοικονομική ενίσχυση (βλέπε γνωμοδότηση 1989, σημείο 9.2 παράγραφος 6). Στον τομέα αυτό, εκτός από τη συμμετοχή στα υπάρχοντα κοινοτικά προγράμματα, πρέπει να προβλεφθεί η σύσταση ενός συνδυαστικού οργάνου με τις ΤΜΧ, ανάλογα με όσα πρόσφατα πρότεινε η Επιτροπή για τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

3.7. *Εντατικοποίηση του πολιτικού, πολιτιστικού, οικονομικού και κοινωνικού διαλόγου*

3.7.1. Συμμεριζόμενη την πρόταση της Επιτροπής, η ΟΚΕ υποβάλλει σχετικά ορισμένες προτάσεις.

3.7.2. Με βάση την αλληλοεξάρτηση δημοκρατίας, ειρήνης και ανάπτυξης, η ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου οφείλει να έχει τους ακόλουθους στόχους:

- την ενίσχυση της δημοκρατίας στις ΤΜΧ. Όχι μόνον, την πολιτική δημοκρατία αλλά και την κοινωνική με υποστήριξη της συμμετοχής των κοινωνικών δυνάμεων στη ζωή των εν λόγω χωρών,
- την εξάλειψη καταστάσεων παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που έχουν καταγγελλθεί πολλές φορές από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και διεθνείς οργανισμούς,
- τη συμβολή στη συμμετοχή της μεσογειακής λεκάνης. Σχετικά είναι ανάγκη όπως η Κοινότητα αναπτύξει αποφασιστικό και πολύ σημαντικότερο από το σημερινό ρόλο, για να επιτύχει την ειρηνική επίλυση των πολλαπλών αντιδικιών που υφίστανται στη Λεκάνη. Καταρχήν, η αντιδικία Παλαιστίνης και Ισραήλ (όπου χρειάζεται προσπάθεια που υπερβαίνει τη λήψη θέσεων — όπως εκείνη κατά της εγκατάστασης νέων αποίκων στα κατεχόμενα εδάφη — ή εκείνη για την απόφαση διπλασιασμού της βοήθειας στους Παλαιστίνιους)· έπειτα η αντιδικία μεταξύ διαφόρων δυνάμεων, εσωτερικών και εξωτερικών, στο Λίβανο και η τουρκοκυπριακή διαμάχη.

Τέλος η αντιδικία μεταξύ Μαρόκου και εκείνης της Δυτικής Σαχάρας.

3.7.3. Μεγάλη σημασία έχει η πολιτιστική διάσταση του διαλόγου Κοινότητας και ΤΜΧ. Εκτός από τα προγράμματα που αναπτύσσουν την αμοιβαία κατανόηση και τις πολιτιστικές ανταλλαγές, η ΟΚΕ θεωρεί βασικής σημασίας την ίδρυση Ευρωπαϊκού πανεπιστημίου στη Γρανάδα.

3.7.4. Προφανώς η ΟΚΕ στρέφει την προσοχή της κυρίως στον οικονομικό και κοινωνικό διάλογο. Συμμερίζεται τις προτάσεις της Επιτροπής για την ανάπτυξη του διαλόγου που θα διαρθρώνεται σε κλαδικά (γεωργία, ενέργεια κ.λπ.) και οριζόντια θέματα (περιβάλλον, μετανάστευση κ.λπ.). Σύμφωνα με όσα προτείνονται στη γνωμοδότηση του 1989, ο κλαδικός διάλογος χρειάζεται να βασίζεται σε επαρκή μέσα και χώρους (Διάσκεψη της Μεσογείου, κοινά ιδρύματα κ.λπ.). Οπωσδήποτε, πρέπει να παράσχει κοινούς προσανατολισμούς στις κλαδικές και οριζόντιες πολιτικές που αντιπροσωπεύουν την βάση για τη μεταγενέστερη θέσπιση του κλαδικού πλαισίου μεταξύ της Κοινότητας και του συνόλου των ΤΜΧ.

3.7.5. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι ο κοινωνικός και οικονομικός διάλογος θα αρχίσει να πραγματοποιείται σε περιφερειακό επίπεδο (UMA, CCA).

3.7.6. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι σημαντικό μέρος του οικονομικού και κοινωνικού διαλόγου είναι εκείνο όπου πρωταγωνιστούν οι οικονομικές και κοινωνικές δυνάμεις της Κοινότητας και των ΤΜΧ. Πράγματι, όπως ήδη αναφέρεται στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ (παράγραφος 7), οι θετικές συνέπειες μιας νέας μεσογειακής πολιτικής συνδέονται στενά με τη συμμετοχή και την πλήρη ευθύνη των δυνάμεων αυτών, με την ικανότητά τους να αναπτύξουν διάλογο και να συνεργασθούν στο εθνικό, περιφερειακό και ευρωμεσογειακό επίπεδο, με την προθυμία τους να διατυπώσουν εκτιμήσεις και προτάσεις σχετικά με το περιεχόμενο μεσογειακής πολιτικής και με τη δραστηριοποίησή τους.

3.7.7. Η Επιτροπή πρέπει, συνεπώς, να αναζητήσει τις πλέον κατάλληλες μορφές για να ανοίξει διάλογο απ' ευθείας με τις οικονομικές και τις κοινωνικές δυνάμεις των οικείων χωρών για να τις συνδέσει με την επίτευξη των στόχων της μεσογειακής πολιτικής. Ιδιαίτερα η υποχρεωτική γνωμοδότηση των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων της Κοινότητας και των ΤΜΧ πρέπει να δίδεται πριν από τη λήψη αποφάσεων σχετικά με διάφορα στάδια της νέας μεσογειακής πολιτικής: τις αναπτυξιακές συμφωνίες, τα προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής και υποστήριξης των μεταρρυθμίσεων στις ΤΜΧ, τα προγράμματα και τα επενδυτικά σχέδια, τα προγράμματα ανάπτυξης των ΤΜΧ και οι κοινοτικές πολιτικές.

3.7.8. Η Κοινότητα οφείλει να επωμισθεί την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ οργανώσεων των εργαζομένων και των επιχειρήσεων της Κοινότητας και των ΤΜΧ, και στις κυριαρχικές τους διαστάσεις, ώστε να υποβοηθήσει την οικοδόμηση και την ενίσχυση της δημοκρατικής έκφρασης της εκπροσώπησης των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων των ΤΜΧ.

3.7.9. Χρειάζεται επίσης να ενισχυθούν οι μεικτές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι κοινωνικές και οικονομικές δυνάμεις της Κοινότητας και των ΤΜΧ και αποσκοπούν στην εμβάθυνση ιδιαιτέρων θεμάτων που αφορούν τη μεσογειακή πολιτική όπου είναι ουσιαστικός ο ρόλος των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων.

3.7.10. Δύναται επίσης να αναληφθεί εκ μέρους της Κοινότητας η ενθάρρυνση ενός ευρωμεσογειακού διαλόγου, με βάση το κοινοτικό πρότυπο.

3.7.11. Στον οικονομικό και κοινωνικό διάλογο και στην ενεργοποίηση της συμμετοχής των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων των ΤΜΧ, θεμελιώδη ρόλο επιβάλλεται να διαδραματίσει η ΟΚΕ. Ό,τι προτείνεται είναι ένας ρόλος της ΟΚΕ πέραν του συμβουλευτικού, που είναι ουσιαστικός και χρειάζεται περαιτέρω ανάπτυξη ως προς τις ΤΜΧ, για να καταστεί ενεργό όργανο του Συμβουλίου και της Επιτροπής στον οικονομικό και κοινωνικό διάλογο του ευρωμεσογειακού χώρου.

3.7.12. Σχετικά επιβεβαιώνεται το καθήκον της ΟΚΕ, με την υποστήριξη του Συμβουλίου, να συστήσει μόνιμη ομάδα επαφών μεταξύ ΟΚΕ και οικονομικών και κοινωνικών συμβουλίων των ΤΜΧ, όπου υπάρχουν, ή τις κοινωνικοεπαγγελματικές οργανώσεις. Επίσης, η ετήσια οργάνωση μιας συνάντησης των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων του ευρωμεσογειακού χώρου. Παρόμοιες πρωτοβουλίες θα έχουν σαν σκοπό την εξέταση της μεσογειακής πολιτικής σε όλες τις πτυχές της με βασική συγκέντρωση της προσοχής σε πλευρές

που διαφυλάσσουν περισσότερο την άμεση πρωτοβουλία των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΟΚΕ χαίρει επειδή η Επιτροπή προτείνει μια ανανεωμένη μεσογειακή πολιτική. Συμμερίζεται τις ειδικές προτάσεις για παρέμβαση (έξι σημεία). Θεωρεί όμως ότι η Επιτροπή οφείλει να επιδείξει περισσότερο θάρρος και συνεκτικότητα, εντάσσοντας τις παρεμβάσεις αυτές στο πλαίσιο μιας γενικής πολιτικής κοινής ανάπτυξης που αναμένει ακόμη προσδιορισμό.

4.2. Αφετέρου η ΟΚΕ δεν δύναται παρά να αισθανθεί δυσaréσκεια επειδή οι συζητήσεις μεταξύ των χωρών της Κοινότητας — όπως έγινε εμφανές στο Συμβούλιο της 5ης Φεβρουαρίου 1990 — καθυστερούν ακόμη, και διαρθρώνονται μεταξύ της άποψης που περιορίζει το πρόβλημα σε ένα μεγάλο άνοιγμα στις εξαγωγές των ΤΜΧ και εκείνης που το περιορίζει στη χορήγηση οικονομικής βοήθειας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η στρατηγική προέκταση που μεσογειακού ζητήματος και η γενική διάσταση που τίθεται σήμερα σε μια κοινή πολιτική που προσπαθεί να την αντιμετωπίσει.

Βρυξέλλες, 26 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την εισαγωγή ορισμένων γυνών ⁽¹⁾

(90/C 168/15)

Στις 18 Μαΐου 1989, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση κανονισμού.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Απριλίου 1990 με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Flather.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 276η σύνοδο ολομέλειάς της συνεδρίαση της 26ης Απριλίου 1990, υιοθέτησε, με 70 ψήφους υπέρ, 14 κατά και 35 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ, με την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων, τάσσεται υπέρ της πρότασης της Επιτροπής, η οποία, κατά τη γνώμη της, θα έπρεπε, πράγματι, να έχει υποβληθεί προ πολλού. Είναι ικανοποιημένη επειδή η Ευρωπαϊκή Κοινότητα λαμβάνει θέση για τη μη βάνανση μεταχείριση των ζώων. Η χρησιμοποίηση ποδοπαγίδων είχε απαγορευθεί μερι-

κώς στη Γροιλανδία, ήδη από το 1938, και απαγορεύθηκε τελείως το 1989, ενώ σε ολόένα και περισσότερες χώρες δεν είναι πλέον αποδεκτή. Ζούμε σ' ένα κόσμο όπου η στάση των ανθρώπων έναντι των ζώων μεταβάλλεται με μεγάλη ταχύτητα και ό,τι ήταν αποδεκτό στο πρόσφατο παρελθόν, δεν είναι πλέον.

Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του εγγράφου COM(89) 198 τελικό, η ποδοπαγίδα έχει απαγορευθεί σε περισσότερες από 60 χώρες ενώ άλλες χώρες έχουν επιβάλει αυστηρούς όρους για τη χρησιμοποίησή της.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 134 της 31. 5. 1989, σ. 5.

1.2. Εκφράστηκαν ανυπομονήσεις όσον αφορά τη νομική βάση του προτεινόμενου από την Επιτροπή κανονισμού όπως έχει διατυπωθεί δυνάμει του άρθρου 113 της συνθήκης ΕΟΚ επειδή ο επιδιωκόμενος στόχος δεν είναι η εναρμόνιση της εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας στον τομέα των γυνών, αλλά η προστασία των ζώων. Δεν είναι η πρώτη φορά, όμως, που υιοθετείται αυτή η προσέγγιση για να επιτευχθεί ένα αξιόπαινος στόχος.

1.3. Οι αντιρρήσεις κατά της χρησιμοποίησης ποδοπαγίδων υπό οποιεσδήποτε συνθήκες έχουν διατυπωθεί στη γνωμοδότηση που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (1).

1.4. Θα αποτελούσε σαφώς αντίφαση να απαγορεύεται η χρησιμοποίηση ποδοπαγίδων στα κράτη μέλη ενώ συνεχίζει να γίνεται αποδεκτή η εισαγωγή γυνών ζώων που έχουν παγιδευθεί με αυτό τον τρόπο. Η ΟΚΕ παραδέχεται ότι υπάρχουν αντιφάσεις σε άλλα θέματα που αφορούν τα κράτη μέλη. Κατά την άποψη του τμήματος, όμως, στόχος πρέπει να είναι η επίτευξη όσο το δυνατό μεγαλύτερης συνέπειας σε θέματα που αφορούν την ευημερία γενικά. Η ΟΚΕ προτείνει, λοιπόν, να τροποποιηθεί ο προτεινόμενος κανονισμός προκειμένου να συμπεριληφθεί αυτή η απαγόρευση ως ένα νέο άρθρο (βλέπε ειδικές παρατηρήσεις, σημείο 2.4).

1.5. Όταν θανατώνεται ένα ζώο άγριο ή κατοικίδιο, θα πρέπει η θανάτωση να γίνεται με όσο το δυνατό λιγότερο βάνασο τρόπο. Οι ποδοπαγίδες δεν ικανοποιούν και δεν μπορεί να ικανοποιήσουν αυτό το κριτήριο.

1.6. Οι αντιρρήσεις για τις ποδοπαγίδες είναι δυνατό να διατυπωθούν εκ νέου περιληπτικά ως εξής:

1.6.1. Στην καλύτερη περίπτωση, τα ζώα που συλλαμβάνονται σε ποδοπαγίδες ενδέχεται να υποφέρουν από μεγάλους πόνους για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα. Ο έλεγχος των παγίδων πραγματοποιείται σε διαστήματα αρκετών ωρών. Η παρέλευση 24 ωρών μεταξύ ελέγχων θεωρείται ως «ορθή» πρακτική. Εντούτοις, επιτρέπεται ο έλεγχος μετά από παρέλευση διαστήματος 72 ωρών στις δημόσιες εκτάσεις της Βρετανικής Κολομβίας. Οι δημόσιες εκτάσεις αντιπροσωπεύουν το 90 % της επαρχίας. Η Alberta έχει μειώσει την απαίτηση για έλεγχο των ποδοπαγίδων σε 48 ώρες (προηγούμενος ήταν 72 ώρες). Η Manitoba διατηρεί τις 72 ώρες. Έτσι ο χρόνος που παρέρχεται μεταξύ της παγίδευσης — με ενδεχόμενο κάταγμα του ποδιού — και του θανάτου μετράται σε ώρες αντί για λεπτά ή δευτερόλεπτα.

1.6.2. Στις λιγότερο ικανοποιητικές περιπτώσεις, το παγιδευμένο ζώο μπορεί να παραμείνει στην παγίδα πολλές ημέρες έως ότου πεθάνει από το κρύο, την πείνα ή επίθεση αρπακτικού ζώου. Αυτού είναι απαράδεκτο.

1.6.3. Είδη ζώων που δεν αποτελούν στόχο μπορεί επίσης να συλληφθούν σε ποδοπαγίδες και να τραυματισθούν ή θανατωθούν.

Ο αριθμός και το είδος των ζώων που συλλαμβάνονται, ενώ δεν στοχεύονται από τον παγιδευτή, ποικίλλει σε

μεγάλο βαθμό. Μια έρευνα του υπουργείου περιβάλλοντος της Βρετανικής Κολομβίας καταδεικνύει ότι το 9,3 % των ζώων που παγιδεύονται δεν φέρουν γούνα. Μια άλλη έρευνα αναφέρει ότι το 11,5 % αντιπροσωπεύει είδη που δεν στοχεύονται από τον παγιδευτή. Ο συνολικός αριθμός των ζώων που φέρουν γούνα και παγιδεύονται στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είναι της τάξης των 16 εκατομμυρίων ετησίως, ενώ για τον Καναδά το σύνολο ανέρχεται μεταξύ τριών και έξι εκατομμυρίων. Υπολογίζεται ότι ο αντίστοιχος αριθμός για τη Σοβιετική Ένωση κυμαίνεται μεταξύ 16 και 17 εκατομμυρίων. Αν παγιδεύεται ένα 5 % ζώων τα οποία δεν αποτελούν στόχο αυτό σημαίνει ότι τουλάχιστον ένα εκατομμύριο ζώων ή πουλιών θανατώνονται «άνευ προθέσεως» και μεταξύ αυτών των «εξ αμελείας» θυμάτων είναι πολύ πιθανό να περιλαμβάνονται και είδη που απειλούνται από εξαφάνιση. Η μη επιλεκτική φύση των ποδοπαγίδων, ή παγίδων θανάτωσης, τις καθιστά μη ικανοποιητική μέθοδο για τον έλεγχο των πληθυσμών της άγριας πανίδας, εκτός αν θεωρηθεί ότι με την αδιάκριτη θανάτωση περιορίζεται το σύνολο του πληθυσμού των ζώων και, έτσι, μειώνεται ο ανταγωνισμός για τροφή και εξασφάλιση ζωτικού χώρου. Εντούτοις, χωρίς την ανθρώπινη παρέμβαση, η φύση μπορεί να διατηρήσει την οικολογική ισορροπία.

1.6.4. Προτάσεις σύμφωνα με τις οποίες οι ποδοπαγίδες θα μπορούσαν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται υποκείμενες σε «κώδικες συμπεριφοράς», ή ελέγχους, ως προς την τοποθέτηση και την εποχικότητα της χρησιμοποίησής τους δεν είναι αποδεκτές. Η παγίδευση αποτελεί μια «ιδιωτική» διαδικασία, που συνήθως πραγματοποιείται σε μεμονωμένη βάση και σε απομονωμένες περιοχές. Οι δυνατότητες τήρησης ρυθμίσεων είναι πολύ μικρές, ακόμη και στην περίπτωση που επιτευχθεί συμφωνία για μια αποδεκτή χρησιμοποίηση.

1.7. Έχουν εκφρασθεί ανηυχίες για την απώλεια εισοδήματος που θα υποστούν οι παγιδευτές αγρίων ζώων, σε περίπτωση απαγόρευσης της ποδοπαγίδας και άλλων βάνασων μεθόδων σύλληψης, καθώς και για την επίδραση αυτής της πρότασης στον παραδοσιακό τρόπο ζωής των αυτόχthonων πληθυσμών. Οι ποδοπαγίδες, και ειδικότερα οι παγίδες με χαλύβδινες σιαγόνες, μετά δυσκολίας μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «παραδοσιακές» μέθοδοι θανάτωσης, παρόλο ότι χρησιμοποιούνται κατά τα τελευταία 100 έτη.

1.7.1. Οι λεπτομέρειες, όσον αφορά τον αριθμό των παγιδευτών, τη χώρα προέλευσής των και την αναλογία του ετήσιου εισοδήματος που αποκομίζουν από την παγίδευση, διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με την πηγή πληροφόρησης και, ίσως, ανάλογα με την άποψη που θέλει να προωθήσει ο πληροφοριοδότης. Εντούτοις, ένα 10 ή 20 % του συνολικού ετήσιου εισοδήματος και λιγότερο από 1 000 δολάρια αποτελεί υπερεκτίμηση του μέσου εισοδήματος από την παγίδευση. Αναφέρεται ότι στις αρχές της δεκαετίας του '80, 105 000 παγιδευτές αγρίων ζώων διαμοιράζονταν ένα εισόδημα μεταξύ 45 και 85 εκατομμυρίων δολαρίων στον Καναδά (πωλήσεις ακατέργαστων δερμάτων με τρίχωμα), ήτοι 428 έως 809 δολάρια κατά κυνηγό αγρίων ζώων προτού αφαιρεθούν τα έξοδα. Τα κατά παγιδευτή αγρίων ζώων εισόδημα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής μπορεί να είναι πολύ μεγαλύτερο από το προαναφερθέν.

1.7.2. Θα ήταν σκόπιμο να δοθεί βοήθεια σε άτομα οποιασδήποτε προέλευσης, αλλά ειδικότερα στους

(1) Υποβλήθηκε από την κ. Castle και τον κ. Seligman ως γραπτή δήλωση και υιοθετήθηκε ως γνωμοδότηση βάσει του κανόνα 65 του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [βλέπε ΕΕ αριθ. C 69 της 20.3.1983, σ. 198, και έγγραφο COM(89) 198 τελικό].

αυτόχθονες πληθυσμούς, ώστε να αγορασθούν μη βάνουσες παγίδες και να εκπαιδευθούν στη χρησιμοποίησή των οι παγιδευτές αγρίων ζώων. Οι μελλοντικές αναπτυξιακές ανάγκες των αυτόχθονων πληθυσμών δεν θα εξυπηρετηθούν αποτελεσματικά αν οι πληθυσμοί αυτοί αποκλεισθούν από την ευθύνη της συμμόρφωσης στους διεθνείς κανόνες για την ευημερία των ζώων.

1.7.3. Θα πρέπει να δοθεί προσοχή ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι αυτόχθονες πληθυσμοί, των οποίων ο τρόπος ζωής επηρεάζεται από την παρούσα πρόταση, θα μπορέσουν να συνεχίσουν να απολαμβάνουν ένα τρόπο ζωής που τους ικανοποιεί. Η συνέχιση, όμως, της αποδοχής βάνουσων μεθόδων παγίδευσης και θανάτωσης δεν είναι δυνατό να αποτελεί λύση, ενώ μια τέτοια αποδοχή δεν μπορεί να αντιστρέψει τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές αλλαγές που επιτελέστηκαν μετά από πολλές γενεές και συνεχίζουν να επιτελούνται.

1.7.4. Πάντως, η παρούσα πρόταση δεν θα εμποδίσει το κυνήγι και την παγίδευση ζώων με γούνα με την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται μη βάνουσι μέθοδοι¹ εξάλλου, αν το κοινό πεισθεί ότι οι γούνες παράγονται με μη βάνουσο τρόπο, ίσως αυξηθεί το ενδιαφέρον του για το είδος, πράγμα οπωσδήποτε θετικό για το εμπόριο γούνας.

1.8. Δεν υπάρχουν διεθνώς αναγνωρισμένα μη βάνουσα πρότυπα παγίδευσης σήμερα. Οι συζητήσεις προχωρούν, η Κοινότητα, όμως, δεν μπορεί να τις επηρεάσει άμεσα. Αν πρόκειται να υιοθετηθεί ένας κανονισμός που απαιτεί πιστοποίηση της χρησιμοποίησης μη βάνουσων μεθόδων παγίδευσης (ή, προτιμώμενη διατύπωση, σύλληψη ή θανάτωση), είναι απαραίτητη η κοινοτική συμμετοχή στον καθορισμό μη βάνουσων προτύπων. Για το σκοπό αυτό, η Κοινότητα, θα πρέπει να ζητήσει να εκπροσωπηθεί στην Επιτροπή του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (ISO) ⁽¹⁾ κατά την εξέταση ανώδυνων προτύπων παγίδευσης είτε αυτοδικαίως, είτε διαμέσου των κρατών μελών.

1.8.1. Στα τέλη του 1987, η Δυτική Γερμανία ήταν συμμετέχον μέλος της τεχνικής επιτροπής TC 191 του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (ISO) για τις μη βάνουσες παγίδες ζώων ενώ η Ιταλία, το Βέλγιο, η Ισπανία συμμετείχαν ως παρατηρητές. (Άλλα μέλη ήταν ο Καναδάς, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η Σουηδία, η Φινλανδία, η Αυστραλία και η Αργεντινή. Άλλες χώρες που συμμετέχουν με την ιδιότητα του παρατηρητή ήταν η Ουγγαρία, η Ινδία, η Κένυα, η Ελβετία, η Τουρκία και η Σοβιετική Ένωση).

1.8.2. Οι ποδοπαγίδες απαγορεύονται σε πέντε κράτη μέλη και η χρησιμοποίησή τους είναι περιορισμένη σε άλλα. Θα ήταν ορθό όπως η πρόταση για την εναρμόνιση της νομοθεσίας για μια γενική απαγόρευση στην Κοινότητα όσον αφορά την κατασκευή, πώληση και χρησιμοποίηση των ποδοπαγίδων, συμπεριληφθεί στον προτεινόμενο κανονισμό για να αποκλεισθεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος να δοθεί η εντύπωση ότι ακολουθούνται δύο μέτρα και δύο σταθμά.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Πρώτη αιτιολογική σκέψη

Η αιτιολογική αυτή σκέψη στηρίζεται στην υπόθεση ότι η κατασκευή, πώληση και χρησιμοποίηση των ποδοπαγίδων στα κράτη μέλη θα απαγορευθεί στα πλαίσια της προτεινόμενης οδηγίας για τους «οικοτόπου». Η ΟΚΕ κρίνει ότι η απαγόρευση αυτή πρέπει να διατηρηθεί στην παρούσα πρόταση ανεξάρτητα από το αν θα συμπεριληφθεί τελικώς στην οδηγία για τους «οικοτόπους» (εάν και όταν υιοθετηθεί).

2.2. Άρθρο 1

Να αναθεωρηθεί αυτό το άρθρο προκειμένου να συμπεριλάβει αναφορές στα γουνοδέρματα και δέρματα με τρίχωμα και να διατυπωθεί, συνεπώς ως εξής:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην εισαγωγή γουνών, γουνοδερμάτων ή δερμάτων με τρίχωμα των ειδών που παρατίθενται το παράρτημα I και αγαθών που περιέχουν γούνα, γουνοδέρμα ή δέρμα με τρίχωμα από τα είδη αυτά.»

διότι τα δέρματα των ζώων με τρίχωμα και άλλα δέρματα απεξεργασμένα ή που πρόκειται να υποστούν επεξεργασία αναφέρονται ως «δέρματα με τρίχωμα» στη γουνοποιία, και γουνοδέρματα στην ονοματολογία της ΓΣΔΕ. Με αυτή την αλλαγή θα αποφευχθούν οι αμφισβητήσεις.

2.3. Άρθρο 2 πρώτη παράγραφος

Να παρεμβληθούν οι λέξεις «γουνόδερμα ή δέρμα με τρίχωμα» μετά τη λέξη «γούνα», ώστε το κείμενο να είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Καθορισμένα προϊόντα: όλα τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II και τα οποία περιέχουν γούνα, γουνοδέρμα ή δέρμα με τρίχωμα από κάποιο από τα ζώα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I.»

Για τους ίδιους λόγους που εκτίθενται για την τροποποίηση του άρθρου 1.

2.4. Να παρεβληθεί μεταξύ των παρόντων άρθρων 2 και 3 ένα νέο άρθρο διατυπωμένο ως εξής:

«Τα κράτη μέλη θα απαγορεύσουν την κατασκευή, πώληση και χρησιμοποίηση της ποδοπαγίδας.»

Αυτό ευθυγραμμίζεται με την προαναφερθείσα παρατήρηση για την πρώτη αιτιολογική σκέψη.

2.5. Άρθρο 3 πρώτη παράγραφος πρώτο εδάφιο

Η ΟΚΕ σημειώνει ότι έρευνες για μη βάνουσες μεθόδους παγίδευσης πραγματοποιούνται από 50 έτη περίπου. Μια ενωρίτερη εφαρμογή της απαγόρευσης θα επιταχύνει μάλλον παρά θα καθυστερήσει την ανάπτυξη μη βάνουσων μεθόδων. Είναι, ίσως, ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι ήδη από το 1948 η Royal Society for Prevention of Cruelty to Animals (Βασιλική Εταιρεία Προστασίας των Ζώων) είχε προσφέρει βραβείο 1 000 στερλινών για την εξεύρεση εναλλακτικής λύσης. Κατά το 1985, μια έκθεση για την προστασία του εμπορίου γούνας συνιστούσε να σταματήσει η χρησιμοποίηση της ποδοπαγίδας με χαλύβδινες σιαγόνες. Και προσέθετε: «Είναι πιθανό ο Καναδάς να κωλυσιεργήσει ως προς το θέμα της χαλύβδινης παγίδας». Ήδη η κωλυσιεργία έχει διαρκέσει τέσσερα έτη, δεν υπάρχει λόγος για μια περαιτέρω υπερβολική καθυστέρηση.

(1) Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO), Γενεύη.

2.6. Παράρτημα I

Ο προτεινόμενος κατάλογος οκτώ (εκ των 22 ειδών που είναι δυνατόν να συλληφθούν στη φυσική τους κατάσταση) ειδών δεν είναι πλήρης διότι δεν περιλαμβάνει πολλά είδη τα οποία συλλαμβάνονται σε μεγάλους αριθμούς με ποδοπαγίδα. Για παράδειγμα, 1,6 εκατομμύρια περίπου μοσχόμυες παγιδεύονται ετησίως στον Καναδά μόνο· περίπου ένα εκατομμύριο μινκ (Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και Καναδάς)· 80 000 αλεπούδες (Καναδάς)· 250 000 σκίουροι (Καναδάς).

Είναι απόλυτα δυνατόν να εξακριβωθούν οι γούνες που προέρχονται από ζώα εκτροφής διαμέσου εγκεκριμένων επισήμων μεθόδων και, κατά συνέπεια, να διαχωρισθούν από γούνες των αυτών ειδών που έχουν συλληφθεί στο φυσικό τους περιβάλλον.

Ο κατάλογος των ειδών του παραρτήματος I θεωρείται ατελής και θα πρέπει τουλάχιστον να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Coyru: *μοκάστωρ κοϊπού*,
Muskrat: *μοσχόμυς ονδράντρα*,
Opposum: *δίδελφος (μαρσιπόμυς αμερικανικός)*,
Fisher: *μάρτης ιχθυοφάγος*,
Marten: *μάρτης αμερικανική*,
Red fox: *αλώπηξ η ερυθρά*,
Grey fox: *αλώπηξ η γαία*,
Mink: *λουτρεόλη*,
Squirrel: *οικογένεια σκιουριδών*.

Ο κατάλογος είναι δυνατόν να συμπληρώνεται από καιρού εις καιρόν, αλλά το Συμβούλιο θα πρέπει να

εξετάσει τις νομικές επιπτώσεις του καταλόγου αυτού από την άποψη της πρακτικής τους εφαρμογής.

Η προτεινόμενη τροποποίηση σημαίνει ότι όλα τα είδη αγρίων ζώων, είτε φέρουν γούνα είτε όχι, θα προστατεύονται με την έννοια ότι δεν θα συλλαμβάνονται με βάνανυες μεθόδους.

Τα δέρματα προβάτων, βοοειδών και τα συναφή υποπροϊόντα της βιομηχανίας τροφίμων αποκλείονται σαφώς. Έτσι, αποφεύγονται προβλήματα αναγνώρισης συγκεκριμένων ειδών. Αυτό θα καταστήσει την εφαρμογή του κανονισμού ευκολότερη.

2.7. Παράρτημα II

Να προστεθεί ότι «τα είδη που έχουν παραχθεί πριν από την ημερομηνία της απαγόρευσης εξαιρούνται των περιορισμών». Το βάρος της απόδειξης να επιβαρύνει τον εισαγωγέα· διότι δεν υπάρχει λόγος παρέμβασης σε οποιοδήποτε κλάδο «μεταχειρισμένων» ενδυμάτων ή άλλων ειδών που περιέχουν γούνα ή μη επεξεργασμένα δέρματα με τρίχωμα. Με την παρούσα διατύπωση φαίνεται να απαγορεύεται σε μεμονωμένα άτομα να εισάγουν ενδύματα με γούνα τα οποία ενδέχεται να αποτελούν προσωπική τους περιουσία επί πολλά έτη.

Βρυξέλλες, 26 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες συγκέντρωσαν αριθμό ψήφων υπέρ ίσο προς το ένα τέταρτο τουλάχιστον του συνόλου των ψήφων, απορρίφθηκαν κατά τη συζήτηση:

Σημείο 2.2. (Άρθρο 1)

Να απαλειφθεί το σημείο αυτό και να παραμείνει το κείμενο της πρότασης του κανονισμού της Επιτροπής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Υπέρ: 48

Κατά: 56

Αποχές: 19

Σημείο 2.7. (Παράρτημα I)

Να διατηρηθεί στη σημερινή του μορφή το παράρτημα I (κατάλογος ειδών) της πρότασης της Επιτροπής (στο παρόν κείμενο, σημείο 2.6)

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Υπέρ: 53

Κατά: 57

Αποχές: 9

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα ψήφισαν υπέρ της γνωμοδότησης:

ARENA, ARETS, BAGLIANO, ΜΠΑΖΙΑΝΑΣ, BEALE, BELTRAMI, BERGER, BERNIS, BLESER, BOISSEREE, ΜΠΡΕΔΗΜΑ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΠΡΕΓΙΑΝΝΗΣ, BRIGANTI, BROICHER, CEYRAC, COYLE, van DAM, DE TAVERNIER, DONCK, DOS SANTOS, EULEN, FORGAS, GARCIA MORALES, GERMOZZI, GEUENICH, GIACOMELLI, GOMEZ MARTINEZ, GREEN, HAGEN, HANCOCK, JESÚS SEQUEIRA, KAARIS, KAZAZHS, KELLY, KENNA, KIRCHFELD, ΚΙΤΣΙΟΣ, KRÖGER, LAPPAS, LAUR, LÖW, LUSTENHOUWER, MAINETTI, MARVIER, MORALES, MUHR, MULLER, NIELSEN B., NIERHAUS, NOORDWAL, PARDON, PEARSON, PELLETIER C., PETERSEN, PROUMENS, ROBINSON, ROLÃO GONÇALVES, ROMOLI, ROSEINGRAVE, SHADE-POULSEN, SCHMITZ, SILVA, SOLARI, TUKKER, VALLEJO CALDERON, ΒΑΣΙΛΑΡΑΣ, VELASCO MANCEBO, VIDAL, WICK, WITHWORTH

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα ψήφισαν υπέρ της γνωμοδότησης:

BERNASCONI, CAVAZZUTI, ALVES CONDE, CORELL AYORA, FREEMAN, LIVERANI, MACHADO VON TSCHUSI, MERCIER, MURPHY, ORSI, STAEDELIN, STRAUSS, VERCELLINO, WILLIAMS

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα απέσχον:

AMATO, ASPINALL, ATAIDE FERREIRA, BORDES-PAGES, BOS, Vasco CAL, CALVET CHAMBON, CHRISTIE, DELLA CROCE, DRAGO, DRILLEAUD, van EEKERT, ELSTNER, ETTY, FLATHER, GREDAL, HILKENS, HOUTHUYS, HORSKEN, JENKINS, de KNEGT, LAKA MARTIN, MADDOCKS, MARGOT, MORELAND, MOURGUES, NIEUWENHUIZE, de NORMANN, RAMAEKERS, ROUZIER, SALMON, SCHOEPGES, SMITH L.J., STORIE-PUGH, TAMLIN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί επεξεργασίας των αστικών λυμάτων ⁽¹⁾

(90/C 168/16)

Στις 23 Νοεμβρίου 1989, το Συμβούλιο αποφάσισε με βάση το άρθρο 130 P της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση οδηγίας.

Η ΟΚΕ ανέθεσε στο τμήμα του περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης την προετοιμασία των σχετικών εργασιών. Το τμήμα υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Απριλίου 1990 (Εισηγητής: ο κ. Boisseree).

Η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα τη γνωμοδότησή της κατά τη 276η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 25ης Απριλίου 1990).

I. Σύντομη παρουσίαση της πρότασης της Επιτροπής

Με βάση το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Αννόβερου που πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιουνίου 1988, το Συμβούλιο των Υπουργών Περιβάλλοντος, κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει μέτρα για την επεξεργασία των λυμάτων που συγκεντρώνονται στα αποχευτικά συστήματα των δήμων και κοινοτήτων (αστικά λύματα). Σκοπός των μέτρων είναι να διασφαλισθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο η ποιότητα των υπογείων και επιφανειακών υδάτων, ποιότητα που να αντιστοιχεί στα ευρωπαϊκά πρότυπα ως βάση του εφοδιασμού σε πόσιμο νερό αλλά και σαν προληπτικό μέτρο για τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας.

Αυτός είναι και ο στόχος που επιδιώκεται με την πρόταση οδηγίας που υπέβαλε η Επιτροπή και στην οποία προτείνονται οι ακόλουθες ρυθμίσεις σε κοινοτικό επίπεδο:

- προσδιορισμός των απαιτήσεων για τη συγκέντρωση και τον καθορισμό αστικών λυμάτων,
- έλεγχος της απόρριψης ίλλους καθαρισμού,
- έλεγχος συγκρίσιμων βιομηχανικών λυμάτων,
- διακοπή της έκχυσης ιλύων στη θάλασσα,
- διοικητικά μέτρα: σύσταση ρυθμιστικής επιτροπής, εφαρμογή κοινών εθνικών προγραμμάτων, προσπάθεια του πληθυσμού στην πληροφόρηση, εκπαίδευση ειδικευμένου προσωπικού.

II. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με το σχέδιο της Επιτροπής

1. Η πρόταση της Επιτροπής να υποβάλλονται τα λύματα των αστικών αποχευτικών δικτύων σε καθορισμό σε όλη την επικράτεια της Κοινότητας κρίνεται από την άποψη προστασίας του περιβάλλοντος θετικά.

(¹) ΕΕ αριθ. C 1 της 4. 1. 1990, σ. 20.

Η πρόταση οδηγίας, ευθυγραμμίζεται, εξάλλου, και με το τέταρτο πρόγραμμα δράσης για την προστασία του περιβάλλοντος στο οποίο η Επιτροπή είχε ανακοινώσει τη βελτίωση της ποιότητας των εσωτερικών και παράκτιων υδάτων. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είχε χαιρετήσει με έμφαση το πρόγραμμα αυτό.

Εάν δεν ληφθούν τα προτεινόμενα μέτρα κινδυνεύει όχι μόνο η ισορροπία του αποθέματος σε πόσιμο νερό σε πολλά μέρη της Κοινότητας, ακόμη και στις παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές, αλλά υπάρχει επίσης κίνδυνος να προκληθεί οικολογική καταστροφή και να καταστεί αδύνατος ο εφοδιασμός σε πόσιμο νερό.

Ωστόσο, τα μέτρα για τον καθορισμό των λυμάτων χρειάζεται να συνοδεύονται από την εξασφάλιση ικανοποιητικού αποθέματος σε πόσιμο νερό (προστασία των περιοχών εφοδιασμού και εκμετάλλευση νέων πηγών).

2. Επικροτείται ιδιαίτερα το γεγονός ότι:

- τα λύματα υπόκεινται υποχρεωτικά σε μια τεχνική διαδικασία δύο φάσεων (συμπεριλαμβανομένων του βιολογικού καθαρισμού) και ότι επιπλέον, επιβάλλεται η εξάλειψη λιπασμάτων (π.χ. του νιτρικού και φωσφορικού άλατος),
- ότι τα κράτη μέλη μπορούν, ανάλογα με τις ειδικές περιφερειακές και τοπικές συνθήκες, να επιβάλλουν αυστηρότερες διατάξεις σύμφωνα με τα άρθρα 103 Π και 130 Σ της συνθήκης ΕΟΚ,
- ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν προβλέπει μόνο οριακές τιμές και τεχνικά μέτρα αλλά και τη διάθεση, την εκπαίδευση και την επαγγελματική επιμόρφωση του προσωπικού που απαιτείται για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων καθαρισμού λυμάτων, διότι χωρίς ειδικευμένο προσωπικό είναι αδύνατο να λειτουργήσουν οι εγκαταστάσεις αυτές,
- ότι η κοινή γνώμη θα έχει πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση των υδάτων, διότι χωρίς ειδικευμένο προσωπικό είναι αδύνατο να λειτουργήσουν οι εγκαταστάσεις αυτές.

Η ΟΚΕ, αν και δεν αμφισβητεί το στόχο της πρότασης της Επιτροπής και την ορθότητα των προβλεπόμενων τεχνικών και πρακτικών μέτρων, διαβλέπει τα ακόλουθα βασικά προβλήματα:

3. Η σημερινή στάθμη της τεχνολογίας καθιστά εφικτό τον καθορισμό λυμάτων σε πολλά στάδια (συμπεριλαμβανομένης της εξάλειψης λιπασμάτων). Οι νέες εγκαταστάσεις θα πρέπει, επομένως, να τίθενται σε λειτουργία μόνο με την προϋπόθεση ότι συμπεριλαμβάνουν μηχανικό, βιολογικό και φυσικό καθαρισμό. Προτείνεται να προβλεφθούν κατάλληλες προθεσμίες για το συμπληρωματικό εξοπλισμό παλαιών εγκαταστάσεων. Επειδή στην πράξη οι εγκαταστάσεις αυτές παρουσιάζουν συχνά βλάβη, είναι αναγκαίο να προβλεφθεί ένας μηχανισμός που να τίθεται σε κίνηση σε περίπτωση διακοπής λειτουργίας της εγκατάστασης, ώστε να αποφευχθούν οικολογικές καταστροφές.

4. Η κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων που απαιτεί η οδηγία, ή η

προσαρμογή υφιστάμενων στο επίπεδο της τεχνολογίας εντός των προκαθορισμένων προθεσμιών, καθιστά αναγκαία την καταβολή τεράστιων οικονομικών προσπαθειών σε πολλές περιοχές της Κοινότητας. Αυτό δεν αφορά μόνο τους τοπικούς φορείς στα κράτη μέλη, διότι, σύμφωνα με την άποψη της ΟΚΕ, η υλοποίηση του προγράμματος που στηρίζεται στην οδηγία αυτή απαιτεί τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας τόσο σε περιοχές στις οποίες δεν είναι δυνατό να διατεθούν έγκαιρα, όσο και σε περίπτωση που η υλοποίηση του προγράμματος προϋποθέτει την πραγματοποίηση εργασιών έρευνας και ανάπτυξης.

4.1. Συνεπώς, είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν οι κοινοτικοί πόροι, που από τη φύση τους είναι ακτάλληλοι για το σκοπό αυτό (π.χ. Environ, πρόγραμμα κοινοτικών δράσεων στον τομέα του περιβάλλοντος, προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης), κατά προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση της επίλυσης των προβλημάτων που συνεπάγεται η επεξεργασία αστικών λυμάτων. Για να καταστεί δυνατή η έγκαιρη εφαρμογή της οδηγίας, επείγει ακόμη περισσότερο η δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιβάλλοντος, όπως προτείνεται εξάλλου και στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας που εξέδωσε η ΟΚΕ στις 15 Νοεμβρίου 1989⁽¹⁾.

5. Η Επιτροπή προσπαθεί με το σχέδιό της να επιλύσει τα μεγάλα, κυρίως οικονομικά προβλήματα απαιτώντας την ύπαρξη εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων που να ανταποκρίνονται στο εκάστοτε επίπεδο της τεχνολογίας μόνο για τα «εσωτερικά» ύδατα ή απαιτεί τον πλήρη καθορισμό των λυμάτων μόνο στις «ευπαθείς» περιοχές. Παρόμοια διάκριση κρίνεται επικίνδυνη.

5.1. Κρίνεται ότι ο διαχωρισμός μεταξύ εσωτερικών υδάτων (συμπεριλαμβανομένων των εκβολών των ποταμών) και παράκτιων υδάτων είναι επικίνδυνος όταν έχει σαν αποτέλεσμα να καταργείται σε μόνιμη βάση εν μέρει η δεύτερη φάση (βιολογικός καθαρισμός) της επεξεργασίας λυμάτων στις παράκτιες περιοχές. Ήδη σήμερα, μεγάλα τμήματα των ευρωπαϊκών παράκτιων υδάτων βρίσκονται σε επικίνδυνη κατάσταση, από οικολογική άποψη, κατάσταση που είναι απόλυτα συγκρίσιμη με την κατάσταση μολυσμένων εσωτερικών υδάτων. Εάν δεν περιορισθεί η ρύπανση ενδέχεται να προκληθεί αμετάκλητη οικολογική καταστροφή ακόμη και στην ανοικτή θάλασσα.

5.2. Η συγκέντρωση των λυμάτων των δήμων και των κοινοτήτων σε δίκτυο αποχέτευσης, με ή χωρίς στάδιο βιολογικού καθαρισμού, δεν αποτελεί ικανοποιητική λύση για την οικονομική προστασία των υδάτων αλλά ούτε και για την εξασφάλιση ικανοποιητικού εφοδιασμού σε πόσιμο νερό. Ένα τέτοιο μέτρο μπορεί να γίνει δεκτό μόνο για μια μεταβατική περίοδο.

5.3. Αυτό ισχύει και αν καταργηθεί η επεξεργασία λυμάτων για την εξάλειψη λιπασμάτων όπως προβλέπεται στο σχέδιο της Επιτροπής μόνο για ορισμένες περιοχές. Δεν είναι δυνατό να καταργηθεί σε μόνιμη βάση παρόμοια επεξεργασία των λυμάτων (παρά μόνο για μια μεταβατική περίοδο) εάν επιδιώκεται πράγματι

⁽¹⁾ Η περιβαλλοντική πολιτική ως ουσιαστικός παράγοντας της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. ΕΕ αριθ. C 56 της 7. 3. 1990.

η εξασφάλιση των ολοένα και σπανιότερων αποθεμάτων νερού για τις μελλοντικές γενεές.

5.4. Η ΟΚΕ κρίνει ότι τα προαναφερθέντα προβλήματα μπορούν να επιλυθούν καλύτερα εάν προσδιορισθούν οι προθεσμίες για την εφαρμογή των προβλεπόμενων μέτρων με χρονικές προτεραιότητες.

5.5. Για να αμβλυνθούν τα χρηματοδοτικά προβλήματα που θα προκύψουν κατά την εφαρμογή της οδηγίας και τα οποία, ακόμη κι αν διατεθούν κοινοτικοί πόροι, δεν είναι δυνατό να εξαλειφθούν, θα ήταν σκόπιμο να κλιμακωθούν οι προθεσμίες για την κατασκευή εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων κατά τέτοιο τρόπο, ώστε στις μεγάλες αστικές και βιομηχανικές περιοχές (από 500 000 Ι Π ισοδύναμου πληθυσμού και άνω) οι εγκαταστάσεις να έχουν ανεγερθεί έγκαιρα (ήδη τέλη 1996), ενώ οι εγκαταστάσεις στις υπόλοιπες περιοχές να ανεγερθούν αργότερα (ενδεχομένως με τμηματικές ημερομηνίες).

5.6. Το κύριο μέρος των λυμάτων, σε όλες τις περιοχές της Κοινότητας, παράγεται αναμφισβήτητα από τους μεγάλους δήμους και τις κοινότητες. Σ' αυτούς τους τομείς είναι οικονομικότερη η εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων σύμφωνα με το σύγχρονο επίπεδο της τεχνολογίας λόγω της αποτελεσματικότητας και καθοδικής εξέλιξης του κόστους που σημειώνεται σε μεγάλες εγκαταστάσεις. Με την κλιμάκωση των προθεσμιών δεν εγκαταλείπεται φυσικά ο γενικός στόχος που είναι η επεξεργασία λυμάτων σε ολόκληρη την επικράτεια της Κοινότητας. Ακόμη και στις αγροτικές περιοχές δεν είναι δυνατό να εγκαταλειφθεί η επεξεργασία των λυμάτων υπό όρους που ανταποκρίνονται στο επίπεδο της τεχνολογίας, δεδομένου ότι εν τω μεταξύ έχουν επιβληθεί αυστηρές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, σχετικά με τον περιορισμό της έκχυσης νιτρικού άλατος στο περιβάλλον.

5.7. Ωστόσο, ο κανονισμός χρονικών προτεραιοτήτων σε ό,τι αφορά τις προθεσμίες υλοποίησης δεν θα πρέπει να καθορισθεί μόνο με βάση τις τιμές Ι Π, αλλά και με βάση την ευπάθεια των ενδιαφερόμενων περιοχών. Σ' αυτή την περίπτωση θα μπορούσε να γίνει διάκριση μεταξύ των λυμάτων της ενδοχώρας, των έντονα μολυσμένων παράκτιων περιοχών και άλλων αγωγών. Σε τελική ανάλυση όμως, ακόμη και στις προαναφερθείσες περιοχές, δεν είναι δυνατό να καταργηθεί η επεξεργασία των λυμάτων.

5.8. Μέσω της χρονικής κλιμάκωσης θα μπορούσαν επίσης να επιλυθούν καλύτερα τα τεχνολογικά προβλήματα (όπου υφίστανται) καθώς και να βελτιωθεί η εκπαίδευση του ειδικού προσωπικού. Εξάλλου, ανάλογα με τις προθεσμίες αυτές και ο εξοπλισμός των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων θα μπορούσε να βελτιωθεί σταδιακά επιτόπου.

5.9. Επιπλέον, οι δήμοι και οι κοινότητες που επιλύουν εγκαίρως τα προβλήματα των λυμάτων τους με δική τους πρωτοβουλία θα πρέπει να επιβραβεύονται καταλλήλως. Επίσης, με βάση το άρθρο 19 της πρότασης της Επιτροπής τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να προβλέψουν και συντομότερες προθεσμίες, εάν υπάρχει ειδικός λόγος.

6. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι τα τεχνικά και οικονομικά προβλήματα που προκύπτουν από την επεξεργασία

λυμάτων θα μπορούν να επιλυθούν ευκολότερα εάν επιτευχθεί ο περιορισμός του όγκου τους. Αυτό θα μπορούσε να γίνει μέσω του περιορισμού της χρήσης πόσιμου ύδατος. Τα ακόλουθα μέτρα που προτείνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο ανάλογα με τα περιφερειακά και διαρθρωτικά δεδομένα θεωρούνται ως συναφή και συνοδευτικά μέτρα (και όχι ως εναλλακτικές λύσεις των προτάσεων της Επιτροπής).

6.1. Παρόμοιος περιορισμός της κατανάλωσης ύδατος μπορεί, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, να ληφθεί μέσω των «οικονομικών μέσων» που διαθέτει η πολιτική περιβάλλοντος· δηλαδή:

— μεταβολή των τιμολογίων κατανάλωσης ύδατος έτσι ώστε η μεγαλύτερη κατανάλωση πόσιμου νερού να τιμολογείται πέρα από ένα ελάχιστο όριο με προοδευτικό και όχι κατά φθίνοντα τρόπο όπως συνέβαινε έως σήμερα,

— θέσπιση κινήτρων για την ανακύκλωση του ύδατος (ο καθορισμός χρησιμοποιημένου ύδατος πριν από την έκχυσή του στο δίκτυο αποχέτευσης και επαναχρησιμοποίησή του ως ύδατος βιομηχανικής χρήσης) καθώς η συλλογή και αξιοποίηση των ομβρίων υδάτων σε δεξαμενές. Τα κίνητρα αυτά μπορεί να είναι μέτρα φορολογικού χαρακτήρα.

6.2. Για την επίτευξη του στόχου αυτού θεωρείται σκόπιμη η ακόλουθη συμπλήρωση των ευρωπαϊκών διατάξεων:

— θέσπιση προδιαγραφών ευρωπαϊκού επιπέδου για συσκευές (ιδιαίτερα στα ιδιωτικά νοικοκυριά που καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες ύδατος (π.χ. πλυντήριο πιάτων και ρούχων κ.λπ.)· σ' αυτόν τον τομέα σημειώνονται εξελίξεις που συντελούν στον αισθητό περιορισμό της κατανάλωσης πόσιμου νερού,

— θέσπιση εναρμονισμένων προδιαγραφών με τις οποίες επιβάλλεται σε ορισμένες τομείς η κατασκευή δεξαμενών συλλογής ομβρίων υδάτων σε περίπτωση νέας εγκατάστασης.

6.3. Τα προβλήματα της επεξεργασίας λυμάτων δεν οφείλονται μόνο στην ποσότητα αλλά και στη σύνθεση των λυμάτων (βαθμός ρύπανσης και βλαβερότητας). Συνεπώς, η Επιτροπή οφείλει να μελετήσει ως συνοδευτικό μέτρο του σχεδίου οδηγίας και ρυθμίσεις με τις οποίες διαφοροποιείται η τιμή της επεξεργασίας αποβλήτων ανάλογα με το είδος και το βαθμό ρύπανσης ή εισάγεται φόρος αποβλήτων, όπως ήδη εισπράττεται σε ορισμένα κράτη μέλη. Οι πρόσθετες εισπράξεις που θα προκύψουν από το φόρο αυτό μπορούν να διατεθούν για τον εκσυγχρονισμό παλαιών εγκαταστάσεων.

7. Η ΟΚΕ θεωρεί δεδομένο ότι η οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων θα υποστεί στο μέλλον αλλαγές λόγω της αναγκαίας προσαρμογής της στο επίπεδο της επιστήμης και της τεχνολογίας, ιδιαίτερα εάν γίνει δεκτή η πρόταση της ΟΚΕ για την πρόβλεψη χρονικής διάρθρωσης του προγράμματος. Η ΟΚΕ καλεί, συνεπώς, το Συμβούλιο να εξετάσει εάν υπάρχει δυνατότητα με τη θέσπιση της οδηγίας αυτής, να διευκολυνθεί η μελλοντική προσαρμογή της με την έγκριση της ειδικής πλειοψηφίας όπως ορίζει το άρθρο 130 Ρ δεύτερο εδάφιο της συνθήκης.

III. Παρατηρήσεις σε ορισμένα σημεία του σχεδίου

Άρθρο 3

Η δημιουργία δικτύου αποχέτευσης αστικών λυμάτων χωρίς ικανοποιητική επεξεργασία των λυμάτων δεν σημαίνει επίλυση του προβλήματος, αλλά αντίθετα εγκυμονεί πρόσθετους κινδύνους για τον αποδέκτη. Επομένως, η υποχρέωση για τη δημιουργία αποχετευτικού δικτύου θα πρέπει να συνδέεται με την υποχρέωση για την κατασκευή εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων. Οι σχετικές προθεσμίες χρειάζεται να είναι σταδιακές σύμφωνα με τις προτάσεις που διατυπώθηκαν στο σημείο 3 των γενικών παρατηρήσεων.

Άρθρο 4

Παράγραφος 1: Οι προθεσμίες πρέπει να προσδιορισθούν με τρόπο κλιμακωμένο ανάλογα με την προτεραιότητα του προβλήματος (βλέπε σημείο 3 των γενικών παρατηρήσεων). Μακροπρόθεσμα, όλες οι περιοχές της Κοινότητας θα πρέπει να διατεθούν εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, ακόμη και οι παράκτιες περιοχές.

Παράγραφος 3: Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται τον ορισμό «μέγιστο ημερήσιο φορτίο» που εισέρχεται τον σταθμό καθαρισμού ως «ανώτατη ημερήσια ρυπαντική επιβάρυνση». Το μέγιστο ημερήσιο φορτίο υπολογίζεται βάσει ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν σε διάστημα ενός χρόνου.

Άρθρο 5

Η ευπάθεια των περιοχών που θίγονται από την έκχυση μολυσμένων λυμάτων επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό των χρονικών προτεραιοτήτων (σταδιακή εφαρμογή). Η ευρύτερη επεξεργασία των λυμάτων, με σκοπό την εξάλειψη λιπασμάτων, είναι μακροπρόθεσμα αναγκαία σε όλες τις περιοχές της Κοινότητας.

Άρθρο 6

Παράγραφοι 2 και 3: Λιγότερο ευπαθείς περιοχές πρέπει να λάβουν κατά τη χρονική διαμόρφωση των προθεσμιών δευτερεύουσα προτεραιότητα. Μακροπρόθεσμα όμως δεν πρέπει να αποκλείονται παρόμοιες περιοχές από τον καθαρισμό των λυμάτων.

Άρθρο 7

Η ΟΚΕ θεωρεί δεδομένο ότι ο όρος «κατάλληλος καθαρισμός» σημαίνει κατά την έννοια της διάταξης αυτής τουλάχιστον έναν πρωτοβάθμιο καθαρισμό, σύμφωνα με το παράρτημα I, σημείο 10.

Άρθρο 9

Αντιμετωπίζονται ακόμη προβλήματα τεχνικής φύσης σχετικά με την εξασφάλιση του καθαρισμού των λυμάτων π.χ. με σκοπό την εξάλειψη των λιπασμάτων κάτω από οποιεσδήποτε κλιματολογικές συνθήκες. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προωθήσει κατάλληλα ευρενητικά και αναπτυξιακά προγράμματα. Επιπλέον, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει αν υπάρχει δυνατότητα να περιληφθεί στην οδηγία διάταξη βάσει

της οποίας θα απαιτείται ο ειδικός έλεγχος της αποτελεσματικότητας μιας εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων, προτού τεθεί σε λειτουργία.

Άρθρο 10

Στο σημείο 3 πρέπει να προσδιορισθεί ότι η έγκριση δεν δύναται να αντιβαίνει στις εθνικές διατάξεις και στα εθνικά προγράμματα (βλέπε επίσης άρθρο 19 του σχεδίου).

Άρθρο 11

Είναι ανάγκη να διασφαλισθεί ότι η ιλύς καθαρισμού δεν θα εκχύεται στα ύδατα του αποδέκτη διότι σ' αυτή την περίπτωση, δεν θα είχε κανένα νόημα ο καθαρισμός των λυμάτων.

Άρθρο 12

Η ΟΚΕ, στηριζόμενη στο παράρτημα I σημείο 5 της οδηγίας, θεωρεί δεδομένο ότι για τα λύματα που προέρχονται από ξενοδοχεία, νοσοκομεία κ.λπ. ισχύει το άρθρο 12, εφόσον τα λύματα αυτά δεν καταλήγουν στις αστικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων.

Η ΟΚΕ θεωρεί επίσης δεδομένο ότι τα γεωργικά λύματα δεν θα εκχέονται στο δημοτικό αποχετευτικό δίκτυο διότι, κατ' αυτό τον τρόπο, θα επιβαρυνθούν υπερβολικά οι σταθμοί καθαρισμού αστικών λυμάτων.

Σχετικά με τα αστικά λύματα, τα οποία δεν είναι δυνατό να συγκριθούν με τα λύματα βιομηχανικής προέλευσης, η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η οδηγία 79/464/ΕΟΚ χρειάζεται επειγόντως να συμπληρωθεί σε ό,τι αφορά τις οριακές τιμές. Γενικά, για πολλές κατηγορίες βιομηχανικών λυμάτων δεν υπάρχουν καθόλου διατάξεις κοινοτικού επιπέδου.

Άρθρο 13

Η ΟΚΕ θεωρεί τη ρύθμιση αυτή βασικά ορθή. Η εξάλειψη της ιλύος καθαρισμού μπορεί, σύμφωνα με τα σημερινά τεχνικά μέσα, να πραγματοποιηθεί κατά τρόπο που να μην επιβαρύνει το περιβάλλον. Θα πρέπει, ωστόσο, να επιδιωχθεί κατά προτεραιότητα η επαναχρησιμοποίηση (Recycling) της ιλύος καθαρισμού. Η απαγόρευση της έκχυσης ιλύος καθαρισμού στη θάλασσα επιβάλλεται για οικολογικούς λόγους. Η Επιτροπή δικαίως αναφέρει τη ρύθμιση της διεθνούς διάσκεψης για την προστασία της Βόρειας Θάλασσας (σ. 5 της αιτιολογικής έκθεσης). Όσον αφορά τις θάλασσες που διαβρέχουν τρίτα κράτη, η ρύθμιση αυτή της οδηγίας θα μπορούσε να συμπληρωθεί αποτελεσματικά με τη σύναψη κατάλληλων διεθνών συμφωνιών (π.χ. Μεσόγειος, Βαλτική Θάλασσα).

Άρθρο 15

Στο σημείο 1 του άρθρου 15 πρέπει να περιληφθούν ως αντικείμενο της πληροφόρησης της κοινής γνώμης και οι «βλάβες και ατυχήματα κατά τη λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων».

Άρθρο 16

Κρίνεται ότι δεν είναι διόλου ρεαλιστικό να αναμένεται η κατάρτιση πλήρων προγραμμάτων για την υλοποίηση της οδηγίας έως τα τέλη 1991.

Άρθρο 17

Η ΟΚΕ θεωρεί δεδομένο ότι τα κράτη μέλη θα διορίσουν ειδικούς επιστήμονες ως μέλη της «ρυθμιστικής επιτροπής». Ανεξάρτητα όμως από αυτό, η ρυθμιστική επιτροπή θα πρέπει να συνεργάζεται στενά με τους διάφορους κύκλους και τις ενώσεις των ειδικών που διαθέτουν εμπειριστατωμένες γνώσεις στον εν λόγω τομέα.

Άρθρο 20

Σημείο 2: Η Επιτροπή θα πρέπει να αναλάβει την υποχρέωση να προτείνει στην ΟΚΕ μέτρα για την προώθηση της εκπαίδευσης του προσωπικού και για τη βελτίωση της τεχνολογίας της επεξεργασίας λυμάτων.

Παράρτημα I

Ο ορισμός του σημείου 1 («κατάλληλος καθαρισμός») δίνει αφορμή για τις ακόλουθες γενικές σκέψεις: η ρύθμιση που προτείνεται στο σχέδιο θα δημιουργήσει προβλήματα σε περίπτωση που ο αποδέκτης είναι έντονα μολυσμένος από εκχύσεις που έγιναν ήδη στο αρχικό τμήμα του δικτύου του, ακόμη και αν ο αποδέκτης αυτός δεν ανήκει στο πεδίο επιρροής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Σ' αυτή την περίπτωση δεν

είναι δυνατό να εξασφαλισθεί η επαναφορά του βαθμού καθαρότητας που ορίζουν οι οδηγίες της ΕΟΚ μέσω της επεξεργασίας των συγκεκριμένων αστικών λυμάτων. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να εξεταστεί εάν είναι σκοπιμότερο να επιτευχθεί ο περιορισμός των εκχύσεων (τεχνική επεξεργασία λυμάτων) σύμφωνα με το επίπεδο της τεχνολογίας.

Σημείο 10 (δεν αφορά το ελληνικό κείμενο της Επιτροπής).

Παράρτημα II Β

Η ρύθμιση στο σημείο 3 αντιβαίνει το άρθρο 19 της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να θεσπίζουν αυστηρότερες προδιαγραφές, σε περίπτωση που αυτό απαιτείται λόγω των ειδικών περιφερειακών συνθηκών.

Παράρτημα III

Κατά τον προσδιορισμό των ευπαθών περιοχών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η γεωγραφική θέση των υπόγειων υδάτων.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 1990.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE
